

ŠOLSKO LETO 1996/97: MED NEGOTOVOSTJO IN PRIHODNOSTJO

Je že pač tako: kot večina državnih institucij doživlja tudi šolstvo svoje prelomno obdobje, ki prinaša s seboj veliko novosti. Te pa povzročajo občutek brezizhodne negotovosti zaradi nenehnega spreminjanja pravil igre - zakonskih določil in izvršilnih norm. Tako smo na primer na nižjih srednjih šolah že v začetku šolskega leta, ki se pravkar izteka, kot "hladna" prha (ali pa morda "topla", če vidimo v novosti poenostavitve nekaterih birokratskih postopkov) izvedeli, da je novi minister le po pičlih dveh letih zamenjal nova spričevala s še novejšimi. Zato ni prav nič čudno, da se v takem vzdušju tako učno kot neučno osebje želi čimprej umakniti v bolj umirjen in prav gotovo manj razburljiv stan upokojenca. Zgleda, da je samo v tržaški pokrajini le-tos zaprosilo za upokojitve kar dvesto šolnikov.

Sicer pa so šolsko leto 1996/97 naše širše zamejske skupnosti v takem ozračju označevali predvsem naslednji dogodki: volitve v pokrajinski šolski svet, racionalizacija, parifikacija špeterske šole, ustanovitev slovenske sekcije na tržaškem konservatoriju. O vsem tem se je naše časopisje že obširno razpisalo. Kljub temu pa bi se rad zaustavil ob problemu, ki se ga bomo morali zelo resno lotiti še v poletnih mesecih, da nas ne bo v novem šolskem letu našel nepripravljene. To je racionalizacija slovenske šolske mreže v Italiji. Zdi se mi, da je prav vprašanje preureditve našega šolstva tisto, ki iz leta v leto vedno bolj buri naše duhove in pri katerem smo najbolj nebolj, morda celo razdvojeni. Težko je namreč prevzeti na rame breme nelahke odločitve krčenja števila šol in osebja. Vsakdo bi se temu rad izognil. In vendar potrebo po reorganizaciji naše šolske mreže šolniki - predvsem na osnovnih šolah - že dolgo čutimo. Osnovno vprašanje je po eni strani, kdo se bo te kočljive zadeve lotil: naj se ga lotijo sami šolniki ali damo raje besedo politikom? Morda pa kdo na tiho upa, da bi bilo najbolje, ko bi to delikatno operacijo izvedle kar šolske oblasti same, da bi si mi ne "umazali rok". Po drugi strani pa se poraja vprašanje, kako bi si zagotovili za naše učence bolj dostojne strukture in bolj številne ter socialno bolj motivirane razrede, ne da bi ob tem izgubili že pridobljeno pravico, da se izobražujemo v svojem jeziku, četudi bi se nekatere manjše šole v mestu in v okoliških občinah morale zapreti. Obstaja namreč utemeljena bojazen, da bi se naše šole le zapirale in prodajale brez nikakršne koristi za slovenske učence v zameno. Prepričan sem, da je to vprašanje, ki se tiče naše skupnosti v celoti in ki se ga le-ta mora nujno lotiti s stvarnimi pogovori z vsemi razpoložljivimi političnimi silami tako na deželni kot na državni ravni.

Prav to smo morda šolniki v tem letu najbolj pogrešali. Kljub velikim dosežkom v videmski pokrajini in na področju glasbenega šolstva, me nenehno spremlja občutek zapuščenosti.

/ STRAN 2

MARIJAN KRAVOS

02 Janez Povše BOMO ŠE NAPREJ IZGUBLJALI DOBRINE?

|| SPRAVA Z VSEMI MRTVIMI ŽRTVAMI VOJNE, KI NAM JO JE NALOŽENO IZPELJATI, JE PREIZKUŠNJA NARODOVE ZRELOSTI, SAMOZAVESTI IN SAMOSPOŠTOVANJA. JE ODPOVED LAŽNEMU UPANJU, DA MORE TO OPRAVITI KDO NAMESTO NAS. JE ZGODOVINSKA NUJNOST IN NAŠA KULTURNA IN CIVILIZACIJSKA DOLŽNOST.

(Milan Kučan, Kočevski Rog, 8. julija 1990)

03 Danijel Devetak / intervju G. RUGGERO DIPIAZZA

04 Jurij Paljk PRIZADEVANJA JANEZA PAVLA II.

06 Ivan Žerjal 11. LITERARNO SREČANJE NA PREMUR

06 Klara Krapež MOJSTER PLEČNIK IN NJEGOVI ZAKLADI

06 Aleksij Pregarc MOJE LICEMERSTVO

09 Erik Dolhar / intervju MAJA LAPORNIK: FESTIVAL AMATERSKIH...

10 JP IZŠEL 8. ZBORNIK DRUŠTVA JADRO

11 Andrej Bratuž POD CERKVENIM OBOKOM

14 Gabrijel Devetak SLOVENSKI PODJETNIKI V ZDA IN KANADI

15 ED OBČNI ZBOR KK BOR

ITALIJA / ZAJAMČENO ZASTOPSTVO

DVA PORAZA

IVO JEVIČNIKAR

Prvi dve "bitki" za zajamčeno zastopstvo slovenske narodnostne skupnosti v izvoljenih telesih sta se v preteklem tednu končali slabo za zagovornike te manjšinske pravice. Kako se bo končala "vojna", ki bo še dolga, je težko reči. Predvsem ne gre metati puške v koruzo. Še naprej je treba prepričevati odgovorne kroge. A kaj, ko so levičarski oblikovalci javnega mnenja med Slovenci v Italiji ustvarili tako nezaupanje do te zahteve, ki jo že dolgo postavlja predvsem Slovenska skupnost, da se ni prodrl v splošno zavest izredni pomen sedanjih odločitev v rimskem parlamentu. Redki zagovorniki zajamčenega zastopstva se v Rimu zaenkrat ne morejo sklicevati na kako množično zahtevo pri nas, kot tudi ne na kak ogorčen protest.

Kot smo pisali v prejšnji številki, gre za dva ločena postopka: za predloge ustavnih

reform, ki jih oblikuje dvodomna parlamentarna komisija, in za ustavni zakon, katerega besedilo je parlamentu predlagal deželni svet Furlanije-Juljske krajine, da bi mogli nato spremeniti določila o deželnih volitvah.

V sredo, 18. junija, je senatna komisija za ustavna vprašanja izglasovala besedilo, ki naj bi nadomestilo 13. člen statuta. V bistvu naj bi volilni ustroj, ki je lahko večinski, proporcni, mešani ipd., odslej določal sam deželni svet. Deželni svet Furlanije-Juljske krajine pa je v svoj predlog 13. junija lani zapisal tudi naslednje določilo: "Deželni zakon sme določati norme za olajšanje izvolitve svetovalcev, ki so izraz jezikovnih manjšin in vsekakor jamči izvolitev vsaj enega svetovalca, ki je izraz slovenske jezikovne skupine." V senatni komisiji pa so besedilo povsem oklestili, saj se zdaj glasi: "Deželni zakon ne sme določati norm, ki bi ovirale zastopnost jezikovnih manjšin."

Izginila je omemba Slovencev. Bila bi sploh prva v statutu dežele, ki je nastala predvsem zaradi prisotnosti slovenske manjšine! Namesto sodobnega načela aktivne zaščite, kot ga terjata 3. in 6. člen italijanske ustave, ki govorita o odstranjevanju ovir, ki onemogočajo dejansko enakopravnost, in o posebnih varstvenih ukrepih, imamo staro, formalno načelo prepovedi diskriminacij. Zagotovljeno zastopstvo je nadomestila neobvezujoča in sporna formulacija. (Ali bi bil v skladu z njo sedanji deželni volilni zakon, zaradi katerega je po dvajsetih letih, kljub povečanemu številu glasov, izpadla iz deželnega sveta Slovenska skupnost, ali pa je sedanji zakon primer določil, ki "ovirajo zastopnost jezikovnih manjšin?") Rimski parlament je poleg tega - v času priseganja na federalizem - gladko zavrnil zahtevo, ki je vendarle dozorela na deželni ravni.

V dvodomnem odboru za ustavne reforme so v četrtek,

19. junija, pri glasovanju o novi podobi parlamenta zavrnilo popravke južnotirolskega poslanca Zellerja in komunista Cossutte, po katerem naj bi v ustavo zapisali, naj volilna določila spodbujajo zastopnost ustavno priznanih jezikovnih manjšin. Sam Zeller je pojasnil, da gre za Slovence, ki zaradi ozemeljske razpršenosti ne uspejo koncentrirati svojih glasov kot Južni Tirolici in Valdostanci.

Tega načela poleg predstavnikov nemške in francoske manjšine ter Stranke komunistične prenove nihče ni podprl. Še najbolj proti so bili predstavniki Zelenih, Krščansko demokratske unije in Demokratične stranke levice. Načelnik DSL v dovodni komisiji Salvi je povabil predlagatelja, naj umakneta popravek, saj bo drugače uradno zavržen in torej tudi za nadaljnji postopek pokopan. Predsednik komisije D'Alema (tajnik DSL) pa je obljubil, da bo problem omenil v svojem sklepnem poročilu o delu dvodomne komisije. In tako sta Zeller in Cossutta popravek umaknili.

V izjavi najvidnejšega predstavnika slovenske komponente v DSL Miloša Budina zdaj beremo, da je bila zahteva po vključitvi omenjenega načela v ustavo nerealistična, ker da spada v ustavo načelno določilo o zaščiti jezikovnih manjšin (6. člen), ki se potem izvaja ali bi se moralo izvajati z zakonitvijo posameznih pravic v okviru redne zakonodaje. Lojze Kante je to v ljubljanskem Delu komentiral: "Zdi se, da je mož pozabil, da Slovenci to že desetletja brezuspešno delajo." Dodati pa je potrebno še to, da so v preteklih letih tako politiki kot strokovnjaki na zahtevo po deželnem volilnem zakonu, ki naj bi zajamčil slovensko zastopstvo, odgovarjali, da bi moralo to najprej predvidevati posebno ustavno določilo...

In krog je tako sklenjen. Ali pa tudi ne. Tako za odobritev predlogov dvodomne komisije kot za spremembo deželnega statuta je postopek še dolg in so možne spremembe. Prvi pogoj, da do njih pride, pa je, da jih zahtevamo.

- DRAGO LEGIŠA

GLOBOKO RAZKLANI V TRETJE TISOČLETJE?

V Kočevskem Rogu je bila v nedeljo, 22. t.m., ob velikem grobišču pod Krenom spominska slovesnost, ki se je je udeležilo kakih deset tisoč ljudi. Že v zgodnjih dopoldanskih urah so prihajali romarji vseh starosti in se zbrano, vase zazrti, v skoraj popolni tišini počasi bližali kraju, kjer je pred 52 leti bilo zverinsko pobitih kakih deset tisoč mladih slovenskih fantov in mož.

Prva takšna slovesnost je na tem kraju bila leta 1990 ob tem času, ko je ljubljanski nadškof Šuštar opravil simbolični pogrebni obred, predsednik Kučan pa je v imenu slo-

Del množice med bogoslužjem v Rogu (Foto D. Komjanc - V. Levstik)

venske posvetne oblasti pobitim javno izkazal čast, ki gre vsem pokojnim. Tedaj je marsikdo upal, morda celo verjel, da je v Sloveniji končno nastopil čas sprave, ko bodo zmagovalci in premaganci priznali svoje zmete in napake ter drug drugega prosili odpuščanja.

Nadaljnji dogodki so žal pokazali, da se pričakovanja niso uresničila, slovenski narod se zato bliža tretjemu ti-

sočletju globoko razklan v dušah in srcih.

To nedeljo je ljubljanski nadškof Rode vodil na spominski svečanosti somaševanje in v svojem nagovoru romarjem predvsem poudaril, da je treba strogo ločiti greh od grešnika, da je zgodovina že obsodila vse tri poganske ideologije tega stoletja, in sicer fašizem, nacizem in komunizem.

/ STRAN 2

SVET OKROG NAS

PO VRHU SEDMERICE RAZVITIH

MEGLENA
PRIHODNOST

MIRO OPPELT

V Coloradu se je zaključil vrh sedmerice razvitih, katero so Američani predstavili že kot osmerico, da bi podprli ruskega predsednika Jelcina, čeravno je Rusija še daleč od dejanskega članstva v klubu bogatih. V bistvu pa je šlo za potrditev edine dejanske svetovne stvarnosti, ameriškega svetovnega carstva. Liturgija sklepnih dokumentov se ni spremenila. Poziv k strožjim strukturalnim ukrepom za soočanje z izzivom globalizacije in brezposelnosti vsebuje zgled ameriškega uspešnega pristopa. Evropejci pa dvomijo v prilagodljivost recepta. Vsi so se strinjali s tesnejšim nadzorom nad finančnimi tokovi. Celotno v političnem dokumentu so razvidne vrzeli nesoglasja. Ni enotnega pristopa do revnih držav. Združene države niso sprejele priporočil s francoske in italijanske strani glede članstva Slovenije v Atlantskem zavezništvu. Meglen je odnos do dejanske bodočnosti Bosne, saj Američani nameravajo prihodnje leto umakniti svoje čete. Zataknilo se je celo pri zaščiti okolja. Pohvala Italiji za njena prizadevanja pri premoščanju albanske krize prepušča položaj še v popolni negotovosti. Tako ostajajo nedeljske volitve še popolna neznanca. Zarek upanja prihaja iz rimske skupnosti Svetega Egidija, velikega Žarišča vzporedne svetovne diplomacije miru. Glavni albanski voditelji so tu podpisali dogovor dobre volje za bodočnost.

MILOŠEVIĆU
PRISKOČILI NA
POMOČ ITALIJANI

SAŠA RUDOLF

"Milošević je leto znižal na 8 mesecev, preostale 4 čakamo na zaostale plače", tako se v Beogradu hodujejo zdravniki, profesorji in ostali državni uslužbenci. Zgolj preživetje je v Srbiji umetnost, s katero se dnevno spopadajo gospodinje, ko skušajo borne družinske prejeme (ob dvojni zaposlitvi mož in žena zaslužita največ 600 nemških mark) prilagoditi zahodnoevropskim cenam v trgovinah.

Kljub vsesplošni gospodarski krizi je Miloševićev režim trdnjši kot kdajkoli. Opozicija je po zmagi na upravnih volitvah skregana med seboj. Monarhistično usmerjeni Vuk Drašković, ki se poteguje za kandidaturu na predsedniških volitvah, očita nekdanjemu opozicijskemu soborcu in novemu beograjskemu županu Zoranu Džindžiću, da mu meče polena pod noge in sklepa tajne sporazume z Miloševićem.

Že v bližnjem pa si bo Milošević, čeprav le začasno, oddahnil, ko bo vnovčil nepričakovani, zato pa še toliko bolj dragoceni finančni posel. Italijanski družbi Stet in grški Ote je za 1.500 milijard lir prodal 49 odstotkov domačega telefonskega omrežja. S tem bo lahko poravnal zaostale plače državnim uslužbencem in upokojencem, pa bo še vedno ostalo dovolj za uspešno predsedniško volilno kampanjo.

S 1. STRANI

GLOBOKO
RAZKLANI...

Poudaril je še, da so se med slovenskimi partizani mnogi v dobri veri in s poštenimi nameni bojevali za svobodo slovenskega naroda, medtem ko so se domobranci upravičeno uprli komunističnemu nasilju, saj so imeli pravico do samoobrambe. Zato danes med prvimi in drugimi ne bi smelo biti ovir za spravo.

Naravnost ganljivo je bilo videti, kako so prisotni globoko doživljali mašni obred. Na njihovih obrazih ni bilo najmanjšega znaka ali znamenja kake mržnje, četudi so v bližnjem breznu pred 52 leti umrli strahotne smrti njihovi bratje, očetje, možje, skratka najožji sorodniki. Če bi bilo odvisno od teh, v ogromni večini preprostih in od trdega dela zgaranih ljudi, bi sprava danes gotovo že bila dejstvo. Zato bi bilo prav, če bi takšne prizore videlo tistih nekaj zadržanih in nadutih malomeščanov - pa naj se izdajajo za še tako napredne ljudi! -, ki so dejansko odgovorni, da se naša slovenska najhujša rana v vsej zgodovini še ni zacelila.

Spominska svečanost se je končala s kulturnim programom, pri katerem so sodelovali recitatorja, solista, mešani pevski zbor ljubljanske stolnice pod vodstvom prof. Jožeta Trošta (zbor je pel tudi pri sv. maši) in govornika Nove slovenske zaveze. Prisotni so bili tudi nekateri vidnejši slovenski politiki, med njimi dr. Janez Podobnik, Janez Janša, Lojze Peterle in Marijan Schiffer.

K R A T K E

VODITELJI VSEH slovenskih parlamentarnih strank-izjema je Jelinčičeva SNS-so dosegli sporazum za odpravo oz. spremembo 68. člena republiške ustave. Ta člen določa, da tuji državljani ne morejo kupovati nepremičnin, zlasti zemljišč, na področju republike Slovenije. Takšna prepoved ni v skladu z zakonodajo Evropske zveze, zato jo Slovenija mora odpraviti, če hoče v Evropo. Omenjene stranke so se tudi dogovorile, da bodo njihovi poslanci z zakonom določili področja občje koristi, jih ustrezno zaščitili, da prizadete nepremičnine ne bodo predmet kupoprodajnih pogodb, če bi bili njihovi nosilci neslovenski državljani. Do trenutka, ko to pišemo, osrednji vodstvi SDS in SKD sporazuma še nista potrdili.

DR. JOŽE BERNIK iz Chicaga v ZDA bo tudi poslej predsednik Svetovnega slovenskega kongresa, tako je v Mariboru 22. junija sklenilo okrog petdeset delegatov Svetovnega slovenskega kongresa. Za prvega podpredsednika so izvolili dr. Borisa Pleskoviča, podpredsednik za Evropo je postal inž. Feliks Tavčar, za čezmorske države Marjan Laboda, medtem ko bo sekcija SSK za Slovenijo in zamejstvo vodil dr. Janez Dular.

NA PROSTO mesto izrednega in opolnomočenega veleposlanika Malteškega reda pri Svetem sedežu je bil imenovan dr. Štefan Falež, ki je bil do pred kratkim veleposlanik republike Slovenije, prav tako pri Svetem sedežu. Čestitamo!

V ZVEZI z obnašanjem nekaterih italijanskih vojakov med miroljubno misijo *Ibis* v Somaliji v letih 1993-94 so se

zborno oglasili visoki častniki in generali ter vzeli v obrambo svojo vojsko. Nedopustno je, poudarjajo, da politiki kažejo tolikšno nepoznavanje razmer in zlasti hudo omalovažujejo vlogo in naloge vojske.

PRED DNEVI se je prostovoljno vrnil iz tujine in se pred italijanski sodni oblasti 64-letni Gianfranco Troielli. Italijo je bil zapustil maja 1992 in se tako izognil priporu, ki so ga bili odredili preiskovalci v Milanu v okviru t.i. akcije čistih rok. Troielli je bil blagajnik Craxijeve socialistične stranke. Zanj in menda tudi za samoga Craxija naj bi ustanovil in vodil mrežo, ki je predvsem z izsiljevanji skrbela za financiranje socialistične stranke.

AMERIŠKI PREDSEDNIK Clinton je v pismu slovenskemu predsedniku vlade Drnovšku poudaril, da ostaja Slovenija resna kandidatinja za članico Atlantskega zavezništv, četudi ne bo v to zvezo sprejeta v prvem krogu, to je na zasedanju držav članic na začetku julija v Madridu. V pismu Clinton ugotavlja, da v Sloveniji "narašča pripravljenost na sodelovanje pri izvajanju politike Atlantske zveze."

SLOVENSKI ZUNANJI minister Thaler se je v Rimu srečal s šefom italijanske diplomacije Dinijem. Ta je gostu zagotovil, da Italija vztraja, naj Slovenija postane članica Atlantske zveze že v prvem krogu. Medtem se predsednik republike Scalfaro pripravlja na prvi uradni obisk Ljubljane, kamor bo dopotoval na začetku julija. Zanimivo je, da kaže Rim veliko naklonjenost Sloveniji prav v trenutku, ko dvodoma komisija rimskega parlamenta nima najmanjšega posluha za glavne probleme in zahteve narodnih manjšin, zlasti za zahteve naše slovenske manjšine v Italiji.

S 1. STRANI

ŠOLSKO LETO
1996/97: MED
NEGOTOVOSTJO
IN PRIHODNOSTJO

Simptomatično je dejstvo, da je na vseh pogovorih z oblastmi, ki so jih organizirali naši izvoljeni predstavniki, tekla beseda v glavnem o zasebnem šolskem centru v Špetru in o Glasbeni matici. Skoraj povsem zanemarjeni pa so bili težki problemi ostalih 95% slovenskih šol v Italiji, to je državnih šol. Problemi pa se tako na državni kot na deželni ravni iz dneva v dan bolj kopičijo in ne najdejo ustreznega odgovora. Priznati moram, da me je včasih obšel celo strah, da s takim zadržanjem žrtvujemo slovenske državne šole v zameno za delno rešitev dveh ustanov, pa čeprav za našo manjšino zelo pomembnih. Stara vprašanja se prepletajo z novimi: o avtonomiji slovenskih šol se skorajda ne govori več, premalo se zanimamo za izobraževanje šolskega osebja

v slovenskem jeziku, problem priznanja Sindikata slovenske šole je na isti mrtvi točki kot pred dvema letoma, prav tako problem štipendij in izpolnjevanja drugih mednarodnih obveznosti. Temu se je v zadnjem letu prištel še problem informatizacije slovenskih tajništva, ki ne morejo uporabljati ministrskih programov zaradi skrajne zaprtosti sistema. Ta namreč v veliki večini predvidenih opcij ne dovoljuje uporabe slovenskega jezika. Da o nemožnosti koriščenja nekaterih deželnih prispevkov, ki so namenjeni slovenskim šolam, sploh ne govorimo. Vse to nas navdaja z občutkom popolne nemoči in osamljenosti.

Kako naj se torej pripravimo na nove izzive, ki se bodo udeležili prav gotovo v roku prihodnjih treh let? Ne da bi rešili omenjenih vprašanj, bomo postavljeni med kladivo napovedane šolske reforme in nakovalo skrajno utesnjujočih Bassaninjevih parametrov za uresničenje šolske avtonomije. Napete zgodbe še ne bo tako kmalu konec.

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

BO NAŠA MANJŠINA ŠE NAPREJ
IZGUBLJALA SVOJE DOBRINE?

Ob dogodkih v zadnjem obdobju bi bilo umestno in prav, da bi se vsi v manjšini naglas vprašali, do kdaj bomo lahko še naprej izgubljali svoje dobrine. Odsotnost tega vprašanja, ki bi se moralo nujnostno pojaviti kot pričetek snovanja drugačnih oziroma novih strategij, slej ko prej zaskrbljuje. Istočasno odsotnost tega vprašanja pomeni, da se kot narodnostna skupnost bržkone nahajamo sredi razumljivega šoka, ki po vsej verjetnosti traja od izgube Tržaške kreditne banke dalje. V času, ko se skorajda travmatično soočamo z reševanjem Primorskega dnevnika, je zatorej na dlani poziv, da bi si morali ob vseh takšnih dogodkih čimprej zastaviti navedeno vprašanje, namreč: do kdaj bomo kot manjšina še lahko izgubljali svoje dobrine? Šele na ta način bi se s problemom zares spoprijeli in pričeli skupno razmišljati, kako bi se bilo mogoče v prihodnje izogniti najhujšemu. Kot rečeno, je praktična odsotnost tega vprašanja eden od tistih osrednjih razlogov, zaradi katerega bi se utegnili navzeti zahrbtnega malodušja. Zdi se namreč, da si prav nihče več ne dela utvar oziroma iluzij, da se bodo vse stvari kar same od sebe srečno uredile.

Ne gre namreč le za Tržaško kreditno banko in boj za čvrsto ohranitev Primorskega dnevnika, gre tudi za celo vrsto drugih zadev. Za skupne ustanove, športna in kulturna društva, na novo zgrajene centre in nove ustanove, tednike, odzivna mesta poglobljenih javnih srečevanj in pogovorov, revije in otroška glasila, založniška in razstavna središča, delovna mesta,

središčne kulturne domove, vse odgovarjajoče nepremičnine in v tem smislu naprej. Dejstvo je, da manjšinski prostor v tem trenutku premore bogato mrežo najrazličnejših nepogrešljivih jeder, pri čemer bi bila izguba katerega koli med njimi za vse zelo hud udarec. Bomo vse svoje temeljne stvari na tem zahtevnem zgodovinskem prelomu uspeli ohraniti in nemara celo okrepiti? Kakšna so zagotovila in, če jih je premalo, kaj bomo kot skupnost storili? Po šoku s Tržaško kreditno banko in težavah s Primorskim dnevnikom so navedena vprašanja več kot utemeljena, pa vendar zaenkrat krožijo pretežno v zasebnih pogovorih, kar je seveda dosti premalo. Situacija zahteva jasne in odločne odgovore ter učinkovito strategijo za bližnjo in srednjeročno prihodnost. Ali pa je bilo težkih trenutkov in izgub še premalo, da bi si zaradi njih belili glavo?

Zdi se, da je mogoče ugotoviti, zakaj vprašanja te vrste, ki bi bila prvi pričetek učinkovitega soočanja z vsem, kar nam preti, ostajajo uradno bolj ali manj zamolčana. Za aktiven in energičen spopad z vsemi obstoječimi in možnimi problemi so razdalje znotraj manjšine prevelike in jasno postane, da bi morali skokovito preseči svoje sedanje stanje in celotni manjšini v prid strniti vse svoje vrste in se slednjič dvigniti do skupne politične volje. Brez tega se je bati, da bo naslovno vprašanje krožilo le po naših domovih, sicer pa ne bo prišlo niti na dnevni red naših uradnih razmišljanj.

NOVI
GLASUREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
LOGOTIP, KONCEPT: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA
TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 65.000,
INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 120.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

FC

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

INTERVJU / G. RUGGERO DIPIAZZA

MIR NIMA ALTERNATIV!

DANIJELO DEVETAK

Skromen, zamišljen, pripravljen sprejemati najhujše oblike sodobne revščine, zdraviti rane in šibkosti, ki najbolj pečejo, bolijo; ni mu do tega, da bi koga obsojal. G. Ruggero DiPiazza, župnik pri Sv. Roku v Gorici in direktor goriške Karitas, želi biti nekak "veleposlanik miru in pomoči": to je njegovo prvo poslanstvo. Vojna na Balkanu ga je popolnoma prevzela, mu spremenila življenje. Meseca maja je bil v Žepčah v srednji Bosni kot koordinator pri načrtu zgradbe vrta za otroke tam živečih različnih narodnosti - seme za bratsko prihodnost. Projekt so omogočile ustanove Karitas italijanskega severo-vzhoda.

Ali se lahko na kratko predstavite našim bralcem?

Sem direktor goriške Karitas od leta 1990. Nadškof me je poklical, ker je bilo pomembno oživiti ambient, ki je tedaj preživljal sivo vsakdanost odločno premalo "preroško". Začel sem sicer jecljaje; toda naravnost me je prevzel dogodek, do katerega je prišlo kaj kmalu po mojem imenovanju, dogodek, ki je tudi zelo močno zaznamoval moje življenje; t.j. vojna v bivši Jugoslaviji oz., kot jo raje imenujejo prijatelji na oni strani meje, v post-Jugoslaviji. Skušal sem organizirati Karitas kot cerkveni organizem, ki ima kot prvenstveno nalogo, da sloni na pedagoškem načelu "caritas"-ljubezen: to je milost, božji dar, je vrlina, zavzetost, tako da postane pozitivna navada v našem življenju, šele potem je to služenje. Če ima služenje glavno mesto, tvega postati le-to cilj samo sebi. Verniki bi morali pričati "caritas" - ljubezen do sočloveka - kot prevod božje ljubezni v dejanja; in to je lahko tudi služenje, humani-

tarna zavzetost, pozornost do človeka. Ponavljam: ni to na prvem mestu, tudi če nujne potrebe lahko sprevržejo vse paradigme. Prava "caritas" torej črpa iz božje ljubezni in to ljubezen Boga do človeka pretvarja v vsakdanje življenje.

Dovolim si reči, da tega ljudje niso vedno pripravljeni razumeti. Pogosto se Karitas pojmuje kot veloblagovnica, kjer se lahko najde to, kar kdo potrebuje. Kot Karitas nimamo načrtov: odgovarjamo na klice, toda prvi poziv je, da smo Kristusovi, ko pomagamo potrebnim, ne pa socialni asistenti.

Povejte nam o stikih s slovensko Karitas. Kaj pa menite o odnosih s Karitas drugih držav bivše Jugoslavije, ki jim balkanska tragedija ni prizanesla?

Stiki s slovensko Karitas so bili številni in trdni, predvsem s koprsko ustanovo, a tudi z vsedržavno, s katero smo veliko sodelovali od samega začetka prvih spopadov. Že takrat - julija 1991 - me je Karitas iz Nove Gorice pozivala, da bi sodelovali pri "preoblačenju" vojakov, ki so dezertirali. Jeseni 1991 so bile vse slovenske ustanove Karitas vabljeni na posvet v Gradež, kjer smo skupaj z ustanovami iz Italije, Hrvaške, Srbije in Bosne pač razpravljali, kaj naj naredimo; bili smo zbegani nad vsem tem, kar se je dogajalo, ker so tedaj dogodki prehiteli naše čase in predstave. Od konca 1991 dalje me je Karitas italijanskega severo-vzhoda spodbujala, da bi se kot "človek, ki živi ob meji" zavzel za stike s Karitas na oni strani meje. Italijanska Karitas pa mi je nekako poverila nalogo, da bi bil veleposlanik miru in pomoči najprej na Hrvaškem, nato v Bosni, trenutno na ozemlju Srbsko-črnogorske zveze, kjer še največ delujem v zadnjem času, hkrati pa ne pozabljam na Bosno. Obiskoval sem vse te dežele, od Subotice do Kotorja, kjer sem bil pred mesecem dni.

Lani ste povabili beograjskega nadškofa msgr. Perka. Obranjate odnose z njim? Kaj nam lahko poveste o svojem poslanstvu v Srbiji?

Z msgr. Perkom se pozna in sodelujeva že dolgo časa, ohranja stalne stike. Priti v Beograd in biti njegov gost mi je v veliko veselje; mislim, da je tako bodisi zame kot zanj zaradi iskrenosti najinih pogovorov in večletnega prijateljstva. Leta 1993 sem začel zahajati v Srbijo, obiskal sem patriarha Pavleta in številne škofove.

Rad bi poudaril tole: do leta 1991 še ni prišlo do tako hudega primera, kot je bila vojna na jugoslovanskih tleh, ki bi ga naše Karitas tako močno občutile in se nanj prizadeto odzvale. Če skušamo to oceniti, lahko mirno rečemo, da je bil odziv večji v tem primeru kot npr. po potresu v Furlaniji. Odgovor je bil absolutno izjemen, saj je na pomoč priskočilo v različnih oblikah na stotine italijanskih škofijskih Karitas, ki nadaljujejo še danes svoje delo. Številne italijanske Karitas so s stalno zavzetostjo še prisotne.

Cerkvene skupnosti italijanskega severo-vzhoda so omogočile uresničitev dolgoročnega načrta v Žepčah v srednji Bosni. Na noge ste postavili vrtec za otroke različnih narodnosti, jezikov in

veroizpovedi in tako vsejali seme upanja za prihodnost tiste ranjene zemlje. Kaj pomeni za Vas, koordinatorja tega načrta, ta vrtec kot simbol bratstva, kot zgled za celo Evropo narodov? In načrti za prihodnost?

Ko smo v prvi fazi iskali pobratelja (Gorica-Osijek, Vicenza-Karlovac, Videm-Gospič, Genova-Ogulim...), so naše Karitas nekako vsaka zase nudile predvsem ekonomsko pomoč, hrano, orodje, material, obleke... Nosili smo steklo, bakrene plošče za kritje bombardiranih streh itd. V drugi fazi pa smo iskali priljubljenost, da bi naredili nekaj skupnega, kar bi odražalo enotnost tudi naših Cerkev. Poverili so me, naj poiščem kak poseben kraj in predlagam pobudo, ki bi imela določen pomen in bi ciljala daleč. Tu se je rodila ideja za vrtec v Žepčah. Sarajevska škofija je poskrbela za višjo šolo (1020 gojencev, od teh 40% muslimanov), v Zenici se uresničuje obvezna šola, manjkal pa je vrtec. Za Žepče smo se odločili iz dveh razlogov: italijanska država je prek ustanove Karitas gradila vas za 300 ljudi v Zavidovičih, 7 km od Žepč v muslimanski coni. Zaradi tega so naši prijatelji katoličani vihali nos. Ker so Žepče katoliška enklava, ki nanjo pritiskajo s severa Srbi, s strani muslimani, je postalo potrebno in pomembno biti zraven s posebno in dolgoročno pobudo, dati znamenje, da bi se tamkajšnji narodi spet srečali. Vrtec je stal približno 900.000.000 lir, njegovo uresničitev pa so podprle vse škofije treh Benečij. Od maja je struktura učinkovita, vrtec obiskuje približno sto otrok, ki jih oskrbujejo redovnice in laiki-krajani. Šola želi biti odprta vsem, tudi če moramo priznati, da težave še obstajajo. Ohranja se nezaupanje, saj so se tam najprej bojevali Srbi proti vsem, potem Hrvati proti muslimanom, nato pa spet vsi proti vsem. Za ponovno vzpostavitev zdravega družbenega tkiva je potrebno veliko potrpljenja. Radi bi ohranili v Žepčah prisotnost kakega našega prostovoljca ne zato, da bi nadziralo delo, ampak zato, da bi spodbujal in ohranjalo prvotno zamisel, da bi videli, kaj lahko še naredimo.

Kaj naj povem o načrtih? V Zenici se na pobudo Karitas iz Milana postavlja na noge obvezna šola; konec julija bom tja spremljal kard. C.M. Martinija za otvoritev šole. Svoj čas sta Karitas iz Milana in Spoleta tudi omogočila obnove šole v Slavonskem Brodu. Veliko je še raznovrstnih in zanimivih načrtov: škofija iz Bergama npr. v kraju Kakanji ponovno gradi hiše, da bi omogočila vrnitev beguncev. Vse to je zastojna zavzetost za mir, ki ne sme imeti alternativ. Vojna ne more reševati problemov: ogromno jih je odprla. Ali si lahko pričakujemo, da bo reševalo probleme etnično čiščenje?

Kako so se obnesle pobude "posinovljenj na daljavo", npr. t.i. "Rastimo skupaj" (Cresciamo insieme)? So se ljudje iz naših krajev odzvali nanje?

Ena najbolj doživetih in občutenih pobud v družinah naših krajev in sploh po celi Italiji so bile prav t.i. posvojitve na daljavo. Za vsaj približno sliko pojma povejmo, da nam je uspelo podariti v letih 1993-96 predvsem bosanskim družinam

skoraj 7 milijard lir. Kakih 6.500 družin je vsaj za dve leti darovalo po 50.000 lir mesečno in tako finančno podprlo družine v Sarajevu, Mostarju, Osijeku, Beogradu, Žepčah... Hkrati je italijanski urad Karitas v Zagrebu pod vodstvom puljske redovnice Antoniette Petrosino zbral kar 20.000 takih posvojitvev, ki so doprinesle desetine milijard, s katerimi smo lahko podpirali upanje. Naša škofija je doprinesla kakih 180 milijonov letno.

Od kdaj - in zakaj - Vas tako zanima Bosna? Kako ste doživljali vse to, kar se je tam dogajalo? Kaj se je spremenilo v Vašem življenju po tej izkušnji?

Že od samega začetka sem se večkrat znašel med bombami, ki so pokale prav blizu mene; tako v Banja Luki. Z grozo se še spominjam na pretresljiv obisk Vukovarja leta 1994, ko sem šel tja z dovoljenjem škofa Ireneja iz Novoga Sada. Spominjam se obiska v vzhodnem Mostarju; tam je bilo mogoče prečkati Neretvo po eni sami brvi, ki so jo mladi muslimani z ene strani gurali in nas tako postavljali v nevarnost, ko smo hoteli iti na ono stran. Obiskal sem številne družine, naselja izgnancev; videl sem veliko trpljenja, ki me je boleče presunilo ob misli, kako je človek absurden v svojih odločitvah. Kar sem videl in doživel, zbuja v meni veliko zmede in jemlje upanje. Nikdar ni mogoče vedeti, do kod lahko pride človek. Ko smo z druge strani mislili, da se je le dossegla določena stopnja človeškosti, smo doživeli nov padec, "vrnitev v divjino". Moje življenje? Bolj kot kaj drugega se je utrdilo v veri v Boga, ki poziva človeka, da bi bil sposoben ljubiti in sprejemati, ne pa ločevati in zadajati udarce.

Ali nam lahko orišete kak pomenljiv dogodek, ki bi razodel stanje teh ljudstev? Vemo, da jih žene močna volja po obnovitvi življenja...

Dogodkov je veliko, ogromno. Prišel sem v Mostar, ko so postrelili skupino mladih, ki so se napotili k nauku v cerkev; spominjam se tesnobe, ki sem jo doživel, ko sem prišel tja komaj nekaj ur kasneje. Spominjam se trpljenja otrok blizu Čapline, ki so živeli in se igrali v železniških vozovih. Snežilo je; italijanski prostovoljci so prebarvali vozove v belo, nanje so še narisali cvetje. Vse to je klicalo pomlad, ki pa je žal ostajala le risba na železniških vozovih... Ti otroci so iskali prisotnost človeka, iskali so prijatelje. Nikdar nisem stikal po dogodkih, da bi jih lahko pripovedoval kot anekdote. Vedno sem mislil, da se moram vesti kot tisti, ki vidi, toda ne pase radovednosti. Sklenil sem, da nikdar ne vzamem s sabo niti fotoaparata, kajti tudi tega usmeriš proti komu... Usmeriti aparat proti človeku se mi je zdelo kot vdreti na njegovo ozemlje kot sovražnik. Menim, da ne smem oskruniti nobene zasebne zapustnosti, da moram biti vedno obziren. Vedno je bilo zelo pomembno, da sem bil zraven, da sem sprejemal, poslušal, se nasmehnil.

Med zadnjim obiskom Sarajeva 12. maja sem opazil, da je tam skrajna potreba po življenju. Našel sem mesto, polno vitalnosti. Tudi tiste napise po zidovih, na katere sem s tesnobo v srcu naletel ob prejšnjih obiskih, so zbrisali. Blizu

tržnice, kjer je bilo veliko pokolov, je bil namreč nekdanj napis: "Prepovedano prodajati svinjsko meso in alkoholne pijače"; to je pomenilo: tu obstajamo samo mi! Zadnjič sem z veseljem videl, da tega napisa ni bilo več. Vlada se torej neki trud, da bi Sarajevo spet zaživelo kot kraj sožitja različnih, kar je vedno bilo. V tem smislu vidim veliko željo po obnovitvi vsega; manj tega je v Žepčah. Tam sem ljudem zaželel, da bi se vse (!) obnovilo, tudi podrti mošeja, od katere so odnašali opeke in tako brisali prihodnost enega dela prebivalstva. Obnavljanje je težavno, materialno še kar gre, človeško je še daleč.

Kako ocenjujete našo zabadno družbo in način, kako je le-ta spremljala dogodke na Balkanu, kako se je (ali ni?) vživela vanje?

Naše skupnosti so se močno vživle v dramo sosedov. S časom se je sicer razvilo neko nelagodje zaradi samega trajanja dogodkov in zaradi nesposobnosti, da bi se ljudje med sabo spravili. Danes je ta napetost upadla. Na delu ostajajo prostovoljci in centri Karitas, ki sklepajo pobratenja, ustvarjajo srečanja, gradijo človeške odnose. Pastoralno sodelovanje je bilo in je še težavno, ker se ima hrvaška Cerkev, ki je na polotoku pomembna in s katero smo se hoteli pogovarjati, za ponosno in samozadostno. Katoliške Cerkev v Srbsko-črnogorski zvezi so trenutno v veliki stiski in tvegajo popolno izginitje. Pravoslavna Cerkev se namreč še boji, da gre katoličanom za prozelitizem pod krinko človekoljubne pomoči.

Po izkušnji Bosne kako gledate na "odpuščanje" in "spravo" na Balkanu?

In pri nas...?

Dokler še mislimo, da se težave lahko rešujejo z nasiljem, in naši narodi še vedno obnavljajo spomin na doživeta ali prizadeta nasilna dejanja, bo skrajno težko govoriti o resnični spravi. Spomin na umorjene še vedno vznemirja. Lahko bi se vprašali: zakaj nimamo poguma, da bi pozabili? Zakaj ti dogodki ne tonejo v pozabo? Toda to je možno le z veliko mero vere. Priznajmo: te vere je tudi med nami prav malo.

To velja tudi za ljudstva, o katerih smo govorili. Med njimi je vsaj navidezno zelo razširjena vera, toda v resnici je to bolj religija, ki ločuje, razdeljuje, postavlja ljudi proti ljudem. Bolj kot vera so to ekscenzi religije, ki postaja celo bojna zastava, ne pa resnična zavzetost v veri, ki nas spominja na Kristusove besede: "Odpuščajte, kot je Oče vam odpustil!"

DOPOLNILO K INTERVJUJU MSGR. VONČINI

Intervju z msgr. Vončino, ki je bil objavljen v prejšnji številki *Novoga glasa*, je vzbudil določeno pozornost, ker načinja vrsto kočljivih problemov za naše versko in narodno občestvo. Prizadeto se je oglasil tudi g. Maks Suard, ki deluje v Borštu, ker je mnenja, da ga v uvodnem vprašanju nekako nerodno postavljam v ospredje, in to mi-mo problematike, o kateri sem želel dobiti odgovor, se pravi pomanjkanja duhovnih poklicev med nami. Gospod Maks Suard je želel poudariti, da se on sam ima za zadnjega slovenskega novomašnika na Tržaškem in da se čuti globoko povezanega z narodnim telesom. Tega se seveda iskreno veselimo in mu voščimo veliko božjega blagoslova in uspehov v tem našem zahtevnem zamejskem vinogradu, tudi v upanju, da bi se našli drugi "delavci", ki bi sledili njegovemu pogumnemu zgledu.

- MARKO TAVČAR

RAST V VERI

DUHOVNA PRIPRAVA
NA JUBILEJNO LETO 2000VODIČ: EVANGELIST MARKO
DOPISNIK: ZVONE ŠTRUBELJZ JEZUSOM NA OBALI, V ČOLNU,
NA POTI IN V MESTU (5)Z Jezusom v čolnu ali kako Boga
oznanjati danes?

Četrto poglavje Markovega evangelija je posvečeno Jezusovim prilikam. Odgovarja točno določenemu Markovemu pedagoško pastoralnemu načrtu. Jezus hoče iz skupnosti svojih učencev narediti "novo vino", se pravi preobrazeno skupnost. Da bi jih dosegel v globini, jih vzgaja s prilikami, ki niso teorije. Vzete so iz vsakdanjega življenja, zato so pravi nagovor globinam človekovega duha. Vsakdo lahko v njih najde zrno resnice: kmet, pastir, delavec, izobraženec, potepuh, grešnik, izobčenec, bolnik. Marko se omeji na Jezusove osnovne prilike: prilika o sejalcu, o rastočem žitu, o gorčičnem zrnu in o svetilki pod mernikom. Oznanilo božjega kraljestva je kakor seme, ki klije in raste. "Zemlja sama od sebe poraja najprej bilko, nato klas in končno žito v klasu" (4,28). Človek oz. človeštvo že samo od sebe išče Boga in združenje z njim. Jezus vzgaja svoje učence k tej širini duha in k temu skrivnostnemu mističnemu pogledu: gorčično zrno je majhno, ko pa zraste, morejo ptice izpod neba prebivati v njegovi senci (prim. 4,31-32). Človek je žejen svobode božjega otroštva. Dovolj je to uvideti in ljudem nakazati pot do te božje rasti. Jezus učence imenuje "apostole" prav za to nalogo; poslani so k ljudem z oznanilom rastočega božjega kraljestva.

Jezusov način oznanjevanja božjega kraljestva v prilikah je izziv tudi današnji Cerkvi in oznanjevalcem evangelija. Marsikdo danes ugotavlja, da Cerkev izgublja svoj vpliv na duhovnem področju, tako da ne uspe prodreti v afero vsakdanjega življenja današnjega zahodnoevropskega človeka. Ali to morda ni posledica tega, da se Cerkev še vedno preveč oklepa neke podobe iz preteklosti, ko je bila absoluten in od vseh priznan in spoštovan moralni razsodnik? V akutni debati o biotiki in o perečih moralnih vprašanih današnjega načina življenja je Cerkev prisotna in skuša teoretično opravičiti svoja zdrava načela. Zgleda pa, da je ves ta intelektualni napor namenjen le debati z laičnimi specialisti na tem področju. Ali ni tudi to iskanje zatočišča v podobi iz preteklosti? Kaj vse to ni podobno polemikam, ki so jih v evangeljskih poročilih iskali farizeji in saduceji, da bi preiskušali Jezusa? Prerok iz Nazareta je vedno in načelno obšel sterilna teoretična razglabljanja o pravi in nepravi poziciji; vedno se je izognil katalogiziranju ljudi in skupin in prav s pripovedovanjem prilik segel globlje, v skrivnost človekovega življenja in bivanja na tem svetu. To bi tudi danes morala biti metoda oznanjevalcev evangelija, glasnikov Jezusove resnice. Postati bi morali manj moralisti in bolj blizu življenja, ki svojo skrivnost pripoveduje v preprostih in zgovornih podobah, takih, ki znajo razkriti lepoto, pristnost in vrednost vsakdanjega življenja.

Ko kdo stopi na prižnico, bi se moral prej resno vprašati: ali bi Jezus govoril tako? Ali bi krmar čolna (skupnosti verujočih) plul v to smer? Ko vernik poslušaj pridigo, bi prav tako moral pomisliti, če je to, kar je slišal, govorjenje in razmišljanje v Jezusovem imenu in v skladu z oznanilom njegovega božjega kraljestva ali pa? Da, ali pa... govorjenje iz pozicije, funkcije, ki jo kdo ima in jo pač mora opravljati in zato mora govoriti, karkoli in kakorkoli pač govori? Izziv nove evangelizacije, ki ga je Cerkev sprejela kot prednostno nalogo v pripravi na jubilejno leto 2000, bi moral biti tudi pregled slovarja oznanjevalcev Kristusove blagovesti. Laiki in prebujene ter avtentične krščanske skupnosti so prav v tem lahko v veliko pomoč duhovnikom, svojim pastirjem.

ZAKLJUČNA PRIREDITEV ŠKOFIJSKE
GIMNAZIJE V VIPAVI

20. junija je bila na dvorcu Zemono zaključna prireditev Škofijske gimnazije v Vipavi ob sklepu šolskega leta 1996-97. Najboljšim dijakom so podelili priznanja in pohvale. Zahvalili so se tudi zgodovinarju, škofijskemu arhivarju prof. Francu Kralju, ki obhaja že 40-letnico nepretrganega vzgojno-izobraževalnega dela v Malem semenišču in Škofijski gimnaziji. 25-letnico vzgojno izobraževalnega dela na isti šoli je obhajal tudi znani prevajalec, Sovretov nagradjenec, prof. Janez Zupet. Na prireditvi so sodelovali Zbor škofijske gimnazije Vipava, Semeniški kvintet ter dijaki in dijanke z deklamacijami in glasbenimi točkami.

PAPEŽ ZAGOVORNIK
SOCIALNE PRAVIČNOSTI IN
ZDRUŽEVANJA KRISTJANOV

JURIJ PALJK

Sveti oče je pretekli
teden sodeloval v Rimu
na posvetu, ki ga je orga-
niziral Papeški svet za
pravičnost in mir.

Iz njegovega posega smo vzeli nekaj misli, ki samo še potrjujejo to, kar smo v Novem glasu že večkrat pisali: papež Janez Pavel II. se zavzema za Cerkev, občestvo združenih, ki mora globoko poseči v korenine sodobne družbe. V izrečenih besedah je sveti oče še enkrat potrdil, da je velik zagovornik pravičnosti in socialnih pravic vsakega človeka. Med drugim je povedal naslednje:

"Cerkev po svojem socialnem nauku ponuja evropskemu kontinentu, ki je v zelo občutljivem obdobju političnih, gospodarskih in socialnih integracij, kakovost svoje morale in svoje omike..."

Socialni nauk Cerkve mi je zelo pri srcu, ker se globoko zavedam, kako radodarna in pripravljena mora biti vnema Cerkve pri oznanjanju evangelija življenja, pravičnosti in solidarnosti vsemu človeštvu....

Na gradbišču, kjer se gradi razvoj vsega človeštva, naj se poleg ekonomskih pravil upoštevajo tudi moralna!...

Od Kristusovega rojstva naprej, ki je edina rešitev za človeštvo, lahko vsem pokažemo univerzalno vrednoto vere in krščanske antropologije in njen pomen za vsako

človeško bitje... Prav izhajajoč iz te antropologije se lahko cerkveni socialni nauk uveljavi ne kot ideologija ali t.i. tretja pot, podobna tolikim drugim političnim in socialnim družbenim rešitvam, ampak kot zavestno teološko-moralno znanje, ki ima svoje korenine v Bogu, le-ta pa se človeku predstavlja...

V današnji evropski kulturi je močno prisotna težnja, da se etika "privatizira" in zanika obča pomembnost sporočila krščanske morale....

Cerkveni socialni nauk predstavlja že sam na sebi odločen odklon od takšne 'privatizacije', ker postavlja v ospredje verodostojne in odločilne socialne razsežnosti vere in obenem osvetljuje etične posledice....

Vsi narodi sveta imajo pravico do napredka: prav zato se morajo prenoviti oblike organizacije gospodarskih, političnih in socialnih sil, hkrati pa se mora tudi spremeniti dosežanja porazdelitev dela, ki mora biti preverjena in tako naravnana, da se bo držala pravila, po katerem ima vsak človek pravico do dela v družbi, v kateri se dela za skupno dobro....

Pred tolikim številom velikih izzivov za človeštvo v sedanjem trenutku je Cerkev pri svojem delu evangelizacije poklicana, da se nenehno trudi in razvija občutek za socialno pravičnost....

Položaj revnih narodov in revnih posameznikov kliče vsakega od nas, da prevzame odgovornost za tako stanje;

zavzemati se moramo, da uresničimo tako ugodne razmere, da bo prišlo do dejanskega napredka v razvoju za vse ljudi na svetu."

V ponedeljek, 23. t.m.,
se je v Gradcu na Štajerskem v Avstriji začel Evropski ekumenski kongres, ki pa se ni odprl pod najbolj srečno zvezdo.

Po nedeljskem bogoslužju v dunajski pravoslavni cerkvi sv. Nikolaja je namreč slabost zadela ruskega pravoslavnega patriarha Aleksija II., tako da je sedaj vprašljiva njegova aktivna udeležba na kongresu. Poročajo sicer, da si je patriarh kaj kmalu opomogel in je že v nedeljo popoldan prisostvoval bogoslužju v cerkvi sv. Štefana v avstrijski prestolnici.

V Gradcu se je zbralo 700 delegatov, ki predstavljajo vse krščanske Cerkve, od Uralov do Atlantskega oceana in od Severnega do Sredozemskega morja. Katoličani, pravoslavni, protestantje najrazličnejših verskih različic in anglikanci bodo molili skupaj, razpravljali ter iskali skupna stališča in morebitne rešitve. Za vse to si bodo prizadevali pod osnovnim vodilom Evharističnega kongresa, ki se tokrat glasi: *Sprava, božji dar in vir novega življenja.*

Tematika Evharističnega kongresa v Gradcu presega duhovne meje kongresa, saj zadeva tudi življenje in družbo prisotnih predstavnikov Cerkva iz tridesetih držav. Sprava med kristjani in tudi sprava v svetu!

Najbolj pomembne točke kongresa, ki so zapisane v delovnem dokumentu, so: "Vse Cerkve naj si prizadevajo vzpostavljati ploden dialog z vsemi kulturnimi sredinami, naj se vedno zavzemajo za socialno pravičnost, zavzemajo naj se tudi za mirno reševanje vseh sporov, obenem pa morajo gojiti pravilni odnos do ekoloških vprašanj, ki zadeva prihodnje generacije človeštva."

Med vsemi ljudmi, ki pričakujejo od graškega ekumenskega kongresa predvsem konkretne pobude, vlada veliko zanimanje za stvarne predloge, kakor naj stopijo kristjani v tretje tisočletje čim bolj

združeni. Zato je v dokumentu kongresa zapisano jasno vodilo: "Bogastvo različnosti naj bo sprejeto kot dar Sv. Duha in ne kot razlog za ločevanja in medsebojne spore!"

Sveti oče je v nedeljo, 22. t.m., med običajno opoldansko molitvijo na Trgu sv. Petra posvetil velik del svojega nagovora zbranim vernikom od vsepovsod prav graškemu Evharističnemu kongresu. Med drugim je dejal: "V tem trenutku je še posebno aktualno dejstvo, da se vsi kristjani čimprej spravimo med seboj. Ekumensko gibanje, ki je božji dar, je že dalo sadove med Kristusovimi učenci. Zelo lepo bi bilo, da bi kristjani pred zoro tretjega tisočletja v prenovljenem binkoštnem vzdušju bolj združeni lahko oznanjali vsem ljudem, da je Kristus edini rešenik sveta." Omenil je tudi, da so nastale nekatere nepredvidene zapreke. Najprej ta, da se ne bosta srečala sv. oče in ruski patriarh Aleksij II. Odpadla je tudi udeležba carigrskega patriarha Bartolomeja.

Tretja neugodna vest pa je prišla iz Moskve. Tam je ruska Duma (parlament) s skoro stodostotno večino (337 za, 5 proti) sprejela zakon o verstvih v Rusiji. Ta pravi, da so v Rusiji dovoljena le tradicionalna verstva, in sicer pravoslavna, judovska, muslimanska in budistična vera. Vse ostale naj se imajo kot verske organizacije, ki morajo zaprositi pristojne oblasti za registracijo. Med take verske organizacije se prišteva tudi katoliška Cerkev, četudi je bila prva škofija katoliške Cerkve v Rusiji ustanovljena 1772 in so bile vanjo vključene župnije v Moskvi in Petroburgu. Katoličani v Rusiji so predvsem potomci Poljakov in Nemcev, ki so jih cesarji razselili po celem tedanjem ruskem carstvu.

Ob sprejetju omenjenega zakona v Dumi so se združili tako bivši komunisti kot nacionalisti in glasovali zanj. Iz tega zakona se da razbrati, da išče ruska pravoslavna Cerkev znova zaslobo v državi in da hoče postati znova državna Cerkev kot v dobi carjev. Vendar so tudi v ruski pravoslavni Cerkvi številni, ki so bolj odprti do drugih krščanskih Cerkva. Njihovo glasilo je agencija Blagovest. Ta skupina je dokaj odprta do katoliške Cerkve. Viktor Karajevič, direktor te agencije, je dejal: "Ne damo se ostrašiti in bomo nadaljevali s svojim sodelovanjem s katoliško Cerkvijo."

Tadevš Kondruševič, katoliški škof in apostolski administrator Rusije, je izjavil: "Zelo sem začuden in užaloščen zaradi glasovanja v Dumi. Sam sem bil navzoč, a so mi do zadnjega prikrivali, kar so namerali izglasovati."

Tudi ekumensko zasedanje v Gradcu bo pokazalo posledice omenjenih dogodkov na združevanje vseh Cerkva.

ŠKOFIJSKA SPOMINSKA SLOVESNOST

za vse žrtve okupacije in revolucije
na Primorskem
pred drugo svetovno vojno,
med njo in po njej

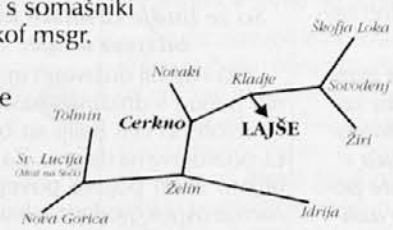
Lajše

6. julija 1997 ob 16. uri

Sveto mašo bo s somašniki daroval koprski škof msgr. Metod Pirih.

Po maši molitve za rajne pri breznu in blagoslov.

Vabljeni!

KONCERT / 28. JUNIJA

EKUMENSKI KONCERT V CERKVI SV. SPIRIDIONA V TRSTU

V soboto, 28. t.m., bo ob 20.30 v cerkvi sv. Spiridiona v Trstu zanimiv zborovski koncert. Oblikovala ga bosta zbor pravoslavne cerkve sv. Spiridiona in Ekumenski zbor iz Barija, ki se bo na ta dan vračal iz Gradca, kjer bo jutri, v petek, 27. t.m., sodeloval pri verskih obredih ob evropskem ekumenskem srečanju.

Tržaški zbor bo izvajal nekaj pesmi iz svojega bogatega repertoarja. Med drugim zanimivo skladbo Viktorja Šonca *Sobora pervago, Dostojno jest A. Kompanevskega*, N. Kedrova *Otče naš*, S. Mokranjca *Njest svjat* in S. Rahmaninova *Tebe pojem*.

Gostujoči zbor pa je nekaj posebnega, saj šteje kakih 50 pevcev različnih veroizpovedi. Ustanovljen je bil leta 1987 z namenom, da bi v duhu edinosti med kristjani in drugimi verstvi povezoval ljudi, ki imajo veselje do petja. V tem smislu bo Ekumenski zbor iz Barija, ki ga vodi uveljavljeni dirigent Bepi Speranza, oblikoval svoj sobotni spored. V izrazito ekumenskem vzdušju bo uvodoma zapel dve pesmi, ki sta nastali v taizejski ekumenski molitveni skupnosti. Sledili bodo trije korali J.S. Bacha, nato Schubertov *Heilig ist der Herr* in Brucknerjev motet *Locus iste*. Pravoslavni glasbeni svet bosta predstavljali odlomek iz Rahmaninovih *Večernic* Op. 37, št. 6 in *Zdrava Marija* romunskega sodobnega skladatelja G. Ghiulamila. Na koncu pa bo zbor zapel še *Pesem o miru* J. Sibeliusa in *Canto di Gloria* N. Rote.

Koncert v znamenju ekumenske misli bo torej glasbena zanimivost, ki zasluži vso pozornost. Hkrati bo tudi duhovni izziv za obiskovalce, saj bodo lahko ob poslušanju teh pesmi podoživljali tudi notranje bogastvo in versko čutenje ustvarjalcev oz. ljudi, ki so jim bile te pesmi namenjene.

VSESLOVENSKO ROMANJE INVALIDOV IN BOLNIKOV NA BREZJE

V soboto, 21. junija, je potekalo že 29. romanje bolnikov, invalidov in ostarelih v marijansko svetišče na Brezjah, ki ga organizira koprsko Ognjišče.

6. JULIJA

SPRAVNA SLOVESNOST NA LAJŠAH

V nedeljo, 6. julija, ob 16. uri bo škof Metod Pirih vodil somaševanje na Lajšah pri Cerknem. Ob njem bodo somaševali tisti duhovniki, ki so bili zaradi vere v zaporu, ter drugi duhovniki. Pri somaševanju se bodo spomnili vseh žrtve okupacije in revolucije na Primorskem pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej.

Somaševanje bo nad breznom, v katerem počivajo trupla 14 domačinov, med njimi dveh cerkljanskih kaplanov Ludvika Sluge in Lada Piščanca. Kakor izpričujejo dokumenti in pričevanja domačinov, so bile vse žrtve nedolžne. Prvič so se duhovniki in verniki tam zbrali leta 1991. Nad breznom so leta 1995 postavili kapelico in križev pot, ki ju je škof Pirih tedaj blagoslovil. Na spomeniku, ki stoji na istem mestu, so zapisali: *Vsem žrtvam okupacije in revolucije na Primorskem pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej v letu 1995 - ob 50-letnici konca vojne in v 4. letu samostojne Slovenije. Škofija Koper.*

Na koprski škofiji poudarjajo, da ima to srečanje izrazito spravni značaj: spomin in molitev naj gresta za vse žrtve okupacije, vojne in revolucije. Verniki pa se kristjanom, ki so bili umorjeni zaradi vere, priporočajo, naj jim pomagajo v današnjih razmerah živeti evangelijsko spravno sporočilo.

V jutru je bila slovesna romarska maša, ki jo je vodil ljubljanski nadškof in metropolit msgr. France Rode. Pred mašo in po njej je bil za bolnike in invalide poseben program z rožnim vencem in petjem litanij. Romanje, ki ga organizira Ognjišče iz Koprja, že desetletja spada med največja verska srečanja na Slovenskem, saj na Brezje poroma ob tej priložnosti nad 10 tisoč ljudi. Posebnost tega romanja je, da je namenjeno bolnikom, invalidom in ostarelim, ki se sami s težavo odpravljajo na daljše poti. Zato jim prireditelji Ognjišča poskrbijo prevoz do Brezij in namestitev med mašo. Na pomoč priskočijo šte-

vilni mladi, ki so potrebnim romarjem na razpolago: skrbijo, da se čim lepše počutijo, spremljajo jih do cerkve, zlasti do milostne Marijine podobe, omogočajo jim spoved ali pogovor z duhovnikom, delijo jim potrebno okrepčilo. Vsako leto vodi somaševanje eden izmed slovenskih škofov, ki se pred mašo in po njej ponavadi srečuje z romarji. Letos je to nalogo opravil - kot rečeno - nadškof Rode.

Družina in Tiskovno društvo Ognjišče sta poklonila romarjem knjižico *S posluhom za bolne in trpeče*, ki prinaša papeževo poslanico za svetovni dan bolnikov, nekaj misli in navodil za bolnike ter naslove duhovnikov, ki hodi-jo po bolnišnicah.

To romanje je samo ena izmed oblik, s katerimi slovenska Cerkev skrbi za bolnike, invalide in ostarele. Dobra organiziranost se obrestuje tako, da se ljudje romanja množično udeležujejo.

MED SLOVENSKIMI VERNIKI V KANADI

GABRIJEL DEVETAK

Mnoge Slovence, ki živijo v tujini in v matični državi, povezujejo kultura, znanost in tehnika, ter seveda vera, verski običaji in slovenske pesmi.

V nedeljo, 8. junija t.l., sem se udeležil pomembne svečanosti, Telovske procesije, ki je bila v znamenitem Slovenskem parku v župniji sv. Gregorja v Hamiltonu pri Torontu v Kanadi. Tamkajšnji Slovenci so imeli ta dan sv. mašo in procesijo v čast Sv. Rešnjega telesa. Maševal je g. Štefan Križnik ob sodelovanju hamiltonskega župnika Francija Slobodnika. Sledile so družabno srečanje, narodnozabavna glasba, ljudsko rajanje, športne igre itd.

Zvečer je v slovenski dvorani v neposredni bližini župnišča na Brown's line v Etobicokeu pri Torontu nastopil uveljavljeni ženski pevski zbor pod vodstvom Marije Ahačič-Pollak, ki je zapel osem priljubljenih slovenskih narodnih pesmi (*Moj fantič je*

prijezdil, Predica, Majolčica, Zabe itd.) in še sedem angleških pesmi. Ta zbor naj bi nastopal od 16. do 24. avgusta letos tudi v nekaterih krajih po Sloveniji, prvi nastop naj bi imel v Protokolarnem centru na Brdu pri Kranju. Zbor se je že uveljavil v Kanadi in tudi izven nje zlasti po zalugi Marije Ahačič-Pollak. Za marsikatero pevko v zboru je zborovodkinja tudi prijateljica, mentorica in glasbena svetovalka. V isti dvorani, kjer je nastopal Plamen, je bila razstava slovenskega kiparja iz Sevnice. Ob tridesetletnici Slovenskega parka so v Kanadi izdali posebno publikacijo z bogato vsebino. Koristila bo pri iskanju stikov in navezovanju sodelovanja s Slovenci v Kanadi. Naj na tem mestu dodamo, da imajo Slovenci po svetu tudi velike zasluge na znanstvenem in tehničnem področju. Mnogi so se v Kanadi namreč uveljavili kot uspešni podjetniki tudi na mednarodnem tržišču.

BESEDA ŽIVLJENJA

SV. PETER IN PAVEL

SILVESTER ČUK

Apostola v božji šoli

Ljudje se za svoj življenjski poklic pripravljamo s šolo: najprej z obvezno, ki ji pravimo osnovna in srednja šola, potem z višjo, ki je lahko poklicna, to je taka, ki mladega človeka neposredno pripravlja na določen poklic, za katerega čuti veselje že po nekaterih prirojenih lastnostih, ali pa taka, ki je priprava na visoko šolo. Vsi vemo, da šola ni sama sebi namen. To spoznanje so že stari Rimljani izrazili v pregovoru: "Ne učimo se za šolo, ampak za življenje."

Vse človeške šole so vključene tudi v božjo šolo. Če malo bolj pozorno opazujemo življenje, nam postane jasno, da Bog vsakogar od nas jemlje v šolo, da nas pripravlja na nalogo, ki je namenjena izključno nam, ker je vsako edinstveno in neponovljivo bitje v zgodovini stvarstva. Ta božja šola obsega vse naše življenjske okoliščine: od družine, v kateri smo se rodili, do okolja, v katerem živimo, do naroda, katerega člani smo, in celo doba, ki v njej živimo, je v to šolo vključena. Najboljši učenci v božji šoli so bili svetniki, ki so pozorno prisluhnili temu, kaj hoče Bog od njih, in so to potem po svojih najboljših močeh in z božjo pomočjo skušali izpolniti.

Kar otipljivo se vidi božja šola v življenju današnjih dveh slavljencev Petra in Pavla, ki ju zaradi njunega izrednega položaja in poslanstva v zgodovini Cerkve imenujemo "prvaka apostolov". Poslanstva si nista izbrala sama - namenil jima ga je Bog, ki je tudi vodil njuno človeško usodo, računal je na osebni značaj in darove obeh.

Apostol Peter je bil ribič, ko je spoznal Jezusa. Ta mu je ob prvem srečanju spremenil ime: Simon, Jonov sin, je postal Peter-Skala. Preimenovanje po svetopisemskih pojmihi pomeni, da so tistemu človeku namenjene posebne naloge. Ob izpovedi vere v Jezusovo božanstvo je bil Peter deležen posebne pohvale in Jezus mu je dal vedeti, da ga misli postaviti za poglavarja svoje mlade Cerkve. Peter, po značaju vročekrvnej, je brž pripravljen to nalogo sprejeti, pa zanjo še ni zrel. Zato ga Jezus vzgaja: navaja ga krotiti njegovo preveč človeško navdušenje, ki je velikokrat podobno ognju iz slame. To šolanje je doseglo višek v dneh Gospodovega trpljenja. Ko je Jezus pri zadnji večerji napovedal, da ga bodo vsi zapustili, se je Peter zaklinjal, da on že ne; nato pa mu je Jezus rekel, da ga bo trikrat izdal, preden bo petelin zapel. Ko se je to res zgodilo, se je Peter bridko zjokal. Odmev te trojne zatajitve je trikratna izpoved vere po Jezusovem vstajenju... Voditelj Cerkve mora razumeti človeško grešnost in moč kesanja. Kar Bog izbriše, le večja kristjanova čast. Ohranili sta se nam njegovi dve pismi, polni očetovske skrbi. "Bog potrpi z nami... Prevzetnim se upira, ponižanim pa daje milost... Predvsem se med seboj goreče ljubite, ker ljubezen pokrije množico grehov."

Apostol Pavel, kolerik, izobraženec iz farizejske šole, preganja Cerkev. Prvi mučenec, diakon Štefan moli zanj. Kristus ga je poklical za velikopotezno misijonsko delo med pogani. Temeljna Pavlova misel je: ljubezen mora povezovati vse kristjane v trdno bratsko skupnost, saj smo vsi Kristusovi. Zapustil je štirinajst pisem, polnih duhovnega bogastva, da jih po pravici imenujemo "peti evangelijski". Kristus ga je osvojil popolnoma. Ponižno se je pustil preoblikovati Svetemu Duhu. S tem je zarisal pot tudi nam vsem.

POBUDE MLADIH SLOVENSKE PROSVETE ZA POČITNICE

Mladinski odbor Slovenske prosvete (ul. Donizetti 3, Trst) obvešča, da so na razpolago informacije o naslednjih pobudah: **poletni tedni v Taizéju** v Franciji (od 12. do 20. julija, od 19. do 27. julija, od 26. julija do 3. avgusta, od 2. do 10. avgusta); **tradicionalno peš-romanje mladih k sv. Ignaciju na Pohorje** iz treh smeri (Gospe svete, Murske Sobotne, Moravč) od 21.7. do 17.8., prireja Skupnost krščanskega življenja, prijave do 13.7., zbira Blaž Dobro, Vodnikova 279, 1000 Ljubljana, tel. 00386-61-571308 (ob pon. in tor. od 13. do 15. ure); **duhovne vaje za študente**: 13.-20.7. v Logarski dolini (g. Vinko Kobal), 13.-19.7. v Klancu pri Kozini - biblični teden (p. Milan Bizant in p. Andrej Benda), 20.-27.7. v Stržišču (g. Vinko Kobal in g. Jože Jakopič), 21.-28.7. Po Frančiškovi krajih (p. Marjan Čuk), 21.-29.9. na Brinjevi Gori (dr. Ivan Štuhec).

GRADNJA NOVE CERKVE V LJUBLJANI

KOMU NAJ BO NOVA CERKEV POSVEČENA? ANGELOM VARUHO!

MARIJA PRIMC

V 21 let stari ljubljanski župniji sv. Andreja Kašelj-Zalog-Podgrad, ki jo od vsega začetka vodi župnik Franci Frantar, se pripravljajo na gradnjo nove cerkve, kajti obstoječa cerkev sv. Andreja je pretesna za ok. 4.000 vernikov, ki ji teritorialno pripadajo. Prostorska

stiska se kaže zlasti ob župnijskih slovesnostih ter za božične in velikonočne praznike, zaradi česar uporabljajo poleti dvorišče pred cerkvijo.

Na gradnjo prepotrebne nove župnijske cerkve so začeli potihoma pripravljati farane pred kakšnimi desetimi leti. S spremembo političnega sistema v Sloveniji se je naen-

krat odprla možnost, da to skrito željo mnogih začnejo udejanjati. Pokojni arhitekt Jože Kregar je naredil prve skice za novo cerkev. Po njegovi smrti pa sta delo prevzela arhitekta Peter Kregar in Tine Gorenčič. Dolga je bila pot do lastništva zemljišča v Zalogu in do lokacijskega dovoljenja. Nazadnje se je zapletlo pri zvonjenju, ki ga tudi sedanja oblast šteje kot hrup in ga z zakoni omejuje. Temeljni kamen za novo cerkev na zemljišču v Zalogu naj bi postavili prihodnjopomlad. Nova cerkev bo imela okoli 250 sedežev in 700 stojišč; na koru, kjer bo tudi zimska kapela, pa bo sto sedežev. Za versko izo-

braževanje otrok in odraslih bodo namenjene dve učilnici, pevska soba, soba za skavte, soba za ministrante in druge župnijske sodelavce. Gradnjo cerkve bodo omogočili ljudje odprtih src in odprtih rok, a ne bo šlo brez pomoči ljubljanskega Mestnega sveta. Ko je župnik Frantar premišljeval, komu naj bi bila nova župnijska cerkev posvečena, je pomislil na Angele varuhe. Ko je spremljal dogodke, v katerih se je Slovenija rešila tlake komunističnega režima, je sodil, da je to delo Angelov varuhov, ki jih je Bog poslal na pomoč Slovincem v odločilnem zgodovinskem trenutku.

11. LITERARNO SREČANJE NA PREMU

V nedeljo, 22. junija, je bilo na gradu Prem pri Ilirski Bistrici že 11. literarno srečanje, ki ga je priredilo Združenje književnikov Primorske (na sliki). Spored, ki sta ga obogatila petje skupine Hruški fanti in kostumska predstava članov konjenske šole iz Ilirske Bistrice, je predvideval v dopoldanskih urah srečanje s šolsko mladino, popoldne pa okroglo mizo na temo *Največji sovražnik literature je svobodni trg, natanko to, kar smo si želeli in kar imamo*. Zvečer pa je bil literarni večer, na katerem so nastopili Jurij Paljk, Alferija Bržan, Peter Semolič, Ismet Begić, Vera Pejovič, Boris Biletič in Miran Košuta.

Med okroglo mizo o odnosu med književniki in svobodnim trgom (pa tudi državo), ki jo je vodil Edelman Jurinčič, je bilo med drugim obravnavano vprašanje približevanja literature ljudem, širjenja sodobne književnosti na šolah, prisotnosti književnosti v sredstvih javnega obveščanja in odnosa osrednje Slovenije do primorske - in zamejske - književnosti. Omenili bi npr. poseg Borisa Pangerca, ki je, izhajajoč iz izkušnje zamejske tržaške stvarnosti, poudaril pomen, ki ga imajo na slovenskih šolah na Tržaškem podeljevanje bralnih značk, pa tudi predstavitev knjig (tu je omenil vlogo Tržaške knjigarne) in literarni večeri, ki so zelo uspešni. Te konkretne akcije pa morata spremljati poznanje tržnih zakonitosti in programiranje. O problematičnem odnosu Ljubljana-Primorska sta spregovorila zlasti Jolka Milič in Jurij Paljk. Jolka Milič je npr. dejala, da predsednik Društva slovenskih pisateljev ni prišel niti enkrat na premsko srečanje, Jurij Paljk pa je potem

med drugim opozoril na dejstvo, da po podatkih neke raziskave posvečajo Slovenci časopisom le pol ure časa dnevno (deset minut periodiki, dvajset pa dnevnikom), da o knjigah niti ne govorimo. Kar se zamejstva tiče, je še dejal Paljk, danes nekateri ljudje ne znajo več niti dobro govoriti, kaj šele dobro pisati po slovensko.

Precej kritik je letelo na odnos, ki naj bi ga imela sredstva javnega obveščanja do književnosti. Pod udarom je bil zlasti dvotodnik Primorske novice, ki naj bi po mnenju Jolke Milič izvajal politiko sekanja nog literaturi. Mentaliteta časnikarjev pa bi morala postati malo bolj elastična. Več razpravljalcev se je zavzelo, da bi na kulturnih straneh časopisov objavljali tudi pesmi oz. odlomke iz proznih del. Mlada časnikarka Klara Krapež pa je izrekla tudi kritično misel na račun samih književnikov: če se le-ti sami ne znajo prodajati, jih tudi drugi ne bodo. Poudarila je torej potrebo, da tudi književniki obveščajo uredništva.

Omeniti je treba, da je bil na premskem srečanju tudi govor o Novem glasu. Tako je npr. Boris Pangerc predlagal pogovor z uredništvom našega tednika za objavlanje literature na kulturnih straneh. Naš list pa je omenil tudi bosanski književnik, živeč in delujoč v Sloveniji, Ismet Begić.

Udeleženci so na letošnjem premskem srečanju lahko podpisali izjavo o nasprotovanju zakonu o uvedbi davka na dodatno vrednost tudi za knjige oz. predlog o znižanju predvidenega davka od 20% na 2%.

MOJSTER PLEČNIK IN NJEGOVI ZAKLADI

KLARA KRAPEŽ

Vse tisto, kar očem ni vidno, kar zaznava le notranje občutljiv človek, lahko postane v rokah izrednega umetnika in poznavalca snov za izpovedovanje in oblikovanje vsem vidnega. Približno tako bi lahko skromno označili delo velikega arhitekta, preprostega misleca in človeka Jožeta Plečnika. Tolkokrat prezrto delo in osebnost v novejši zgodovini Slovencev vendarle počasi pridobiva mesto, ki mu in ji pripada. Osebnosti, pisane z veliko začetnico, so že običajno prezrte v svojem času in med sodobniki. Najverjetneje bolj zaradi drugačnosti, naprednosti kot zaradi česarkoli drugega. Morda tudi zaradi razmišljanja, ki mu večina v danem trenutku ni sposobna slediti, ga zaznavati, sprejemati. In ideje drobnega profesorja Plečnika so bile zagotovo takšne. Njegovo izredno talentiranost, drugačnost, so veliko prej opazili v tujini, in čeprav je bil mojster svetovljan, je svoj celotni opus gradil na izročilu domačega kraja, dežele. Zanj je bila domovina košček neprecenljivega zaklada, zato je ena njegovih razstav, ki je trenutno postavljena v Ljubljani in naslovljena *Zakladi zlata, zakladi duha*, resnično upravičila razstavljenega dela.

Jože Plečnik je poleg arhitektonskega oblikovanja namreč namenjal posebno pozornost tudi sakralnemu posodju, oblačilom in sploh tovrstnim izdelkom. Nema lokrat pa so prav naročila tega tipa spodbudila tudi oblikovanje drugih posvetnih stvari. Plečnikov opus cerkvene arhitekture se je tako z mojstrskimi izdelki posodja oblikoval v celovito podobo posameznih cerkva in mojstrovega dela. Sakralno posodje je namreč med arhitektovmi nalagami zavzemalo visoka mesta, v okviru drobne cerkvene opreme pa je bilo sploh najvišje uvrščeno. Prav število in raznolikost izdelane govori o mojstrovem zanimanju za sakralne teme in širini oblikovalca, za katerega je značilno, da je do takrat znane oblike oblikovno poenostavljaj, prečiščeval in pogostokrat povsem geometriziral.

DAIJE STR. 7

TEMA ZA NAŠ ČAS

MOJE LICEMERSTVO

ALEKSIIJ PREGARC

Često se človek sprašuje, ali je sam boljši od drugih in ali je njegov odnos do bližnjega odgovornejši in plemenitejši, in ko samovšečno ogleduje svojo podobo v ogledalu z določene razdalje, kaže, da je vse v redu. Vse O.K.! Njegova podoba pa postane drugačna, ko mu je ogledalo tik pred nosom: če je količkaj samokritičen, lahko zlahka ugotovi, da so na njegovem obrazu podrobnosti, ki od daleč niso zaznavne. Tem huje je, če ga to prizadene in zbega. Kdo je tedaj kriv: človek pred ogledalom ali ogledalo samo? Poglejmo. V primeru, ki ga bom opisal, sem zardel od sramu.

Bolnišnica Sv. Marije Magdalene, nekoč ugleden sklop oddelkov za pljučne in infekcijske bolezni in morda še kaj. Idealna lokacija, zelenje med paviljoni, morje na dva lučaja, galebi, vratolomni let lastovk, jate vrabcev, ki spominjajo na prgišča poprovih zrc v sunku vetra, dva vodometna z mini ribnikom in čudovitimi lokvanji itd. Danes je tam le upravno poslopje, za njim pa edini delujoči paviljon za infekcijske bolezni, z nekaj dodatnimi shrambami za pralnico, za orodje, namenjeno vzdrževalnim delom, električna kabina. Vsi ostali paviljoni v sladkem propadanju in razsulu; povežena okna, od rje prelučkani žlebovi, nekaj čir v mestnem trebuhu, obdanem z zelenjem.

Nenadne težave z želodcem in neznosni krči so me nanaglo spravili v omenjeno bolnišnico, v zadnje nadstropje infekcijskega oddelka: prostorna soba s kopalnico, kot v hotelu. Krasen razgled skozi okno. Nevsiljiva izoliranost. Diagnoza jasna: salmoneloza. Prijazno in ljubeznivo osebje, ki me sploh in oh, učka, tudi v slovenščini.

Prva dva dni sploh nisem stopil na hodnik. Nato se pa le malo razgledam naokrog: kakih dvanajst bolnikov, vsak v svoji sobi. Preberem imena, grem na vnanji hodnik, nekak balkon, pokadim cigareto, in ko se vrnem v notranjost, pozdravim pravkar došlega univerzitetnega profesorja Bonamoreja, prijatelja Slovenca, katerega so v bolnišnico privedle pokvarjene školjke iz Istre. Do mojega odhoda je to edini bolnik, s katerim sem veliko kramljaj, do drugih se vedem sumničavo, samoobrambno se jim izogibam, stopil sem edinole k neki starki, ki je stalno ihtela, in ji dvignem posteljno stranico; bala se je namreč, da ne bi zdrknila na tla. Sicer se mi nikamor ni mudilo, hotel sem namreč oditi iz bolnišnice popolnoma zdrav.

Toda pod menoj, v prvem nadstropju, je skafander s telefonom, edina vez z zunanjim svetom - seveda tudi zame. Grem k telefonu in zagledam bolničarke in zdravnike z masko na obrazu, strogo orokavičene..., in tako zvedavo poizvem za vrsto bolnikov, ki jih tisto nadstropje gostuje. Odgovor: zasvojenost z mamili. Kaj pa v pritličju? vprašam. Okuženci z aidsom!

Strese me. Najprej telefonska slušalka: podržim jo kak centimeter od svojega ušesa! Po telefonskem razgovoru stečem v svojo kopalnico in si precej umijem roke, nato pa iz previdnosti tudi obraz. Še istega dne grem k ribniku, obdanemu z belimi klopami iz plastike, in ko vidim zanemarjenega bolnišniškega gosta, ki tam posedla, se sploh ne dotaknem klopce, kaj še, da bi se usedel. Sklep: s tem svetom nočem imeti nobene opravke, to je vse daleč od mojega miselnega dosega! Teroriziran sem, proč, čimprej odtod!

Ko se kasneje zamislim nad svojim ravnanjem, mi naenkrat postane nerodno: vsa moja informiranost pred soočanjem s krutostjo življenja, ki je prizadela ljudi tam notri, je bila v trenutku izničena, enostavno, ni me več zanimala usoda tistih revežev. Vse televizijske oddaje na temo, apeli na razumevanje in pomoč drugačnim so naenkrat zadobile operetno značaj! Seveda je k temu pripomoglo ogledalo iz daljave, saj so ob tako smrtno resnih in krutih življenjskih primerih na ekranu stalno prisotne reklame za edinstveno zobno kremo, za počitnice v počitnicah na super ladji, na trike "cloniranja" itd.

Sem sam res postal pristni član nerazpoznavne združbe z zabrisanimi vrednotami, ki nam jo ponuja in vsiljuje televizija? Ali res nimam več notranje moči, da bi trezno zbral svoje misli in preučil položaj, v katerem sem se znašel? In če sem res tak, kot sem se kasneje spraševal, ali lahko sploh še pesnim? Saj so resničnim pesnikom nebesa prav tako blizu kot pekel! Le kam je vendar poniknila moja človečnost?! Marsikdo si pomirja vest s tem, da gmotno prispeva za te nesrečneže, ne meneč se za njihovo nadaljnjo usodo. Je to dovolj?

Sam ne morem postati ne mati Terezija ne dr. Schweitzer, toda prištevam se med tiste, ki jim solidarnost ne more biti le sprenevedanje, in odločitev "čim dalj in čimprej proč" od nesrečnežev me prisili, da zavoljo svojega licemerstva resnično zardim pred ogledalom.

OB OBISKU KULTURNEGA DRUŠTVA "SKALA" IZ GABRIJ NA SARDINII

Na otoku pregnancev (2)

DORICA MAKUC

Kot pišeta najboljša raziskovalca prekomorskih brigad Srečko Vilhar in Albert Klun, naj bi bilo na tem otoku okrog petnajst tisoč pripadnikov jugoslovanskih narodov, med njimi največ primorskih Slovencev in Hrvatov. Leta 1943 je bilo na Sardiniji okrog 30 posebnih delavskih čet, ki so šteje 7.000 mož, poleg že 6.000, ki so prišli tja v letih 1938-42. Slednji so sicer bili v enotah redne vojske, vendar v posebnih oddelkih, ki so jih uporabljali za redna dela; nekateri so bili oboroženi tudi s starimi puškami, toda brez municije.

"Boljša, če manjka kruh / kot pravica" (Sardinski ljudski pregovor).

Sardinija je bila otok pregnancev; kamorkoli je krenil otočan-domačin, povsod je naletel na taborišča naših pregnancev. In skozi nekaj teh taborišč je šel tudi gospod Franc Pavlica - Frenck Profesorjev iz Dornberka, ki je umrl 14. maja 1996. leta v starosti 92. let. Odraščal je v skromnem a kulturno razgibanem okolju, kjer so cenili knjigo, pesem, kjer je bilo krščanstvo življenjska drža. Občudoval je skladatelja Vinka Vodopivca in se ob njem učil. Okusil je grenkobo begunskega kruha, fašistično nasilje, nasilno italijansko mobilizacijo in po drugi svetovni vojni v domovini krivično preganjanje in zapor. Hčerka, gospa Stanka Pavlica iz Nove Gorice, hrani njegov še neobjavljeni dnevnik "Spomini s Sardinije v letu 1943". Ob prisilnem odhodu 13. fe-

bruarja 1943 iz Dornberka je oče Franc pustil doma tri nepreskrbljene otroke, ženo in starše, ki so še kako potrebovali njegovih delovnih rok. Daleč od doma je vsak dan v skromni šolski zvezek z lepo pisavo in v dobri slovenščini Pavlica zapisoval in zapustil tudi bodočim rodovom spomine na slovenske Sardinie.

Natlačeni v tovarne vlake kakor sardele, so vipavski fantje in močje z drugimi "ribelli" po dveh dneh 15. februarja pripeli v Potenzo, kjer so ostali dva meseca.

"Doživeli smo malo lepega. Mesto Potenza je zloženo na precej strmih hribu, ulice ozke in tudi umazane, ljudje ravno tako in še bolj umazani. Posebno kmečki stan. Stanovanja imajo skupna; kuhinja, spalnica, živinski hlev, prašičji hlev, kurnik, to je na kmetih samo ena skupna soba. Posebno se odlikuje v mestu velik in tudi marsikateremu Slovincu dobro znan zapor. V mestu je tudi pet cerkva, stolnica je precej lepa in velika, velike orgle v stolnici dajejo tudi zelo lepe glasove. Poskusil jih je tudi naš organist Slavko iz Goč. In tudi zapeli smo naše nabožne pesmi več nedelj pri službi božji. Potencičani so se zelo zanimali za našo lepo pesem, posebno pa častiti gospod škof, tudi pobratimijo smo zapeli pred cerkvijo. V veliko moje in vseh presenečenje je prišlo osem dni pred odhodom iz Potenze v naše taborišče več naših žena iz Dornberka, med njimi tudi moja in tudi mojega brata, ki sva bila skupaj. To je bilo zame presenečenje in še bolj veselje, da sem še videl in preživel par srečnih dni z ženo, pred našim odhodom. Naznanili so nam, da bomo odšli v Civitavecchio. Od tam pelje pot čez morje v Sardegnu, smo hitro slutili, zato smo bili prepričani, da gremo tja."

DAIJE

SLOVO OD ISTRSKE MATERE

Z ganljivimi in hkrati pomembnimi besedami so se sinovi in vnuki poslovlili od svoje matere Eve Gregorič v Dekanih, 1. junija t.l. Pri odprtju grobu jih je izrekel sin Milan Gregorič, pronicljivi poznavalec istrske preteklosti in sedanosti. V nagovoru je na kratko povzel usodo družin matere in očeta. Mati je bila namreč zadnja iz rodu njegovih staršev ter njihovih bratov in sester, ki je legla v grob. Pripoved razgalja življenjsko kalvarijo, ki je značilna za istrsko družino. Zaradi dokumentiranosti in osebne doživetosti objavljamo te besede, ki so bile sicer namenjene intimnemu slovesu najbližjih. Hvaležni smo jim, da so nam dovolili objavo.

NAŠI DRAGI MAMI EVI V SLOVO!

Naša mati Eva Gregorič se je rodila v Čezarjih 13. junija 1905. leta v družini Jožefa Bertoka in none Marije, rojene Bordon. Z dvojčkom Adamom sta bila najmlajša od petih otrok, med katerimi so bili še polbrat Josip, sestra Milka in brat Just. Družina je ob gostilni in borni istrski posesti še kar shajala. Vendar je nono Jožef umrl mlad zaradi neozdravljive bolezni. Gostilno so morali oddati in doma se je oziralo po nesrečni noni Mariji petero lačnih ust, od katerih sta imela tedaj Adam in Eva komaj 18 mesecev. Poleg tega je v deželo kmalu privihrala prva svetovna vojna in z njo tudi črna lakota. Otroci so rastle ob pomoči miloščine sorodnikov in skromne bere, ki jo je nona Marija prigarala s svojimi izčrpavajočimi potmi v Trst. Materin najpogostejši spomin na takratna otroška leta je bil v tem, kako sta z bratom Adamom kradla kuhinjski krompir iz posod za prašiče pri premožnem stricu Jožetu Bordonu, kjer sta pogosto opravljala razna kmečka dela. Ko je po končani osnovni šoli domači učitelj poklical nono Marijo na razgovor, spodbujajoč jo, da bi naj ob polbratu Josipu tudi hčerko Evo poslala naprej v šolo, čes da je otrok bister, je slednja trdno in brezprizivno pribila: "Šola ja! Plenjer na glavo in v Trst!" In tako je tudi 13-letna Eva najprej ob noni in kmalu zatem povsem samostojno začela s svojimi neskončnimi in ubijajočimi potmi v Trst dan za dnem, leto za letom in s kakim presledkom skoraj do starostne onemoglosti. Tako kot je to počelo na tisoče istrskih žena iz roda v rod. Strahotam prve svetovne vojne se je kmalu pridružilo še divjanje fašistov, ki je udarilo tudi po družini Bertokovih, zlasti spricho narodnoubuditeljske zagnanosti polbrata Josipa, ki je učiteljval na Škofijah in se z vsemi svojimi močmi upiral vse hujšim pritiskom poitalijančevanja. Ob volitvah 1921. leta

so škvadristi vdrli tudi v dom Bertokovih, pokradli vse vrednosti, zlasti zlato in srebrnino, ter polili z bencinom in zažgali gospodarsko poslopje. Kmalu zatem je umrl tudi polbrat Josip, ki se je vrnil iz vojne bolan na pljučih. Nona Marija si od teh udarcev ni več opomogla.

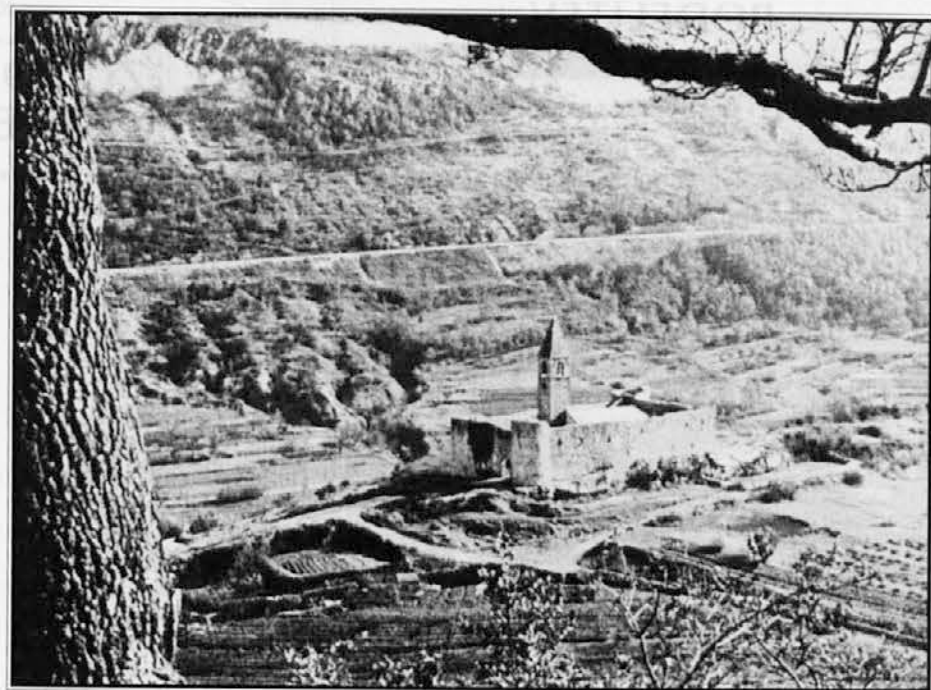
Triindvajsetletna mati Eva se je nato 1928. leta priženila v veliko družino Gregoričevih v Dekanih, kjer sta si z očetom Pavlom ustvarila nov dom. Na svet so priokali štirje otroci, in sicer Pavel, ki je umrl v ranem otroštvu, nato Boris, Milan in Darinka. Tudi Gregoričevim sta prva svetovna vojna in fašistično nasilje zadala neozdravljive rane. Nono Anton, eden od stebrov dekanke narodne prebuje, je bil kljub osimim nepreskrbljenim otrokom vpoklican v vojsko skupaj z najstarejšim, komaj sedemnajstletnim sinom Vincom. Oba sta se vrnila domov z doživljenjskimi zdravstvenimi okvarami in nono Anton je sredi dvajsetih let za njimi tudi kmalu umrl. Ker je šlo za narodno zavedno družino, v kateri se je bralo skoraj vse, kar je tedaj izhajalo naokoli, od *Edinosti*, prek *Goriške straže* in *Čuka na palci* pa do *Pučkega prijatelja*, se je nanjo kmalu spravil tudi fašizem. Očetov brat Avgustin je bil že 1936. leta obsojen na tržaških procesih in za 4 leta konfiniran v Južno Italijo. Brat Stanko se je tudi kmalu znašel v mlinih fašističnih sodišč ter bil pod stalnim policijskim nadzorom. In ko je pritisk postal nevdzdržen, je zbežal v Jugoslavijo in od tam naprej v Francijo, kjer so ga Petainovi kolaboracionisti aretirali in ga predali nazaj fašističnim oblastem, da bi se potem, po razpadu fašizma, pridružil mestni vstaji v Trstu. Brat Milko je, zagrenjen, emigriral v Argentino. Preostali člani družine, to so oče Pavel, sestra Marija, Zora in Justina, pa so bili kot potencialni nelegalni državljani tudi pod hudim očesom oblasti.

V teh okoliščinah sta oče Pavel in mati Eva začela svoj trdi eksistenčni boj, s tiho ambicijo, da bi z nakupom razpršenih deležev morda počasi spraval pod eno streho razdrobljeno nonotovo posest, kar jima je z muko prigaranih novčiči delno tudi uspelo. Mati je v petek in svedek odhajala v Trst in skrbela za družinsko ekonomijo. Oče pa je kljub kronični bolezni in šestim operacijam na želodcu po svojih močeh kmetoval in v materini odsotnosti tudi gospodinjil in skrbel za nas otroke. Predvsem pa je s svojim nepozabnim likom globoko vernega, dobrega, poštenega, pravičnega in doslednega človeka vtisnil neizbrisni pečat nam, doraščajočim otrokom. Tako sta z materjo vsak na svoj način držala pokoncu vogale hiše.

Materi je morala občasno vskočiti v pomoč vsa družina, zlasti v letih, ko je ob prodaji kmetijskih pridelkov tudi prala

perilo nekaj desetim mestnim družinam hkrati. Pomagali smo ji ob Rižani, ko je iz tedna v teden in iz leta v leto s svojimi trudnimi rokami in še bolj trudnimi mislimi splakovala, ožemala in sušila na stotine kosov perila. In ko smo malo odrasli ter smo ob iskanju izobrazbe poklicnega znanja začeli delati svoje prve korake v svet, to je v Trst, smo se ji pogosto pridružili tudi na njenih poteh po mestu. Natovorjeni do poslednjih moči smo ji sledili po ulici Madonnina, Risorta, Tigor pa vse gor do ulice Giustinelli, od hiše do hiše, od vrat do vrat. Mati je potrkala ali pozvonila, oddala oprano in prevzela umazano perilo, prodala kak pridelek in odšla naprej. Ko je čas dopuščal, se je pri kaki družini tudi ustavila in za skromno plačilo postorila kako gospodinjinsko delo. Trenutek predaha si je dovolila le pri znancih, ki jih je imela razpršene na svoji mestni proggi. To so bili v glavnem preprosti in dobri ljudje, vratarji, čevljarji, mizarji in večinoma tudi Slovenci. Pri njih te je v strupenih zimskih dneh vedno pričakala tudi kaka šalica vroče kave in belega kruha. Življenje je tako dolgo enolično teklo po ustaljenih tirnicah. Vse se je podrejalo delu in bitki za preživetje. Tudi odnosi do otrok so se omejevali na najnujnejše. Ni bilo časa ne moči za pogovore in družinske nežnosti. Vse je bilo trdo in skopo, tudi besede. Kljub tej trdoti pa nas je ogrevala in varovala tiha, skrita, a pristna in velikih žrtev sposobna ljubezen staršev, tudi še kasneje, ko smo se ob naših mladostnih zablodah ali pod udarci nesreč, tudi zgodnjih smrti v družinah otrok in vnukov, vračali pod okrilje doma in si tam celili rane.

Ob eni takih priložnosti, ko bi mi dolgotrajna in trdovratna bolezen lahko uničila eksistenco, je v kritičnih dneh mati nemo prebila ob moji postelji ure in ure, podnevi in ponoči. Oče pa se je v svoji globoki veri zatekel s priprošnjo za pomoč k svojemu Bogu ter se odpravil peš na nam vsem še danes neznanu božjo pot. In ko se je po nekaj dneh vrnil, ni o tem nikoli z nikomer spregovoril niti besede. Vmes je potem prišla še druga svetovna vojna, ko je bil oče Pavel že 1937. leta vpoklican v posebne bataljone na Sardinijo, vendar zaradi bolezni tudi kmalu odpuščen, med vojno pa ponovno mobiliziran s strani Nemcev na delo v rudnikih boksita v Istri. V letih okupacije je družina po svojih skromnih močeh pomagala partizanom z živili, obleko ipd. in smo tako dočkali konec vojne z velikim olajšanjem. Vendar je bilo to razpoloženje kmalu skaljeno, ko je režim začel razkazovati svoje surove mišice zlasti v odnosu do kmetov ter vernih in različno mislečih ljudi. Eksoodus sredi petdesetih let je nato prizadel tudi našo družino, saj se je brat Boris izselil v Trst.

HRASTOVELJSKA CERKEV SVETE TROJICE V ISTRU

Po hudi in dolgotrajni boleznini je 1975. leta oče Pavel umrl; mati Eva ga je v času bolezni skrbno negovala, dan za dnem in noč za nočjo do poslednjega trenutka. Izguba jo je močno spodnesla, vendar si je ob pomoči in prisotnosti otrok in vnukov opomogla in nato v pozna leta skrbno vodila dom in kmetijo. Kljub boleznim in dvema težkima operacijama je ostala čila in samozadostna do visoke starosti. Trdo življenje in neprestan boj za preživetje pa sta njenemu značaju vtisnila tudi nekaj neprijetnih lastnosti. V nasprotju z očetom, ki je bil blag in bi revežem ter ljudem v stiski razdal vse, je bila mati zaprta vase, trda in lahko tudi odljudna. V poslednjih mesecih je začela naglo pešati in v petek, 30. maja, je v večernih urah ob ljubeči prisotnosti sestre Darinke, brata Borisa in vnukinje Alenke za vedno zaprla svoje trudne oči.

Z mamo Evo tako umira rod, ki ga je življenje trdo, trdo preizkusilo. Kljub razdejanju dveh vojn in strahotam fašizma pa so v najbolj kritičnem trenutku za življenje našega naroda ne samo vztrajali na svoji zemlji, ampak se nasilju tudi uprli ter nam, v znoju in krvi, očuvali zemljo, dom, jezik in kulturo. Brez odvečnih besed, zgolj s svojim zgledom, so nas tudi naučili poštenosti, skromnosti in spoštovanja do dela. In kljub trdemu boju za vsakdanji kruh so se trudili, da svoje otroke pripeljejo do poklicev ali celo izsolajo, tudi za ceno težkega odtrgovanja od ust. Z vsem tem so nam v svoji preprostosti dali vse, kar je bilo v tedanjih okoliščinah mogoče. Zato je tudi njihova zasluga, če imamo danes lastno domovino ter je naše življenje bogatejše, svobodnejše in manj ubijajoče. Za vse to se jim moramo hvaležno prikloniti in poskrbeti, da bomo prejeta obvarovali in prenašali naprej našim otrokom in vnukom.

Tako naj tudi naša mama Eva v miru božjem leže k svojemu zaslužnemu večnemu počitku in tako dopolni to veliko skrivnost, ki ji pravimo človeško življenje. Hvala ji za vse, kar nam je dala in za nas prestala. Bog naj ji bo pravičen in usmiljen sodnik.

MOJSTER PLEČNIK...

Celotna zbirka arhitekturnih idej in načrtov izdelanega posodja šteje nekaj več kot 70 keliho, ciborijev, monštranc in zakramentarijev. Prav za te je zelo verjetno, da si jih je Plečnik sam izmislil, saj na tujem zakramentarijev ne poznajo. Po mojstrovini zamisli je to posoda, v kateri je duhovnik umirajočemu nesel Najsvetejše in sveto olje. Doslej sta znani le dve taki posodi, zato bodo nadaljnje raziskave najverjetneje potrdile domnevo, da je Plečnikova zamisel edinstvena na svetu. Sicer pa seznam posodja, ki ga je arhitekt izdeloval, zajema tudi številne oltarne križe, svečnike, lestence, prapore, škofovsko palico in še kaj drugega, s čimer se potrjuje ta Plečnikovo poznavanje problematike in njegova neustavljiva volja za ustvarjanje in izdelovanje vedno novih predmetov, s čimer se oblikovalec vedno znova znajde pred izzivom. Še pred razstavo so strokovnjaki našli dva doslej neznan Plečnikova keliha, ki sta prvič ponujena na ogled. Vsekakor je te "zaklade zlata in du-

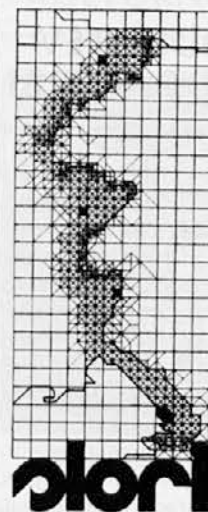
ha" potrebno videti, saj besede same ne morejo dovolj izraziti tistega mojstrovega bogastva, ki je vključeno v posamezen izdelek, mojstrovino. Drobno posodje lahko izraža veličino in pomembnost, vse to pa pride do pravega izraza le pod previdnimi in občutljivimi rokami, v mislih preprostega in veličastnega človeka, za katerega velja, da je odprt drugim.

Ob razstavi, ki je na ogled v novem krilu Narodne galerije in sodi v sklop Evropskega meseca kulture, si je mogoče ogledati še dve njegovih razstavi. Na ljubljanskem gradu je na ogled del razstave *Plečnik in praški grad*, v gradu Fužine pa dela, nastala na temo *Jože Plečnik / Ljubljana urbani prostor*. Trije sklopi so doslej najboljše predstavitve arhitektovega dela, ki je dopolnjena tudi s katalogi posameznih razstav in dvema knjižnima deloma - dotiskom knjige *Plečnikovi kelihi in Jože Plečnik - Ciboriji, monštrance in zakramentariji*. Avtorja slednje sta dr. Peter Krečič in Rok Kvaternik.

OBVESTILO ZA NATEČAJ

Slovenski raziskovalni inštitut je ustanovil sklad za nagrajevanje diplomskih nalog iz družboslovja, gospodarskih, pravnih in prostorskih ved, geografije in urejanja prostora, ki posredno ali neposredno zadevajo prisotnost Slovencev v Italiji.

Prednost bodo imeli kandidati pravnih in zgodovinskih ved, ki nameravajo osvetliti zapletene pravne vidike vaških srenj oziroma vaške skupne lastnine ter njihov nastanek in razvoj do današnjih dni. Prednostno bodo obravnavane tudi diplomske naloge, ki bodo imele za predmet gospodarske razvojne možnosti obmejnega prostora v luči vključevanja Slovenije in še preostalega vednjaja v Evropsko unijo.

Višina nagrad je od 1.000.000 do največ 2.000.000 lir. Razpisna določila so na voljo na sedežu Slorija v Gorici ter v prostorih Narodne in študijske knjižnice v Trstu. Rok za predložitev prošnje poteče 15. julija 1997.

PODELITEV CANKARJEVIH PRIZNANJ

V sredo, 18. junija, so v dvorani Zadrzne kraške banke podelili srebrna in bronasta Cankarjeva priznanja zamejskim dijakom, ki so se udeležili letošnjega tekmovanja.

Posnetek z nagrajevanja (Foto Kroma)

Srebrno priznanje je prejelo šest dijakov, bronasto pa kar 35. Zlata priznanja so že pred časom podelili na Vrhniki, prejelo pa jih je kar 15 zamejskih dijakov, kar je še večje število kot v lanskem letu, ko je zlato priznanje prejelo 13 dijakov. Zelo razveseljivo pa je predvsem dejstvo, da je tržaška dijakinja Jadranka Križman prejela največje število točk med vsemi nastopajočimi, tako matičnimi kot zamejskimi Slovenci.

Ta uspešni obračun je v svojem posegu podala prof. Majda Kaučič-Baša, svetovalka za slovenske šole v Italiji prof. Andreja Duhovnik-Antoni pa je dejala, da je to potrditev kakovosti slovenskih šol na Tržaškem in Goriškem. Prof. Zora Tavčar je podčrtala važnost tega, da je treba biti v svoji literarni ustvarjalnosti čim bolj tržaščani, saj v tem je uspeh. Režiser in pisatelj Marko Sosič, ki je skupaj s prof. Tavčarjevo in prof. Nado Pertot podelil priznanja, je v svojem posegu dejal, da mu je pisanje spremenilo življenje. Še-

le z izkušnjo pisanja je občutil resničnost svojega bivanja. Pomembno je ceniti - je še dejal - to, kar se ti zgodi v življenju. V to spada tudi pisanje.

Podelitve Cankarjevih priznanj se je udeležil tudi konzul Republike Slovenije v Trstu prof. Tomaž Pavšič, ki je izrazil zahvalo mentorjem dijakov za skrb za slovenščino. Le-ta ostaja živa, izrazna in tudi dejavna.

Podelitev priznanj - nagrajenci so prejeli knjižni dar Goriške Mohorjeve družbe ter založb Mladika in Devin - je popestril literarni večer, na katerem je enajst dijakinj in dijakov prebralo svoje spise.

Naj še omenimo mentorice, ki so pripravile zamejske dijake: to so profesorice Olga Lupinc, Patrizia Žužek, Kostanca Filipovič, Neva Zaghet, Ida Primožič, Magda Jevnikar, Mariza Škerk, Majda Cibic in Majda Artač.

Ob tej priložnosti izraža dijakom in njihovim mentoricam iskrene čestitke tudi *Novi glas*.

— IŽ

KONEC TEDNA PODELITEV LITERARNE NAGRADE ACERBI

V soboto, 28. junija, bodo v kraju Castel Goffredo podelili 5. literarno nagrado Giuseppe Acerbi. Žirija bo izbirala med tremi avtorji, ki so se uvrstili v finalni del tekmovanja. Gre za tržaške slovenske pisatelje Borisa Pangerca, Dušana Jelinčiča in Alojza Rebulina in za prevode njihovih del *Majenca* (L'albero del Maj), *Zvezdne noči* (Le notti stellate) in *V Sibilinem vetru* (Nel vento della Sibilla).

Sploh pa je 5. izdaja literarne nagrade Acerbi posvečena Sloveniji in slovenski literarni ustvarjalnosti. Tako bodo pred podelitvijo nagrade izročili posebno nagrado pesniku Cirilu Zlobcu za življenjsko delo. Zlobca bosta italijanskemu občinstvu predstavila Miran Košuta in prevajalec Grytzko Mascioni.

Pred slovesnostjo, ki je predvidena za 21. uro in jo bo povezovala znana italijanska radijska in televizijska voditeljica Emanuela Falcetti, bo ob 18. uri srečanje na temo *Turizem v Sloveniji* v sodelovanju z občino Piran (s katero je občina Castel Goffredo pobratena) in z milanskim uradom slovenskega turističnega urada. Spregovorila bosta predstavnik urada Janez Bogataj in svetovalac piranskega župana za turizem in gospodarstvo Dimitrij Živec. Naj še omenimo, da prirejata to pobudo občina Castel Goffredo in krajevna Hranilnica in posojilnica pod pokroviteljstvom predsedstva italijanske vlade, ministrstva za kulturne dobrine, šolstvo in zunanje zadeve, dežele Lombardija in pokrajine Mantova.

POSEG SLOVENSkih SVETOVALCEV

ZA RESNIČNI PRIKAZ ZGODOVINE NARODNEGA DOMA

Slovenski svetovalci v tržaškem občinskem svetu Andrej Berdon in Peter Močnik (Slovenska skupnost) ter Igor Dolenc (Demokratska stranka levica) so v ponedeljek, 16. junija, vložili predlog, po katerem naj bi si župan in občinski odbor prizadevala, naj se na pročelje bivšega Narodnega doma (sedaj sedeža visoke šole za prevajalce in moderne jezike) postavi tabla, ki naj jasno in pravično poda zgodovino te stavbe. To se pravi, da mora na tabli pisati, da je bil Narodni dom kulturno in družbeno središče tržaških Slovencev in da ga je zgradil znani arhitekt Maks Fabiani, navedena pa morata biti tudi datum in resnični vzrok požiga iz leta 1920.

Pred kratkim pa je tržaško javnost razburila novica, da se zaradi pritožbe občana na Deželno upravno sodišče glede morebitnih nepravilnosti pri zbiranju podpisov za občinsko Illyjevo listo in

listo gibanja Svobodni sever utegnejo ponoviti občinske volitve. Vsekakor tako župan Riccardo Illy kot občinski svetovalci si - vsaj na videz - ne belijo preveč glave zaradi tega. Splošno mnenje je to, da je priziv neutemeljen in da tudi morebitne formalne napake pri zbiranju podpisov niso vplivale na izid volitev. V ponedeljek, 23. junija, pa so v občinskem svetu odložili razpravo o proračunu, ki je sedaj predvidena ravno za današnji dan.

Še naprej pa poteka razprava o načrtu za prihodnost Trsta, ki ga je nedavno od tega predstavil novi predsednik tržaških industrijcev Federico Pacorini. Razprava se vije zlasti okoli vprašanja starega pristanišča, ki naj bi ga po Pacorinijevem načrtu preusmerili k drugim dejavnostim, s pristaniško dejavnostjo pa naj bi se ukvarjalo v celoti novo pristanišče, okrepljeno z dodatnim, osmim pomolom, in z novimi infrastrukturami.

KONEC SEZONE PONEDELJKOVH VEČEROV V DSI

Matejka Peterlin (levo) in Marjana Prepeluh predstavljata zbornik in zgoščenko ob 50-letnici Radijskega odra (Foto Kroma)

V ponedeljek, 23. junija, je v Peterlinovi dvorani v Trstu potekal zadnji večer sezone Društva slovenskih izobražencev. Potem ko so prejšnji ponedeljek predstavili knjigo dr. Angela Kosmača *Ricmanje včeraj in danes*, se je sezona DSI zaključila s predstavitev zbornika *Naš glas pri vas doma* in zgoščenke *Glavosi za spomin*, ki sta izšla ob proslavljanju 50-letnice Radijskega odra. O zborniku in zgoščenki sta spregovorili

Matejka Peterlin Maver in Marjana Prepeluh Lapornik, ki sta orisali priprave, raziskave v številnih arhivih, kriterij izbire odlomkov igranih del, seznama najpomembnejših igralcev Radijskega odra itd. Po predstavitvi se je razvila razprava, med katero so udeleženci obravnavali odnos javnih občil do obletnice RO ter vprašanje današnje vloge RO in radijskega medija nasploh.

RAZSTAVA IN PREDSTAVITEV

NARODNE NOŠE IN POLETNI VEČERI

V ponedeljek, 23. t.m., je Kulturno društvo Rdeča zvezda iz Saleža pri Budinovi (Salež 32) odprlo razstavo noš ter predstavilo priročnik *Kadar v nošo se oblečem in Poletne večere v zgoniški občini*.

Razstavo so pripravile udeleženke tečaja pod mentorstvom Marte Košuta, ki je s Silvo Perčič-Lovrenčič tudi sestavila priročnik s fotografijami Miloša Zidariča *Kadar v nošo se oblečem*. Razstavo, ki bo odprta vsak večer do sobote, 28. t.m., in na kateri so na ogled devet ženskih in šest moških narodnih noš ter otroške obleke, je predstavila časnikarka Breda Pahor, ki je spregovorila tudi o brošuri. Razstavljene obleke so nastale izpod pridnih ženskih rok udeleženek tečaja šivanja narodnih noš, ki ga je dve leti zaporedoma vodila Marta Košuta v občinski knjižnici v Saležu. Slikovno bogat priročnik obravnava slovensko primorsko narodno nošo z zgodovinskega in tehničnega vidika, v njem pa lahko najdemo polno dragocenih navodil glede oblačenja, likanja in "štikanja", zelo zanimiva pa so tudi izvirna imena raznih delov obleke in dodatkov.

Predsednik KD *Rdeča zvezda* Vladimir Budin je predstavil drugo izvedbo niza *Poletnih večerov v zgoniški občini*, ki so že lani pod pokroviteljstvom občine Zgonik želi velik uspeh. Društvo je tudi letos pripravilo sedem glasbenih in kulturnih srečanj. Prvo bo na sporedu 4. julija, ko bo v cerkvi sv. Urha v Samatorci nastopila vokalna skupina *Odmevi* pod vodstvom Rada Miliča, niz poletnih večerov pa se bo zaključil šele 28. septembra, ko bo v cerkvi sv. Mihaela v Zgoniku nastopil Godalni kvartet Glasbene matice.

Spregovorili so tudi o drugih prireditvah, ki bodo popestrile letošnje poletno prizorišče v občini. Večer v prijetni saleški domačiji je popestril Trobilni kvintet Godbenega društva *Prosek*, ki ga vodi Marko Štoka.

— ED

PRAZNIK FARNIH ZAVETNIKOV V SV. KRIŽU

Slavolok in procesija iz leta 1928 ob 70-letnici Marijinih prikazovanj v Sv. Križu pri Trstu

Prihodnjo nedeljo, 29. junija, bodo imeli na praznik farnih zavetnikov sv. Petra in Pavla v Sv. Križu ob 10. uri slovesno sv. mašo. Daroval jo bo upokojeni župnik in pisatelj g. Jožko Kragelj. Po sv. maši bo tradicionalna procesija z Najsvetejšim po vasi. Vodil jo bo domačin in proseški župnik g. Rudi Bogatec, ki bo prihodnje leto obhajal zlato mašo. Pri procesiji bosta sodelovala domači cerkveni zbor in nabrežinska godba. Na ta praznik se bodo svetokriški župljani spomnili tudi 150-letnice ustanovitve samostojne župnije (prej je bil Sv. Križ kaplanija v okviru openske župnije). Na to pomembno obletnico bo spominjal tudi slavolok z letnico 1847-1997, ki bo postavljen ob cerkvi. 150-letnice ustanovitve župnije se bodo spomnili še posebej meseca oktobra z duhovno obnovo in s prireditvijo ob blagoslovitvi župnijskega doma.

ZAKLJUČNA PRIREDITEV V OTROŠKEM VRTCU V DEVINU

Otroci, ki obiskujejo državni vrtec v Devinu, in njihove vzgojiteljice Magda Škerk in Mirjana Gradenc ter Nadja Zerjal so imeli v teh junijskih dneh res veliko dela. Pridno so vadili in za sredo, 18. t.m., povabili v vrtec starše, babice in dede ter druge sorodnike in prijatelje, da bi si ogledali zaključno prireditev.

Udeleženci smo si ogledali nekoliko prirejeno ekološko pravljico Janeza Bitenca o *Modrem zmaju*, nato so otroci pod vodstvom vzgojiteljice Magde Škerk in ob klavirski spremljavi Tanje Peric zapeli še vrsto otroških pesmic ter pokazali, da so dobri pevci. Na koncu pa so se lepo poslovili od tistih, ki bodo na jesen vstopili v prvi razred osnovne šole. Starši in ostali, ki so prišli na predstavo, so se nato še dolgo ustavili ob bogato pogrnjeni mizi na klepetu, saj je tudi to pomembno, da se ljudje srečajo in pogovorijo o lepih, a tudi manj lepih zadevah, ki smo jim v teh časih priče.

DOŽIVETA SVETOIVANSKA PRAZNOVANJA

Pri Sv. Ivanu je bila v nedeljo, 22. junija, tradicionalna procesija z narodnimi nošami, zatem pa slovesna maša v slovenščini. Dan prej, v soboto, 21. junija, pa je bil v svetoivanski župnijski cerkvi pevski koncert. V ponedeljek, 23. junija, je bila zvečer tradicionalna slovenska maša v stari cerkvi sv. Ivana in Pelagija. Zatem je bilo kresovanje na Stadionu 1. maj, ki ga je priredilo SKD *Slavko Škamperle*. Ob tej priložnosti so tudi odprli razstavo Maria Magajne, ki je razstavljal tudi v Mladinskem domu v Boljuncu, kjer so tudi praznovali sv. Ivana. Ob svetoivanskih praznovanjih je v Boljuncu prišel tudi škof Evgen Ravignani, ki je v torek, 24. junija, daroval slovesno mašo.

POGOVOR Z MAJO LAPORNIK /
FESTIVAL AMATERSKIH DRAMSKIH SKUPIN

MAVHINJE: DVA TEDNA, PREŽETA S KULTURO

ERIK DOLHAR

V sredo, 25. t.m., se je v Mavhinjah začel 2. Zamejski festival amaterskih dramskih skupin, ki ga organizira Športno-kulturno društvo Cerovlje-Mavhinje pod pokroviteljstvom občine Devin-Nabrežina ter v sodelovanju s Primorskim dnevnikom, Slovensko prosveto - Trst in Zvezo slovenskih kulturnih društev. Spored objavljamo na 16. strani.

Ob tej priložnosti smo se pogovorili z Majo Lapornik, pobudnico festivala, režiserko, mentorico in domala pravo dušo kulturne dejavnosti v devinsko-nabrežinski občini.

Kako se je pravzaprav vse začelo?

Zamisel za Zamejski festival amaterskih dramskih skupin se je porodila v dolgih, toplih poletnih večerih pod velikim kostanjem mavhinskega trga, ko je skupina gledaliških navdušencev pripravljala prizor ob 50-letnici požiga štirih slovenskih vasi v občini. Zamisel, ki se je nekaterim zdela le prekrhka, da bi se ji predali, taka, kot so pač sanje, drugim pa drzen izziv, ki se mu nikakor niso hoteli odreči. Prevladala je pogumna odločitev, da se v našem prostoru s to pobudo ovrednoti delo številnih amaterjev, ki se leto za leto soočajo z odrskimi deskami in svoje okolje bogatijo s temi izkušnjami. Tej izbiri pa je nedvomno botrovala tudi zavest, da sta prisotnost in delo amaterskih dramskih skupin javno manj priznana kot morda nekatere druge tradicionalne društvene dejavnosti.

Ste s številom prijavljenih skupin zadovoljni?

Pred dvema letoma se je na festival prijavilo 16 skupin, letos jih je 25, od katerih jih je kar 22 s Tržaškega (tako iz mesta kot iz okoliških vasi -

KD Rdeča zvezda iz Saleža npr. celo z dvema igrama, medtem ko je SSG odpovedalo nastop, ker je zasedeno drugod), dve z Goriškega (Otroški zbor KD Oton Zupančič - Štandrež in Lutkovna skupina Iskrice srednje šole Ivan Trinko, medtem ko je dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež tokrat polemično odpovedal) in ena iz Benečije (Beneško gledališče). Zanimivo je tudi dejstvo, da so se izven društev ali drugih organiziranih struktur ustanovile skupine nalašč za ta festival, kar nam tudi nekaj pove. Seveda pa sta poleg veselja nad takim porastom

gledaliških skupin tudi pri organizatorju stalno prisotni skrb in želja po kvaliteti in umetniški dovršenosti posameznih predstav. Ne nazadnje pa nam lahko navdušenje za festival morda razkriva tudi neko javno pomanjkanje zanimanja za delo naših amaterskih gledališčnikov.

Letošnji festival pri- naša tudi nekaj novosti...

Festival je in ostaja tekmovalnega značaja. Glede tega je bilo v našem prostoru začetiti kar nekaj ostrih polemik (in zamer!), a organizatorji smo prepričani, da je tekmovalnost lahko predvsem vzpodbuda za nadaljnjo rast in razvoj posameznih skupin. Letos so predstave razdeljene v tri kategorije: otroško-mladinska igra, tradicionalna ljudska igra, ki zaobjema največje število predstav, ter eksperimentalna igra, ki očitno predstavlja željo po novejšem gledališkem izrazu. Igre bo ocenjevala strokovna komisija, ki jo letos sestavljajo: Staška Albreht in Anton Šepc s Postonjskega, Marij Čuk, Igor Tuta in Igor Gabrovec s Tržaškega, Daria Gherlani (predstavnica društva SKD Cerovlje-Mavhinje) ter Iva Koršič z Goriškega.

OBVESTILA

IŠČEMO PRIMERNO osebo za nabiranje reklamnih oglasov. Pokličite na tel. 040-365473.

MILADINSKI ODBOR Slovenske prosvete (ul. Donizetti, 3) obvešča, da so na razpolago informacije o raznih pobudah za preživetje poletnih počitnic za mlade in študente: poletni tabor v Izoli (vabi Združenje katoliških študentov iz Ljubljane. Od 3.8 do 8.8. Vodita: Milan Knep in p. Marko Rupnik), Draga mladih na temo *Prihodnja postaja: Evropa!* na Opčinah, potovanja za študente (Irska, Škotska, Skandinavija, južna Italija in Sicilija, Češka in Slovaška, Grčija, Turčija, Egipt, Združene države Amerike), ki jih ponuja Študentska organizacija Univerze v Ljubljani. Za vse informacije: tel. št. 370846 (urad Slovenske prosvete), Francesca (2269 23) ali 211551 (Breda).

SLOVENSKA VINCENCIJEVA konferenca v Trstu sporoča, da je še nekaj prostih mest za poletno gorsko kolonijo v Comegliansu v Karniji. Kdor se želi vpisati, naj telefonira v večernih urah na št. 366970 ali 43194 za Trst, na št. 0481-530924 za Gorico. Kdor se je že vpisal, naj vsekakor še telefonira na navedene številke.

URA MOLITVE za duhovne poklice, mladino in družine bo v četrtek, 3. julija, ob 17. uri v barkovljanski cerkvi. Vodil jo bo g. Jože Špeh. Ker je "žetev velika, delavcev pa malo", bi bilo prav, da pride k tej molitvi čim več vernikov iz vseh župnij. Iskreno vabita Slovenska Vincencijeva konferenca in Klub prijateljstva.

V NEDELJO, 29. junija, po maši ob 9. uri, bo v nabrežinski cerkvi spregovoril znani laični misijonar, agronom iz Indije Ludvik Zabret.

TUDI LETOS bo v Nabrežini ob sredah ob 9. uri mladinska maša in igra na travniku.

DAROVI

ZA CERKEV v Nabrežini: Petejan 70.000; Tomsič 30.000; Kakeš 100.000; društvo Igo Gruden 50.000; v spomin na Karlota V. 50.000; P.N. 40.000; Rebula 20.000; ob pogrebu Ide Gruden 270.000; v spomin na Venka A. 150.000; v spomin na mamo Valerijo daruje Nada 100.000; Rudež 20.000; ob poroki Petaros T.-Gruden M. 250.000; Bone 35.000; Košir 85.000; Šemec 15.000; Divjak 70.000; v spomin Venier L. 70.000; M.S. 70.000; ob pogrebu Marice Gruden 70.000; Vida R. 50.000; ob krstu Jana S. 50.000; Gabriele S. 50.000; It. šola 50.000; Zidarič 20.000; Gruden E. 15.000; Piloti 30.000; Radovič 35.000; Kosmina 40.000; N.N. 40.000.

ZA CERKEV v Bazovici: otroci pok. Marije Fonda ob smrti 100.000; ob obletnici smrti pok. Vinka Križmančiča žena Marija 20.000; v spomin na pok. starše Nada Debenjak 50.000; v spomin na pok. moža Milana žena Grgič Delka 50.000; ob smrti Stopar Emilije vd. Vodopivec sorodniki 100.000; v spomin na pok. moža Vinka Marca žena 25.000; v spomin na pok. iz družine Marc, Marija in Danica 25.000; v spomin na pok. Grgič, Marija in Danica 25.000; sosedje 90.000 za cerkev ob smrti Igorja Križmančiča poleg cvetja; ob smrti Igorja za domačo cerkev, Zdenka 50.000.

ZA MARIJIN dom pri Sv. Ivanu: Luisa in Saško Rustja ob 25-letnici poroke 100.000; Mimi Kobal in Pina Gruden 50.000; družina Bizjak v spomin na Karla Kokorovca 40.000.

(OSTALI DAROVI PRIHODNJIČ)

PREJELI SMO

ROJAN - PRENOS SLOVENSKE MAŠE PO RADIU

V nedeljo, 8. junija, sta pri sv. maši iz Rojana, ki jo prenaša slovenska radijska postaja iz Trsta, sodelovala župnik gospod Žarko Škerlj in cerkveni pevski zbor iz Bazovice.

Ob lepem in nadvse uspešnem gostovanju bi radi posredovali nekaj misli v zvezi z radijskim prenosom slovenske sv. maše iz Rojana. Javnosti je dobro znano, da tržaška slovenska radijska postaja prenaša nedeljsko sv. mašo iz cerkve v Rojanu že od leta 1965. Za pripravo te dolgoletne oddaje skrbita gospod Stanko Zorko in rojanski slovenski cerkveni pevski zbor. V tem obdobju smo imeli v gosteh lepo število cerkvenih pevskih zborov iz zamejstva pa tudi iz Slovenije, ki so se sami ponudili, da bi peli pri nedeljski maši

po radiu. Žal smo lahko tem skupinam posredovali le skromno nagrado, in sicer prispevek, ki nam ga za vsak radijski prenos dodeli tržaška slovenska radijska postaja (zadnja leta po 100.000 lir) ter dodaten skromen prispevek od naše slovenske župnijske skupnosti. Z željo, da bi to oddajo, ki veliko pomeni predvsem ostarelim in bolnikom, popestrili ter hkrati ponudili možnost organiziranega nastopanja po radiu cerkvenim pevskim zborom iz naše dežele (Kanalna dolina, Benečija, Gorica, Trst) pa tudi iz Slovenije, smo pripravili načrt za leto 1997, ki ga v skrčeni obliki predstavimo:

"Prenos slovenske maše po radiu - Deželni načrt za leto 1997

- izvjalci načrta: slovenski cerkveni zbori dežele Furlanija-Juljska krajina ter iz Slovenije;

- namen: utrjevanje vsestranskih vezi med kanalskimi, beneškimi, goriškimi, tržaškimi Slovenci in Slovenci iz matice; sodelovanje in s tem obogatitve prenosa sloven-

ske maše, ki jo iz cerkve v Rojanu že 31 let prenaša slovenska radijska postaja v Trstu;

- letno število nastopov: 12 nastopov zamejskih zborov ter 5 gostovanj iz Slovenije;

- predvideni stroški: vračanje potnih stroškov nastopajočim zborom, vsaj skromna nagrada, vzdrževanje orgel (popravila in uglaševanje);

- soglašajo s pobudo: (sledijo podpisi). Načrt, s katerim soglašajo nekatere vodilne osebnosti, duhovniki in laiki naše dežele, smo že januarja letos posredovali Svetu slovenskih organizacij s prošnjo, da bi pobudo podprli. Do danes nismo dobili nobenega odgovora.

Prepričani smo, da načrt pomeni tudi priznanje in spodbudo za naše cerkvene zborove in skupine, ki tiho, skromno, a vztrajno teden za tednom izpričujejo svojo vero in narodno identiteto tudi v najbolj ogroženih krajih našega zamejstva.

- STANKO ZORKO
HUMBERT MAMOLO

DOLHARJEVA LEVA SREDINA

V sredo, 18. t.m., so v Tržaški knjigarni predstavili drugi del publikacije *Leva sredina in tržaški Slovenci*, ki jo je napisal dr. Rafko Dolhar, izdal pa Krožek za družbena vprašanja Virgil Šček. Pregled dosežanj del iz bogatega Dolharjevega opusa s podrobnejšo vsebinsko analizo zadnje storitve je podala literarni kritik Ivanka Hergold, nakar se je s spomini na obdobje prve levo-sredinske uprave na Tržaškem vrnil avtor sam, ki je bil v 60. letih kot odbornik SSK v takratni upravi protagonist tega razburkanega obdobja. Na koncu se je razvila živahna raprava, v katero je konkretno posegel predvsem eden od takratnih slovenskih predstavnikov na pokrajini, prof. Josip Pečenko. Do izraza so prišli izredni nacionalistični pritiski, ki so takrat prišli na dan v od nekdanj nestrpnem mestu, ter še zlasti primerjava s sedanjo levo-sredinsko upravo v Trstu, v kateri pa žal ni niti enega slovenskega odbornika, kar bi bilo danes nedvomno "bolj normalno" kot v času pred podpisom Osimskih sporazumov. - ED

PESTRO VERSKO IN KULTURNO LETO V NABREŽINI

"Pričevalki upanja" na mesečni konferenci v Nabrežini

V letu 1996-97 je bilo v nabrežinski župniji zares pestro versko in kulturno delovanje. O marsičem smo že pisali, tokrat pa bi podali le zgoščen prikaz dogodkov, ki so potekali v tem letu.

Tako vidimo, da je bilo npr. devet srečanj oz. predavanj na aktualno in versko tematično, trikrat pa so bila predavanja posvečena goriški sinodi. V božičnem in velikonočnem

času je bila v župnijski dvorani na ogled tradicionalna razstava jaslic oz. pirhov, priredili so tudi nekaj drugih razstav. Ob Božiču so tudi priredili priložnostni koncert. Koncerti so bili tudi ob Dnevu za življenje 2. februarja letos (pel je zbor iz Podgora, govornica pa je bila dr. Irena Tavčar) ter ob zaključku šmarnic 31. maja (pel je vokalni trio *Musica noster amor*).

POLETNO SREDIŠČE V ZAVODU SV. DRUŽINE

TU JE LEPŠE KOT DOMA!

FOTO BUMBACA

Tako so, dragi starši, izjavili razposajeni, nasmejani otroci, ki preživljajo brezskrbna jutra v Zavodu sv. Družine na Poletnih srečanjih '97. Ste sedaj prepričani, da jim je zares lepo? Da so se v tem prvem tednu počitnic dobro odpočili in med poskakovanjem žog pri nogometu in odbojki spletili iskrena prijateljstva?

Z velikim ponosom so nam razkazali belo majico, na katero so v živo pisanih barvah narisali s tehničnimi nasveti znanega ilustratorja Walterja Grudine simbole poletnih srečanj: zlata, debeloločna, navihana sončeca, velike nasmejene rožice, čudovite mavrice, zelene travice... V eni sapi so povedali, da jih je prav tisti dan, 23. junija, snemala ekipa deželne tretje mreže RAI. Pred kamerami so izvedli cel programček: zarajali so in zapeli nekaj igrivih pesmic in pripovedovali, kako se kaj imajo v poletnem središču in kaj počnejo med visokimi drevesi, cvetočimi grmiči, na prostranem travniku, med vrtiljaki, tobogani, gugalnicami. Izvedli smo tudi, da jih je obiskal gospod Ivo Kovic in skupinici večjih otrok pokazal, kako se pritrkuje. Ker pravih zvonov seveda ni bilo, jim je prinesel nekakšne medeninaste posodice iz granat. Nanje so zaigrali kar tri melodije. Pri tem se je najbolj izkazala Erika, Nicola, Marko, Danilo, Blaž, Jan, Gregor... pa se zelo radi igrajo "ti loviš" s simpatično Tanjo Figelj, ki z Nadjo Kovic, Aleksandro Posillipo, Natašo Ferletič, Sandro Lombardi in Bogdanom Podveršičem trenutno spremlja pribli-

žno trideset otrok. Najmlajši, med temi svetlolasi Kim, pa se najraje zatekajo k Nadji, ki jim pripoveduje pravljice, tudi take izmišljene.

Pa tudi gospa Ana Turus je prišla mednje. Radovedni Sara, Rebeka, Erika, Marta, Jerica, Sabrina, Laura, David, Mitja... so se zgrnili okrog nje in z njeno pomočjo izdelali iz papirja, tulcev, žogic, lepenke, volne ljubke pajacke s klobučki.

Da je v parku pri sestrah res živahno, lahko sami preverite, saj se vriskanje in smejanje razlegata daleč naokrog.

IK

DIPLOMSKI KONCERT RAFFAELLE PETRONIO

V komorni dvorani SCGV Emil Komel smo v torek, 17. junija, imeli priložnost poslušati violinistko Raffaello Petronio. Predstavila nam je svoj diplomski program: Corellijevo Sonato v A-duru št. 6, Bachovo Ciaccono iz II. partite za solo violino v d-molu in Mendelssohnov koncert v c-molu op. 64. Na klavirju jo je spremljala prof. Beatrice Zonta. Diplomant-ka študira violino na šoli Glasbene matice Marij Kogoj v Trstu v razredu prof. Marka Bitežnika. Raffaella Petronio spada med naše mlade pousvarjalce, ki se utegnejo ob študiju resno posvečati tudi glasbi, in je aktivno prisotna v našem kulturnem življenju. Mladi violinisti so ob temperamentnem izvajanju srčno zaploskali njeni sošolci, prijatelji, profesorji in drugi poslušalci.

NOVOGORIŠKI DIJAKI V GORICI

Na kratko smo že poročali o obisku večje skupine dijakov zadnjih letnikov višjih srednjih šol iz Nove Gorice, še posebno pri slovenskih ustanovah. Vsekakor je ta obisk pomemben dejavnik v odnosih med obema mestoma, pa tudi v sodelovanju med Slovenci z obeh strani meje. Zato naj v naslednjih vrsticah podčrtamo še nekaj aspektov s tega zanimivega obiska-srečanja.

Gorica se pripravlja na bližnjo proslavitev tisočletnice svojega uradnega obstoja, saj bo l. 2001 praznovala svoj jubilej. Pri tem se spominjamo znanega dokumenta cesarja Otona III. Saškega, ki je l. 1001 oglejskemu patriarhu predal del ozemlja v Solkanu oz. Gorici in prvič imenoval kraj z njegovim slovenskim imenom. Vse to bomo gotovo še proslavljali v obeh mestih. Zato je bil posebno nastop v dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž še res pomenljiv.

Prof. Marija Mercina, ki je vodila omenjeno dijaško skupino, je v uvodu poudarila pomen tega obiska in prikazala prispevek dijakov na tem kulturnem nastopu. Tri dijakinje so lepo recitirale izbor pesmi Ljubke Šorli o Gorici, med temi *Na goriškem Travniku* in *20. maj 1984*. Prva obuja spomin na tragičen zaključek tolminskega punta l. 1714, druga pa na mogočno vseslovensko manifestacijo na Travniku. Vmes so obeležile tudi tragično usodo Lojzeta Bratuža.

Tudi Gorica je hotela dijake iz sosednje Nove Gorice bolje seznaniti s svojo kulturno zgodovino in s sedanjimi prizadevanji za svoj narodni in življenjski obstoj. Prof. Lojzka Bratuž je v sintetični obliki prikazala glavne podobe goriške preteklosti in sedanjosti, ki kažejo na življenjskost in razvejanost v vsestranskem delovanju slovenske narodne skupnosti. To se razodeva tudi v veliki knjižni in publicistični dejavnosti včeraj in danes. V vsem tem času so goriški Slovenci morali veliko pretrpeti zlasti pod fašizmom v borbi za svoje pravice. Danes se tu ustvarja ozra-

čje sožitja in sodelovanja, kar je vsekakor pozitivno.

G. Marjan Markežič je nato živo prikazal delo za nov kulturni center in njegov pomen danes na Goriškem. Vse to zahteva veliko žrtev in truda, vendar se to izplača in je lahko v ponos celotnemu slovenskemu občestvu. Podobne misli je ob sprejemu poudaril tudi predsednik odbora za Kulturni center prof. Franko Žerjal.

Dijaki so se nato s svojimi mentorji podali na uredništvo našega tednika. Novi glas so jim predstavili Jurij Paljč ter urednika Andrej Bratuž in Drago Legiša, ki so orisali nastanek lista ter poudarili pomen, ki ga časopis ima v našem zamejstvu. Goriško Mohorjevo družbo pa je predstavila dr. Mirjam Simčič in prisotne seznanila s knjižnimi izdajami iste. Nato so dijaki obiskali še tiskarno Budin, kjer se tiskajo Novi glas in knjige GMD.

Novogoriški obisk je tako res pomenil lep doprinos k spoznavanju predvsem skupnih goriških korenin, ki so še danes temelj za kulturno udejstvovanje na obeh straneh državne meje in tako opozarjajo na skupni goriški prostor.

AB

27. FESTIVAL ŠTEVERJAN

Od 4. do 6. julija bo v Števerjanu potekal tradicionalni Festival narodno-zabavne glasbe. Na dveh tekmovalnih večerih bo nastopilo 26 ansamblov iz Slovenije in zamejstva. Najboljši bodo nastopili na nedeljskem finalu. Poleg glasbene ocene čaka udeležence Festivala tudi strokovno mnenje komisije za besedilo. Na nedeljskem finalu bo kot gost nastopil ansambel Beneški fantje. Domačinka Vilma Zotti bo v prostorih Sedejevega doma razstavljala slike s suhim cvetjem. Ob Festivalu se bodo prisotni lahko okrepčali ob buffetu in razstavi vin. Letošnji Festival so finančno podprli vinogradniki in podjetniki iz Števerjana in Gorice, pokrovitelji pa so: Briška gorska skupnost, ZSKP, Rai-Radio Trst A in TV Primorka. Društvo Sedej vabi med borovce v petek in soboto ob 20.30, v nedeljo pa ob 17.30.

SPREHOD PO ŠTANDREŠKI ZGODOVINI

SAŠA QUINZI

FOTO BUMBACA

V ponedeljek, 16. junija, je bila zvečer v Štandrežu dvojna otvoritev: po daljšem obnovitvenem posegu so zopet predali v uporabo prostore spodnje dvorane župnijskega doma A. Gregorčič in tako so odprli razstavo o Štandrežu v letih 1866-1927. Razstava sama je bila zamišljena kot spremna pobuda ob predstavitvi knjige dr. Damjana Paulina *Štandrež samostojna občina v letih 1866-1927*, ki prav zaradi obnovitvenih del ni bila postavljena. Večer je z narodnimi pesmimi uvedel mešani zbor Štandrež pod vodstvom Tiziane Zavadlav, o razstavi pa je spregovoril avtor knjige.

Zgodovinski sprehod, ki nam ga je ponudila razstava, se bistveno ne ločuje od kronološke in tematske razdelitve knjige, saj se je začela s katastrskim planom iz l. 1822 in

se prek poglavij, posvečenih upravi, žigom, šolstvu, prvi svetovni vojni zaključila s koncem dvajsetih let oz. ukinitvijo občine 1927. leta. Vseeno pa je bilo predstavljenih nekaj prijetnih zanimivosti. Med te gotovo sodi prapor pevskega in bralnega društva, izdelan 1906 na Češkem in danes v lasti župnije sv. Andreja. Kot svojevrsne priče avstroogrškega obdobja so bili kozarci s podobo cesarja Franca Jožefa, v katere je točil pijačo gostilničar in prvi štandreški župan Jožef Nanut. Na obdobje prve svetovne vojne je spominjala poleg številnih slik ruševin vasi in cerkve ter spominskih slik vojakov še vrsta drugih eksponatov vojaške zapuščine. Predmete, ki so v glavnem v lasti domačinov, so za razstavo posodili Rado Paulin, Rudi Nanut in Niko Budal.

USPEH MLADIH SLOVENSkih INSTRUMENTALISTOV

V kraju Povoletto blizu Vidma je tamkajšnje Filharmonično društvo organiziralo v dneih 21. in 22. t.m. prvo mednarodno tekmovanje za mlade instrumentaliste. Udeležilo se ga je okoli osemdeset mladih glasbenikov iz naše dežele in Slovenije. Tekmovalci so bili razvrščeni po starosti v štiri kategorije od A do D. Izredno uspešni so bili slovenski tekmovalci iz zamejskih glasbenih skupin. V A kategoriji sta prvo in drugo mesto dosegli učenki prof. Sijavuša Gadžijeva Sara Rustja (GŠ Ajdovščina) in Nina Kruh (SCGVE, Komel); v B kategori-

ji je prvonagrajenka Maja Fürst, ki je dosegla tudi največ točk (98,5) in je prav tako učenka prof. Gadžijeva na Centru Komel; drugo mesto je osvojila violinistka Mojca Gal (prof. Jurij Križnič z GŠ Nova Gorica), tretje pa Neža Naglič z GŠ v Kranju. V C kategoriji ni bilo nagrajenih. V D kategoriji je prvo nagrado dosegla kitaristka Anja Stoka (prof. Marko Feri z Glasbene matice v Trstu), tretje mesto pa je osvojil oboist Matija Faganel (prof. Andreja Konjedic s SCGV Komel). Vsekakor lepo priznanje za slovenske glasbene ustanove, njihove pedagoge in učence, katerim iskreno čestitam.

OB DESETLETNICI DRUŠTVA V LAŠKEM

IZŠEL ZBORNİK JADRA

krajine, kjer še živijo in delajo Slovenci. Otroci so si ogledali posestvo Samsa z voza, gospod Pavel pa je med potjo malčkom razlagal kraški svet, rastlinje in tudi ovce, pravzaprav pristne kraške ovce (pasma le-teh je zelo redka v Evropi). Ogledali so si tudi kraški požiralnik in dolino. Okrog požiralnika so izvedenci našli nad petdeset rastlinskih vrst.

Letos je pri zborniku Jadro sodelovalo več avtorjev; z veseljem smo opazili, da je med njimi tudi več novih, mladih piscev. Ob inž. Karlu Mučiču najdemo v zborniku tudi zapise Bernardke Radetič, Graziana Benedetiča, Eda Starca, Jurija Paljka, Majde Artač Sturman, Franka Bratine, Štefanije

Pahor, Klavdije Sulič, Anuške Marušič, Luise Gergolet, Davorina Devetaka, Bojane Danneu, Barbare Jelen, Zorke Danieli, Bruna Volpi Lisjaka, Vilija Prinčiča, Egea Petejana ter

Renza Frandoliča. Urednik Karlo Mučič je poskrbel, da je letošnji zbornik tudi vsebinsko zanimiv, posvečen predvsem življenju in delu Slovencev v Laškem. V zborniku je tudi vrsta starih fotografij, last učiteljice Sonje Božič, ki pričajo o zametkih šolstva slovenskih ljudi v teh krajih. Zbornik preveva skupna nit, ki je slovenstvo in pa seveda bližina Laškega morju in bližnji Timavi; zato tudi več člankov govori o tem, kako so bili tu ljudje od vedno navezani na morje.

Društvo Jadro deluje v zelo težkih razmerah, pa vendar mu uspe organizirati tudi tečaj slovenskega jezika in marsikatero likovno razstavo, prireja pa tudi več kulturnih večerov in obvezno vsakoletno, dobro obiskano Prešernovo proslavo. Že od samega začetka so se trudili, da bi vzpostavi-

li dobre stike z občinsko upravo v Ronkah, kar jim je tudi uspelo, saj občinski možje z gledno sledijo in pomagajo slovenskemu društvu.

Ob desetletnici delovanja so se pri Jadru spomnili tudi gospe Fanci Kocut iz bližnjega Sempetra, ki v Romjanu uči dekleta umetnosti klekljanja, te stare slovenske umetne obrti, ki počasi izginjajo. V mesecu maju so namreč priredili družaben večer, na katerem so gospe Koncutovi podelili posebno priznanje. Ob tej priložnosti pa so dali tudi Štefaniji Pahor, animatorki te skupine, posebno diplomo, saj je najbolj zaslužna, da se ohranja klekljanje v Laškem.

Pogovor z dušo in predsednikom društva Jadro inž. Karlom Mučičem bomo v Novem glasu objavili v eni prihodnjih števil.

-JUP-

Slovensko kulturno rekreacijsko društvo Jadro iz Laškega je priredilo v soboto zvečer, 21. junija, predstavitev izdaje vsakoletnega almanaha *Jadro* na Križadi med občinami Zagraj, Doberdob in Foljan. Na domačiji družine Samsa so v lepem okolju kmečkega turizma predstavili publikacijo, katere urednik je inž. Karlo Mučič, profesor na višjih šolah v Trstu.

Prof. Mučič, ki je duša in glavna gonilna sila slovenskega društva na skrajnem jezikovnem robu slovenstva, je skozi vse leto pripravljaj zajetno publikacijo, ki jo je številnim zbranim tudi predstavil na Križadi. Tokrat je ilustracije za almanah prispeval znani zdravnik in slikar Ivo Petkovšek, ki je bil prisoten na prireditvi. Prof. Majda Artač Sturman je na lepem večeru pre-

POD CERKVENIM OBOKOM

ANDREJ BRATUŽ

FOTO BUMBACA

Prejšnji petek, 20. t.m., je bil v obnovljeni cerkvi sv. Ivana zaključni nastop gojencev Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel v Gorici. Pod gornjim naslovom so nastopajoči prikazali predvsem bogat izsek iz klasične nabožne glasbe, in to v solističnem, komornem in zborovskem sestavu.

Na tem koncertu je prvič nastopil goriški mešani zbor Lojze Bratuž z novim dirigentom. Vse to je gotovo tudi privabilo veliko število poslušalcev, ki so do konca napolnili bogato prenovljeno svetoivansko cerkev, ki je sedež goriške slovenske duhovnije (cerkev v svojih svetlejših barvah izgleda bolj prostorna in razsežna).

Prvi dve točki je imel zbor Lojze Bratuž, in sicer vokalni skladbi a cappella *Ave Maria* F. Biebla in *Ačkov Oče naš* v priredbi A. Čopija, obe s solističnimi deli. O vsem tem pa kasneje z zapisom o glavni zborovski točki (z orkestrom), ki jo je predstavljal Vivaldijev *Magnificat*.

Sledili sta dve skladbi za vokalne soliste in posamezne instrumente. Prvi je bil na programu *Domine Deus* iz Vivaldijeve *Glorie*. Sopran solo je pela Alessandra Schettino, spremljala pa sta jo Peter Gus (violina) in Michela De Castro (basso continuo). Skladbo so izvajalci podali dovolj prepričljivo in na dostojni višini. Sledila je Brahmsova kompozicija *Geistliches Wiegenlied*, v kateri so sodelovali Kristina Macarol (alt), prof. Ingrid Silič (klavir) in prof. Aleksander Sluga (violončelo). Solopevka je pri tem pokazala lep vokalni razpon in smisel za fraziranje ter občutljivo interpretacijo. Obe pevki sta iz razreda prof. Franke Žgavec.

Nato je bil na sporedu Vivaldijev *Concerto grosso v a-molu* za dve violini in godala. Kot solista sta nastopila Raffaella Petronio in Iztok Cergol, dirigiral pa je prof. Peter Filipčič. Izvajalci so priljubljeno in znano delo beneškega baročnega mojstra izvedli precej lahkotno in tekoče. To je predstavil Godalni ansambel Glasbene matice iz Trsta (mentorja prof. Jagoda Kjuder in prof. Marko Bitežnik).

Naj se sedaj nekoliko dlje zaustavimo ob zadnji točki petkovskega koncertnega sporeda, ki je bila tudi nekako pričakovano glasbenega večera. Gre za prvi nastop pre-

novljenega mešanega zbora Lojze Bratuž, ki ga sedaj vodi dirigent Stojan Kuret iz Trsta (ki je med drugim tudi dirigent APZ Tone Tomšič iz Ljubljane). Zbor se je tu predstavil skupno z orkestrom in izvedel Antona Vivaldija veličastno skladbo *Magnificat* za soli, zbor in orkester. Skladba je ena izmed tistih kantatnih del, ki so v glasbeni zgodovini imela veliko najrazličnejših uglasbitev in obdelav, od polifonskih tovrstnih zborovskih del do recimo sijajnih kompozicij Johanna Sebastiana Bacha in njegovega sina Karla Philipa Emanuela. Tudi Vivaldijevo delo sodi seveda v podoben baročni ustvarjalni svet, ima pa gotovo svoje značilnosti, npr. v solističnih de-

lih, ki jih je skladatelj zaupal samo ženskim glasovom. To je morda posledica dejstva, da je bil Vivaldi za duhovnika v nekem ženskem zavodu v Benetkah in je tu imel na razpolago te glasove. Njegov *Magnificat* skoraj enakomerno sestavljajo solistični in zborovski deli. Medtem ko so solistični deli (za tri soprane) bolj lirične narave, pa so zbori v glavnem mogočni in vsaj delno polifonsko grajeni (*Et misericordia, Fecit potentiam, Et in saecula saeculorum*). Zbor se je predstavil v precej pomlajenem sestavu (kakih trideset pevcev in pevk) s skoraj enako porazdeljenimi glasovnimi skupinami. Prvi dve skladbi za sam zbor je izvedel v dostojni interpretaciji (v *Ave Mariji* še mala skupinica na

koru), čeprav je bolj zablestel v Vivaldijevem vokalno-instrumentalnem delu. Dirigent Stojan Kuret je z večjo roko in smislom za subtilno stilno interpretacijo suvereno vodil zborovsko telo in izvilil iz njega primerno izraznost. Skupno z zborom so tu nastopile sopranistke Mirjam Pahor, Alessandra Schettino in Julija Kramar, ki so s svojim barvitim nastopom bistveno prispevale k celotnemu uspehu nelahkega Vivaldijevega dela. Orkestralno spremljavo so pri tem opravili člani Komornega ansambla društva Nova iz Nove Gorice in Glasbenega ateljeja Emil Komel (mentorja sta profesorja Jurij Križnič in Igor Kuret).

Prepričani smo, da bo v še večji medsebojni uigranosti med zborom in orkestrom v bodoče prišlo do popolnejše skladnosti. Vsekakor je orkestralna skupina (godala, flavta, oboa, continuo) lepo prispevala k celotni glasbeni podobi Vivaldijevega dela.

Amica templis - prijateljica svetišč so o glasbi dejali že v antiki. In prav pod cerkvenim obokom smo za zaključek zahtevnega šolskega leta v slovenskem glasbenem centru prisostvovali tako prijetnemu in skrbno oblikovanemu koncertu. Priznanje in zahvalo zaslužijo predvsem profesorji, vodstvo šole in seveda gojenci sami, ki so ta večer pokazali sadove resnega dela in študija.

SREDNJEŠOLSKA PRIREDITEV V KULTURNEM CENTRU

IVA KORŠIČ

Goriškimi dijakom srednje šole I. Trinko bo ostalo v trajnem spominu nešteto enkratnih doživetij, ki so se zvrstila v letošnjem plodnem šolskem letu. Bežnega odseva teh prelepih doživetijev so bili deležni tudi starši, prijatelji in ostali gledalci, ki so 10. junija z veseljem pohiteli v veliko dvorano Kulturnega centra Lojze Bratuž. Tu so jim srednješolci pripravili celovečerno prireditev s pomenljivim naslovom *Doživetij spomin*.

Za sproščujoč uvod je poskrbela dobra uigrana šolska Lutkovna skupina Iskrice, ki je pod pozornim vodstvom prof. Lučane Budal ponovno prikazala igrice Jane Kolarič *Salon Expon*. Skazomaza se je spretno kretala po odru in na "znanstveni podlagi" z odpravljanjem osebnih napak spremenila čarovnico v lepoticu, pomladila palčke, predpisala shujševalno kuro debelušnim prašičkom... Zaradi te "lepotilne torture" so protagonisti izgubili svoj lastni jaz in zato primerno kaznovali Skazomazo. Mladim izvajalcem so večkratne uspešne ponovitve okrepile samozavest, tako da sedaj že odločno nastopajo in brez težav sukajo velike, natančno izdelane lutke.

Po prijetnem gledališkem prikazu so se na belem filmskem platnu zvrstili prizori iz videofila *Doživetij spomin*, ki so ga posneli na nedavnem

enotedenskem potovanju po Danski. Ob gledanju posnetkov smo v mislih prepotovali to zanimivo deželo in uživali ob pogledu na lepote. Občudovali smo značilne stavbe mest Tinglev in Tondern (tu so dijaki nastopili z igrico in petjem) in videli, kako severni veter maje travo, mrši lase in se zaganja v lopate praviljčnih mlinov. Sveži glasovi šolskega zbora pod taktirko Tanje Pelicon so nas prebudili iz sanjarjenja in navdušile z venčkom pesmi iz ljudske zakladnice. Prisluhnilo smo tudi veselemu doberdobskem triu (harmonika, pozavna, trobenta), ki je zaigral nekaj okroglih skladbic. Člane zbora in tria smo poblizje spremljali tudi na videoclipu *Simfonija zvokov in narave*, ki se je sočasno pojavil na platnu.

Ob koncu prijetno zasnovanega sporeda so se lutkarji z ročno izdelanim darilom za-

hvalili profesorjema Budalovi in Peliconu za ves trud, ki sta ga vložila v uredništvo lutkovne predstave.

Istega dne je v jutranjih urah na sedežu šole v ul. Leopardi gospa ravnateljica Rožica Lojk podelila priznanja marljivim bralcem. Ob koncu šolskega leta so srednješolci goriške šole in doberdobskih razredov izdali glasilo *Srčje gnezdo* (v razredu pač včasih dijaki vreščijo kot srake, od tod ime glasila), ki je nasledilo *Marjetici*. "Revija" je zelo zajetna, saj šteje 73 strani. V njej je veliko pesmi, ki so privrele iz mladih src; domišljajski in doživljajski spisi; spomini na nepozabna srečanja na Danskem; slikanica (v angleščini!), botanična in zgodovinska raziskava; prispevka o motorjih in kajenju, zapisek o mladih lutkarjih. Vse je opremljeno s fotografskimi posnetki in risbami. Poskrbljeno je tudi za smeh in dobro voljo. Za bistrer glave je pa križanka. Članki so v glavnem v slovenščini, nekateri pa tudi v italijanščini. Živahna naslovnica Janine Cotič vabljivo kliče bralce k prebiranju. Priljubljeni prijatelj mladine Tone Pavček je reviji posvetil izvorno pesem, ki je objavljena na uvodni strani. Spremlja jo povzetek iz dolgega nadsvse spodbudnega pesnikovega pisma. Tudi mi želimo, da bi se komaj porojeno *Srčje gnezdo* še dolgo oglašalo in spodbujalo mlade k pisanju.

TISOČ SLOVENCEV - TISOČ DAROV

ZA KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
N.N. 50.000 lir.

Svoj prispevek lahko nakažete na uredništvu Novega glasa ali na tekoči račun št. 31276 na Kmečki banki.

OBVESTILA

POTOVANJE NA Sicilijo. Udeleženci potovanja z Novim glasom lahko dvignejo na našem uredništvu potovalke. Obenem naprošamo tiste, ki še niso poravnali celotnih stroškov, da to nemudoma opravijo.

GORIŠKO NADŠKOPIJSKO romanje v Lurd. Udeležence seznanjamo, da je za romanje že vse pripravljeno. Vlak je poln in tudi slovenska skupina je številna. Odpotovali bomo v četrtek, 3. julija, ob 15.30 z goriške postaje. Vlak se bo ustavil še v Trziču in Červinjanu. V Lurd dospje v petek ob 14. uri. Vrnitev pa je predvidena v sredo, 9. julija, ob 12.26. Vsak romar bo imel v vlaku določen prostor. Romarji, ki še niso poravnali potnine, so naprošeni, da to naredijo do 30. junija.

ANDREJ KOSIČ razstavlja do 28. junija v prostorih Ljudske

banke iz Čedadada (Banca Popolare di Cividale) na Korzu Italia 91.

V GALERIJi Ars v prostorih Katoliške knjigarnice na Travniku razstavlja Herman Kosič. Razstava je odprta do 10. julija po urniku knjigarnice.

DAROV

ZA ŠTANDREŠKI cerkveni zbor: v spomin na organista Bogomira Špacapana in pevca Igorja Paulina I. Bolčina 50.000 lir.

ZA PD Štandrež: Ivanka Zavadlav 100.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: N.N. 20.000; druž. Ožbot ob poroki Magde in Edija 100.000 lir.

ZA CERKEV sv. Ivana: Aleksandra in Franko ob poroki 400.000 lir.

ZA MISIJONARJA Štanta Ema Urdih 50.000 lir.

VERNIKI OBNOVLJENE DUHOVNIJE SV. IVANA PRAZNUJEJO

Slovesno praznovanje župnijskega zavetnika sv. Janeza Krstnika bo v obnovljeni cerkvi sv. Ivana v Gorici v soboto, 28. junija, s pričetkom ob 19. uri. Mašo, pri kateri bo podelitev sv. birme, bo vodil nadškof Bommarco, sledila bo družabnost na vrtu za cerkvijo.

Verniki goriške mestne duhovnije sv. Ivana se ob tej priložnosti iz srca zahvaljujemo župniku Cvetku Žbogarju in delavnemu g. Marjanu Markežiču, ki sta omogočila ta podvig. Ker so stroški za restavriranje notranjosti in zunanosti naše cerkve znatno visoki, smo vsi vabljeni, da začeto delo po svojih močeh podpremo tako z molitvijo kot s fizično pomočjo in denarnimi prispevki.

"FOJBE-TEŽAVNA ZAPUŠČINA PRETEKLOSTI"

V prostorih goriške pokrajinske uprave so v torek, 24. t.m., predstavili knjigo o fojbah, ki nosi naslov *Foibe-Il peso del passato* (Fojbe-težavna zapuščina preteklosti). Knjigo je uredil tržaški zgodovinar Giampaolo Valdevit, sestavlja pa jo več esejev, ki z več zornih kotov prikazujejo perečo problematiko fojb, kraških jam, v katerih je po drugi vojni ugasnilo preveč mladih in večkrat nedolžnih življenj. Pokrajinski predsednik Brandolin in odbornica za kulturo Massau Dan sta pozdravila prisotne, knjigo pa sta predstavila Pier Luigi Pallante in goriški prof. na Inštitutu za so-

cialno in versko zgodovino Luigi Tavano. Od slovenskih zgodovinarjev je s svojim esejem sodelovala le Nevenka Troha, ki je skušala osvetliti problematiko fojb z dveh zornih kotov, s strani ljudi, ki so Jugoslavijo sprejeli z veseljem, in s strani ljudi, ki so Jugoslavijo sprejeli kot okupacijo.

Sprachferien Hermagoras

Nemščina za mladino v Avstriji
Pri Celovski Mohorjevi smo najugodnejši ponudnik poletnih jezikovnih počitnic v Avstriji. Zadnja leta se je v Modestovem domu v Celovcu zvrstilo že polno mladih.
Mnogi se vračajo.
Zakaj ne bi poskusili tudi vaši otroci?
Zahtevajte prospekte: 040-212987

PETJAG / PRIČEVANJE O IVANU TRINKU

PREDSTAVITEV DVEH KNJIG JOŽKA KRAGLJA

MARKO GUS

V soboto, 21. junija, je potekala v cerkvi sv. Doroteje v Petjagu slovesna kulturno-verska prireditev, pri kateri so sodelovali dekanija Nadiških dolin, slovenske organizacije in kulturno društvo Ivan Trinka.

Večer se je pričel s sveto mašo v spomin na duhovnike, ki so skrbeli za kulturno in duhovno rast ljudi iz Nadiških dolin. Maševala sta msgr. Marino Qualizza in dekan iz Kobarida Franc Rupnik, ki sta se spomnila na zelo priljubljenega župnika v Benečiji gospoda Rina Marichiga ob 15-letnici njegove smrti. Pri oblikovanju maše je sodeloval tudi pevski zbor *Pod lipo*, ki je zapel nekatere izmed najbolj znanih slovenskih mašnih pesmi. Številni gostje so po maši lahko prisostvovali predstavitvi obeh del slovenskega duhovnika Jožka Kraglja z naslovom *Ivan Trinka in Leta dozorevanja*. Seveda je bila posebno v centru pozornosti figura Ivana Trinka ob 100-letnici izdaje njegovih *Poezij*. Iz del je čutili globoko osebno doživetje, saj je avtor eden izmed zadnjih, ki so pesnika poznali osebno, kar pripomore k temu, da je oris te zgodovinske figure izredno

Z leve: g. Franc Rupnik, g. Marino Qualizza, g. Jožko Kragelj

natančen in popoln. Vsebinsko knjig sta prikazala dekan Franc Rupnik in predsednik kulturnega društva Ivan Trinka Marino Vrtovec. Slednji je zlasti poudaril večrazsežnost trčmunskega duhovnika, ki ni bil le človek vere, temveč tudi "globok literat, zgodovinar in arheolog", skratka človek, ki je želel celotno spoznati svojo zemljo, kot je tudi o njem zapisal Srečko Kosovel: "Trinka je globoka duša, ki se je opila umirajočega slovenstva in začutila ukaz, da mora izpovedati misli in želje, ki so tlele v polmrtvih očeh molčečega umirajočega naroda." Ne gre pa pozabiti, da je Trinka opis preveden tudi v številne tuje jezike (češčina, ruščina, polj-

ščina, italijanščina), kar ga uvršča v sam vrh povezovalcev slovenskega in romanskega sveta.

Ob koncu večera je besedo povzel še avtor sam, ki je na kratko predstavil še tretjo, sicer nenapovedano knjigo *Moje celice*, ki je izšla tudi v italijanskem prevodu pod naslovom *Io prete nelle prigioni della ex Jugoslavia*. Tudi gospod Jožko Kragelj je goreče posredoval svoje spomine na msgr. Trinka, čigar vlogo za Benečane je primerjal pomenskosti, ki jo ima Prešeren za Slovence sploh v iskanju slovenske identitete, ki bo ta narod rešila.

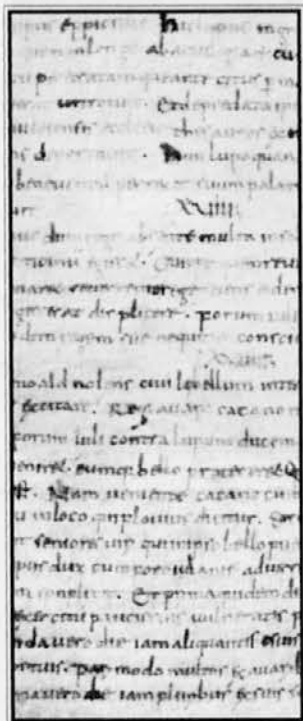
ARHEOLOŠKE DOMNEVE O NAŠI ZEMLJI

ERIKA JAZBAR

Ščigle, majhna vasica v občini Podbonesec, so postale v prejšnjih tednih prizorišče pomembne arheološke raziskave, pri kateri so sodelovali izvedenci čedajskega muzeja. V nekaj dneh so po prizivu tamkajšnjih oblasti našli ob Nadiži zanimive najdbe iz bronzaste dobe in temelje mostu iz rimskih časov. Raziskave se nadaljujejo, zaenkrat pa si podrobneje oglejmo omenjene novosti.

Po mnenju samih arheologov in zgodovinarjev je dogodek pomemben in nazadnje nepredviden, saj je bila tamkajšnja pokrajina bonificirana na začetku tega stoletja; čudno je, da so sli taki predmeti mimo tako neopazno (dodajmo k sreči, saj v tistih časih ne bi vzbudili posebne pozornosti in bi jih pristojni lahko kar mirno spravili v odmaknjeno skladišče).

Prvo najdbo sestavlja 43 bronastih izdelkov, med katerimi so predmeti, ki spominjajo na orožje in orodje obrtnika, npr. majhen srp, sekira ter bronasti hlebci kruha, nepraktični predhodniki naših kovancev, za skupno težo 135 kilogramov. Kronološko lahko predmete omejimo na leta 1200-1000 pred Kristusom. Na prvi pogled bi se lahko reklo (oz. so rekli), da so bronzaste najdbe skrivališče - skladi-

šče kovača-obrtnika ali trgovca, ki je predmete zaupal zemlji z namenom, da bi jih nato dvignil ob vrnitvi (z vzhoda?).

Z zgodovinskega vidika nam omenjeni predmeti dajejo novih dokazov, da so bile doline ob reki Nadiži pomembna in nazadnje najhitrejša povezovalna črta s Soško dolino za pot do Donave ali v obratni smeri do severne Italije. Omenjeno pot bi lahko zarisali na podlagi že raziskanih najdb; k raznim postojankam

ali točkam morajo arheologi odslej dodati še Ščigle.

Ostanki rimskega mostu odpirajo nekatera zanimiva vprašanja. Pavel Diakon v *Zgodovini Langobardov* (na sliki stran iz Furlanskega kodeksa *Zgodovine Langobardov*, 9. stol.) piše o Slovanih, ki "so se utaborili v kraju, ki se imenuje Broxas (Broxas). (...) Ko se je približal (vojvoda Wektari) mostu čez reko Nadižo, kjer so bili utaborjeni Slovani, je snel čelado z glave in pokazal Slovanom svoj obraz; kajti bil je plešast. Ko so Slovani spoznali, da je sam Wektari, so kar osupljeni klicali, da je prišel Wektari in so prestrašeni od Boga mislili bolj na beg kakor na boj. Zdajci jih je Wektari s svojimi maloštevilnimi možmi (25) napadel in jim prizadel takšen poraz, da jih je od pet tisoč mož ostalo le malo, ki so odnesli pete." (5. knjiga, 23. poglavje)

Nekateri zgodovinarji menijo, da omenjeni most, ob katerem so se utaborili Slovani, je most Sv. Kvirina, drugi pa izenačijo Broxas z vasico Brišče, nedaleč od Ščigle, na drugi strani Nadiže, in domnevajo, da je omenjeni most bil nekje pri tem zaselku. Zadnje najdbe ostankov mostu naj bi torej okrepile z novimi dokazi drugo tezo, vendar o tem bo zelo verjetno tekla še marsikatera beseda.

V RIBNICI, 6. JULIJA

SREČANJE ZA SLOVENCE PO SVETU

Matica Slovencev po svetu organizira vsako leto osrednje srečanje za Slovence po svetu.

To pomeni vsa območja, dežele in države, kjer začasno ali stalno živijo naši ljudje. Prireditve se imenuje *Srečanje v moji deželi* in bo letos v **nedeljo, 6. julija, v Ribnici na Dolenjskem**. V tej "deželi" Ribničana Urbana, suhe robe, lončarstva ter predvsem gostoljubnih in duhovitih domačinov bo potekal splet zanimivih kulturnih in zabavnih programov.

PROGRAM RIBNIŠKEGA "SREČANJA V MOJI DEŽELI"

Ob 9. uri: izseljenska maša, župna cerkev sv. Štefana, Ribnica (pojejo cerkveni pevski zbor, nonet Vitra in oktet Gallus)

Ob 10.30: Dediščina in sodobnost ribniške doline (sprevod kmečkih vozov in predstavitev domačih obrti)

Ob 11.30: Organizirani izleti in ogledi: obiskovalcem bodo na voljo izleti z avtobusi in kmečkimi vozovi: 1. baročna cerkev Nova Štifta, vrnitev skozi Sodražico preko Slemen v Ribnico; 2. planinska koča Grmada nad Velikimi Poljanami, vrnitev preko Slemen skozi Sodražico v Ribnico; 3. cerkva sv. Ana nad Ribnico, postanek v planinski koči ali krajši pohod na Stene; 4. Kočevski Rog; 5. ogled suhorbarske delavnice v Sajevcu; 6. ogled lončarske delavnice v Dolenji vasi; 7. ogled razstav v Miklovi hiši in ribniškem gradu, ogled Ribnice in obisk stojnic.

Ob 17. uri: osrednja svečanost v poletnem gledališču ribniškega gradu; prireditve bosta pozdravila predsednik Slovenske izseljenske matice dr. Janez Bogataj in župan občine Ribnica, Jože Tanko. Marijan Hinteregger bo izvedel monogotesko Frana Milčinskega *Butalci*.

Ob 19. uri: Doživetja in srečanja na "Srečanju v moji deželi"; prizorišče na grajskem odru: ansambel Franca Miheliča; Prizorišče na ribniškem Marofu: Vlado Kreslin z Beltinško bando in Prifarski muzikantje; med odmori glasbeni spored.

Obiskovalcem prireditve bodo na voljo tudi domače jedi ribniške doline.

PRIREDITVE OB 100-LETNICI ROJSTVA KIPARJA FRANCETA GORŠETA

Vse obiskovalce organizatorji vljudno vabijo tudi na prireditve ob 100-letnici rojstva ribniškega rojaka, kiparja Franceta Goršeta.

V soboto, 7. junija, koncert Komornega zbora Ave (ob 20. uri v župnijski cerkvi, Sodražica); sobota, 26. julija, *Večer stare glasbe* (ob 20.30, cerkev na Strmici, Sodražica); petek, 5. septembra, otvoritev razstave Goršetovih del (ob 20. uri, Miklova hiša, Ribnica); sobota, 6. septembra, koncert tenorista Marjana Trčka, ki ga spremlja na lutno Boris Šinigoj (ob 19.30, cerkev na Strmici, Sodražica); nedelja, 21. septembra, osrednja jubilejna slovesnost z odkritjem doprsnega kipa Franceta Goršeta (ob 15. uri, Sodražica).

SLOVENC V ZDA BODO POSLALI V WASHINGTON SVOJ GLAS

Naš sodelavec in prijatelj Joe Valenčič iz Clevelanda, zelo aktiven član slovenske narodnostne skupnosti v Združenih državah Amerike, raziskovalec in zbiratelj kulturne dediščine Slovencev v Severni Ameriki ter sedaj organizator kampanje za ameriško podporo članstvu Slovenije v Natu, nam je poslal v vednost besedilo razglednice, ki so jo pobudniki odposlali Slovencev po ZDA. Natisnili so jo v 5.000 izvodih. V njem Slovence naprošajo, da podpišejo izjavo, nakar razglednico pošljejo ameriškemu predsedniku Billu Clintonu v Belo hišo. Iz originalne verzije besedila razberemo, da so Slovenci in potomci Slovencev v Ameriki prepričani v to, da bi moral predsednik Clinton podpreti slovensko državo v njenih prizadevanjih za takojšnji vstop v Atlantsko zaveznitvo. Zato ga prosijo, naj to stori. O-

benem so natisnili in odposlali tudi besedilo, ki ga lahko vsak ameriški Slovenec uporabi, tako da direktno pokliče Belo hišo in ga prebere po telefonu. V njem se poudarja dejstvo, da bi lahko Slovenija kot članica Nata bolje in več prispevala k varnosti v tem delu Evrope. V besedilu najdemo tudi podatek, da je prošnja podprlo več kot 650 (!!!) slovenskih organizacij v ZDA. Vsem je priporočeno, naj predsedniku pišejo ali ga po telefonu pokličejo na dan slovenske državnosti, 25. junija. Zaključuje Valenčič svoje sporočilo: "Pomembno je, da v Washingtonu slišijo naš glas!"

Sicer pa se nam je prijazen Joe Valenčič tudi z nekoliko melanholije potožil, da so Slovenci v Ameriki prepuščeni sami sebi, in dodal, da bi bilo lepo, če bi se jih kaj več spomnili in o njih pisali.

SLOVENIJA

NASLOV AMBASADORJA ZNANOSTI TUDI PROF. DR. SILVO DEVETAKU

V Narodni galeriji v Ljubljani je bila v ponedeljek, 23. t.m., podelitev naslovov Ambasador Republike Slovenije v znanosti. Priznanje so za raziskovalne dosežke prejeli: prof. dr. Silvo Devetak, prof. dr. Anuška Ferligoj, prof. dr. Uroš Skalarič, prof. dr. Danilo Zavrtanik in docentka dr. Nada Lavrač.

Prof. dr. Silvo Devetak je diplomiral s področja prava, doktoriral je v Sarajevu. Je redni profesor za mednarodno pravo na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru in direktor Evropskega centra za etnične, regionalne in sociološke študije. Kot strokovnjak je sodeloval v številnih mednarodnih dejavnostih, zlasti na področjih pravic človeka, odprave rasne diskriminacije, manjšinskih vprašanj, čezmejnega regionalnega sodelovanja in politične problematike držav v tranziciji. Med drugim je sodeloval ali opravljal dolžnosti, ki so bile pomembne tudi za uveljavitev Slovenije - kot republike in pozneje kot neodvisne države - v tujini ali za reševanje slovenskega narodnega vprašanja s pomočjo mednarodnega sodelovanja. Med drugim je bil strokovni svetovalec in pogajalec v jugoslovansko-italijanskih pogajanjih, ki so pripeljala do sklenitve Osimskega sporazuma.

Bibliografija prof. Devetaka, ki je povečini plod njegovega mednarodnega delovanja, obsega več kot 300 enot. Objavil je 83 znanstvenih in strokovnih člankov, večinoma v tujini, 38 predavanj na znanstvenih in strokovnih srečanjih, 7 samostojnih poglavij v znanstveni in strokovni knjigi, 5 monografij. Po letu 1985 je prof. Devetak pripravil več kot 100 predavanj in razprav na univerzitetnih in znanstvenih srečanjih v tujini, ki predstavljajo dragocen prispevek k uveljavljanju slovenske znanosti v svetu in politični promociji Republike Slovenije v mednarodni skupnosti. Prof. Devetak je predsednik nevladne organizacije *ISCOMET - International Scientific Conference Minorities for Europe of Tomorrow* (Mednarodna znanstvena konferenca za manjšine v jutrišnji Evropi), je soustanovitelj in član vodstva mednarodnega Forum za etnične odnose, član Združenja za proučevanje etničnosti in narodnosti, s sedežem v Londonu, član kuratorija Mednarodnega inštituta INTEREG, član mednarodnega znanstvenega sveta ugledne revije *Regions of Europe* in izvedenec Sveta Evrope, Evropske zveze in Evropske banke za obnovo in razvoj za vprašanja manjšin, regionalizma in dežel v tranziciji.

- ERIK DOLHAR

O POKNEŽENI GROFIJI GORIŠKI IN GRADIŠČANSKI

V NOVI GORICI IZŠEL PONATIS ZNAMENITEGA DELA SIMONA RUTARJA

MARJAN DROBEŽ

V Novi Gorici se je prejšnji četrtek zbralo veliko javnih in kulturnih delavcev ter drugih ljubiteljev slovenske zgodovine in slovenstva na Goriškem na predstavitvi ponatisa znanega dela Simona Rutarja o zgodovini Poknežene grofije Goriške in Gradiščanske.

Večer v Goriški knjižnici France Bevk sta pripravila Forum za Goriško (nestrankarska organizacija civilne družbe) in Založba Branko, ki je omenjeno delo založila. To je bila že štirideseta publikacija znane zasebne založbe Branka Lušine v Novi Gorici, ki je nemara najpomembnejša nadaljevalka bogate tradicije slovenskega založništva v Gorici.

O knjigi Simona Rutarja, ki je v marsičem utiral pota slovenske zgodovine znanosti pri našem narodu in posebej na Goriškem, je podrobno govoril dr. Branko Marušič. Ta je v ponatisnjeni knjigi o tem napisal tudi poseben prispevek z naslovom "O Simonu Rutarju in o pisanju slovenske zgodovine." O nekdanji Pokneženi grofiji Goriški in Gradiščanski, tudi o pomenu in razsežnostih knjige v sedanjem času in razmerah pa je, tudi v odgovoru na razmišljanja posameznih udeležencev predstavitve, podrobno govoril Rudi Simac, novi predsednik Foruma za Goriško. Zlasti je poudarjal, da sedanja oblast v Sloveniji s središčem v Ljubljani podcenjuje pomembnost Goriške, čeprav je bila ta utemeljena že v zgodovini. Zaradi podcenjevanja vloge in možnosti Goriške v Sloveniji je tudi Nova Gorica, ki je središče Goriške in pomembno mesto ob meji, v zadnjih letih izgubila nekaj pomembnih ustanov ali dejavnosti, ki so ji bile odvzete. Zanimiva in v marsičem izvirna je bila trditve Šimaca, da so bili goriški grofje enako pomembni, kot so bili za slovensko zgodovino, državotvornost in identiteto važni Celjski grofje.

V predgovoru h knjigi je dr. Cvetko Vidmar razmišljal in utemeljeval vlogo Slovencev v Gorici pred tisočletno prve pisne omembe tega naselja in razčlenil sedanje razmere na Goriškem. Meni, "da je ponatis nad sto let starega dela zgodovinarja Simona Rutarja primerno dejanje za zgodovino Gorice in hkrati tudi za počastitev imena in dela pisca prve obsežnejše slovenske zgodovine Goriške. Prisotno je kajpada bilo tudi prepričanje, da bo s ponatisom delo, katerega redke izdave hranijo le še knjižnice in nekateri posamezniki, prišlo spet v roke širšega kroga bralcev in bo poživljajoče učinkovalo na zavest o identiteti Goriške."

URESNIČILA NAJ BI SE
ŽELJA IN NAČELO "O DVEH
MESTIH IN ENI GORICI"

Dr. Cvetko Vidmar, ki je znan preučevalec preteklosti Goriške in izvedenec za lokalno samoupravo na tem prostoru, v svojem predgovoru h knjigi Simona Rutarja po-

daja mnenja o funkciji, ki jo je Gorica imela v preteklosti, tudi zato, ker v njej prebivajo pripadniki raznih narodov. Postavlja si vprašanje, o čem morda razmišljajo Slovenci v obeh Goricah ob tisočletnici omembe Gorice. In odgovarja: "Prva misel je, da imamo v rojstnem listu mesta, če lahko tako imenujemo cesarsko listino z dne 28. aprila leta 1001, neodvrgljiv dokaz, da smo bili Slovenci in slovenski jezik tu prisotni že pred tisoč leti in najbrž že dolgo prej, da smo bili sosedje Furlanom, Italijanom in Nemcem, ki so prišli sem za nami. Družno

smo skozi stoletja gradili mesto, ki je postalo središče pokrajine, vsak v okviru svoje politične, socialne in gospodarske vloge, kot nam jo je odmerjala zgodovina. Vpliv Slovencev na rast Gorice, obkrožene s slovenskimi naselji in s pretežno slovenskim zaledjem, ni mogel biti zanemarljiv. Mesto je dobilo slovensko ime, pa tudi nekatere mestne trge in ulice smo poimenovali. Zato tudi ni čudno, da je ime Gorica obstalo in se ohranilo danes, kot se je ohranilo ime za največji mestni trg-Travnik."

Pisec v svojih razmišljanjih tudi opozarja, "da v času faš-

ističnega raznarodovanja nismo bili slovenski prebivalci Gorice in Goriške priznani niti kot aborigeni-domorodci, temveč smo bili le alogeni in alogloti - torej tujerodni in tujejezični. Žal še ne moremo reči, da je zanikanje in zamolčevanje slovenstva že dokončno stvar preteklosti."

Dr. Cvetko Vidmar tudi meni, "da so obeti nove Evrope, svoboda, enakopravnost, dostojanstvo vseh posameznikov in vseh narodov, večinskih in manjšinskih, sicer lepi in mamljivi, toda med njimi in uresničitvijo so mnoge predvidljive in še zlasti nepredvidljive ovire. Mnoge med njimi še dolga leta ne bodo zgodovinsko presežene. Zato bo še nekaj časa namesto gesla »Dve Gorici eno mesto« bolj realno geslo »Dve mesti ena Gorica.«"

Ponatis Rutarjevega dela o Pokneženi grofiji Goriški in Gradiščanski je finančno podprlo vseh 11 sedanjih občin na Goriškem oz. v Posočju.

OB 50-LETNICI ZDRUŽITVE PRIMORSKE S SLOVENIJO

OSREDNJA SLOVESNOST V NEDELJO, 14. SEPTEMBRA, V NOVI GORICI

V Novi Gorici pripravljajo osem komisij osrednjo proslavo ob 50-letnici združitve Primorske z matično domovino Slovenijo. Manifestacija z javnim zborovanjem, ki naj bi se ga udeležilo nad 15.000 ljudi, ter z bogatim kulturnim programom bo v nedeljo, 14. septembra, v Novi Gorici. O značaju in vsebini proslave so prejšnji teden na tiskovni konferenci govorili novogoriški župan Crtomir Špacapan, ki je tudi predsednik organizacijskega odbora, in sodelavci. Opozorili so, da bo proslava kljub sploštvu boja in pokončne držbe primorskega ljudstva v vsej njegovi zgodovini postavljena predvsem v obdobje slovenske državnosti. Država bo na simbolni ravni predstavljena z zastavami, slovensko himno, govorom predsednika Milana Kučana, s častno stražo slovenske vojske, fanfarami in z ansambлом Slovenske filharmonije.

Slovesnost bo potekala pod geslom *Na svoji zemlji*. V kulturno-umetniškem programu bodo izvajali stvaritve raznih skladateljev, glasbenikov in drugih umetnikov, ki so bili oz. so še zmeraj pomembni za Primorsko ali pa izhajajo iz tega prostora, torej območja na obeh straneh slovensko-italijanske meje. Omenjamo Srečka Kosovela, Rada Simonitija, Cirila Kosmača, Maksa Pirnika, Ubalda Vrabca ter znan vokalne in instrumentalne ansamble.

Jubilejna prireditev bo na osrednjem novogoriškem trgu pred poslopjem Primorskega dramskega gledališča. Uvodoma bodo nastopili pihalni orkestri iz Goriške in zamejstva. V koncertu združenih pevskih zborov pa bodo sodelovali MePZ Jacobus Gallus iz Trsta, Hrast iz Doberdoba in Komorni zbor iz Postojne. Na slovesnost bodo organizatorji seveda povabili predstavnike slovenske narodne skupnosti iz Italije, Koroške in Madžarske.

Organizacijski odbor je na natečaju izbral grafično podobo oz. simbol, ki bo povzemal značaj in značilnosti Primorske, kot jih bodo predstavljali na slovesnostih. Njen avtor je arhitekt Bojan Bitežnik iz Nove Gorice. Podoba z barvami in risbo simbolizira vedrino in temperament primorskih ljudi, čoln z jadrom pa upodablja veter, moč in svobodo. S svojo zasidranostjo v hribu simbolizira trdnost, pokončno držo. Na levi sije sonce kot značilnost in privlačnost Primorske. Modrina pa je simbol reke Soče in slovenskega morja. Ob 50-letnici priključitve bo tudi slavnostna seja državnega zbora.

M.

MAMILA V ŠOLI ZA POLICISTE

Prejšnji teden je slovensko javnost najprej osupnila, potem pa tudi pretresla novica, da se je uživanje mamil razširilo tudi med slušatelji Srednje policijske šole v Tacnu pri Ljubljani. Preiskava še traja, tako da vse podrobnosti niso znane, vendar Ministrstvo za notranje zadeve zagotavlja, da bo javnost o vsem tem natančno obveščena. V Sloveniji sicer ni skrivnost, da so mnogi srednješolci bolj ali manj redni uživalci t.i. mamil oz. "trave", toda dijaki policijske šole naj bi bili v omenjeni policijski šoli več deset učivalcev mamil (marihuane in hašiša). Na notranjem ministrstvu zatrjujejo, da bodo uvedli preiskavo proti odgovornim oz. krivcem za omenjeni pojav in uvedli ostre disciplinske ukrepe. Slednje bodo podvzeli, tako napovedujejo, tudi proti vodstvu šole.

Pojav je obravnaval tudi minister za notranje zadeve Mirko Bandelj. Dejal je, "da je to blamaža za slovensko policijo; da pa je dogodek z mamilami na Srednji policijski šoli tudi eden od odgovorov na vprašanje, zakaj zamenjave v vrhu Ministrstva za notranje zadeve." Prav v času razkritja afere z mamilami sta bila namreč zamenjana direktor slovenske policije in direktor Uprave kriminalistične službe Slovenije. - M.

SLOVESNO OB DNEVU DRŽAVNOSTI V SLOVENIJI

V Sloveniji bodo bolj slovesno in z večjimi poudarki kot prejšnja leta počastili Dan državnosti, 25. junija. Le-ta spominja na zgodovinske dogodke ob osamosvajanju Slovenije, predvsem na vojno za novo državo. Slovenci se zavedajo pomena in razsežnosti praznika, čeprav so v marsičem razočarani zaradi stanja in pojavov v novi državi. Najbolj so zagrenjeni, ker Slovenija še ni povsem pravna in socialna država, kar povzroča številne krivice in negativne pojave. Poglejmo se razlike med reveži, ki v mnogih primerih nimajo možnosti oz.

sredstev za golo preživetje, ter jim morajo pomagati razne človekoljubne in druge humanitarne organizacije, denimo Karitas in Rdeči križ Slovenije, ter slojem novih bogatašev, ki so si v mnogih primerih izobillje zagotovili tudi s prilaščanjem nekdanjega t.i. družbenega premoženja.

Večja slovesnost v počastitev Dneva državnosti bo v soboto, 28. junija, v Ozeljanu. Pripravlja jo Pokrajinski odbor Združenja veteranov vojne za Slovenijo, potekala pa bo pod geslom *Šest let zmagovalci in samostojni*.

M.

OB 30-LETNICI KRAJEVNE SKUPNOSTI

SOLKAN SE PRIBLIŽUJE POMEMBNI OBLETNICI

MARJANA REMIAŠ

Solkani, celovito in samostojno naselje v naši neposredni bližini, se v pisanih virih prvič omenja leta 1001 kot Castellum Silicanum. Na pomembno obletnico, tisočletnico prve pisane omembe kraja, se Solkanci pripravljajo s številnimi prireditvami, ki jih bodo v novo tisočletje nanizali ob pomembnem prazniku. V zadnjih dneh pa so s celovečernim koncertom, ki je bil v domači cerkvi sv. Štefana, ter nekaterimi drugimi kulturnimi utrinki (omenimo razstavo gobelinov kranjske Fridre Kodermac, razstavo letalskih in drugih modelov Julija Srebrniča, izid nove številke domačega časopisa 1001, slavnostno skupščino Sbesa Krajevne skupnosti, ki sta jo popestrila Anica in Rok Furlan) dostojno obeležili tridesetletnico delovanja solkanske Krajevne skupnosti, ki jo trenutno vodi Roman Colja.

Na koncertu, ki se ga je udeležilo veliko število ljubiteljev petja in dobre zborovske ter solistične glasbe, so nastopili tenorist Vladimir Čadež, domačin, profesor Dimitrij Rejc, ki je zaigral nekaj orgelskih skladb na prenovljenem instrumentu v cerkvi sv. Štefana, nonet Brda pod umetniškim vodstvom Radovana Kokošarja, avtorja številnih priredb zborovskih skladb, Big Ben kvartet pod umetniškim vodstvom Danila Čadeža, člana Slovenskega okteta, in pevci domačega Mešanega zbora Slavec.

Koncert, ki pomeni vrhunec solkanske prireditve, bo v soboto, 28. junija, obogatila tudi tradicionalna Solkanska osmica, ki bo v prostorih sedaj prenovljene, nekdanje vojaške karavle v Solkanu.

OB PRAZNIKU KRAJEVNE SKUPNOSTI

VRTNICI DVE NA TRNOVEM

Z Vrtnicama, Goriškim oktetom in narodno zabavnim ansambлом, so preteklo nedeljo na Trnovem obeležili letošnji krajevni praznik, ki sta ga pripravila domače Turistično in športno društvo. Goriški oktet Vrtnica, ki ga vodi Bogdan Breclj, pod umetniškim vodstvom Ivana Mignozzija, poje že petnajsto leto. Ob nastanku je zapolnil vrzel, ki je na področju tovrstnega zborovskega petja nastala na Goriškem. Pevci, ki jih družita prijateljstvo in ljubezen do petja, so se na koncertu predstavili z ljubzenskimi, domovinskimi, tujimi in domačimi skladbami iz pevskega "železnega" repertoarja. Uro trajajoči koncert je nanizal zgolj delček bogatega programa, ki ga pevci pripravljajo za septembrsko turnejo, ko bodo v šestnajstih dneh s koncerti razveselili Slovence v Braziliji, Argentini in Urugvaj. Edi Florentin, novi pevec, Robert Ličen, Darko Šuligoj, Dušan Sedmak, novi pevec, Ivan Šinigoj, Fedor Bernard,

Radovan Ličen in Bogdan Breclj so na Trnovem zgradili publiko, ki jih je po gromkem aplavzu ponovno povabila na oder. Z enako velikim aplavzom so na osrednjem prizorišču ljubitelji harmonike pozdravili 16 finalistov, ki so se pomerili v igranju na diatonično harmoniko. Ob koncu tekmovalenja je ljubitelje narodno zabavne glasbe razveselil absolutni evropski prvak David Koren, zabavni del obeležitve trnovskega praznika pa so obogatili zvoki ansambla Vrtnica. Trnovci so obiskovalce razveselili tudi s pravo oglašarsko kopo, ki so jo pridno kurili zadnjih štirinajst dni, zaključek večera pa je naznanilo ogle, ki je v kopi nastalo.

Turistično in športno društvo si na Trnovem s podobnimi atrakcijami, ki vračajo v življenje stare ljudske in kmečke običaje, prizadevata za vzpostavitev bogatejših turističnih ponudb na planoti.

MR

MOŽNOSTI MEDNARODNEGA SODELOVANJA S POMOČJO SLOVENCEV V ZDA IN KANADI

GABRIJEL DEVETAK

V času od 26. maja do 16. junija smo s študenti in absolventi Fakultete za organizacijske vede v Kranju obiskali več znamenitih krajev in mest v ZDA in Kanadi.

V New Yorku je bil zanimiv obisk newyorške borze ter WTC - World Trade Center. Posebno pa je bil zanimiv obisk na Univerzi v Baltimori, kjer nas je sprejel prof. A. Milton Jenkins na Merrick School of Business ter s sodelavci pokazal prostore in delovanje na tej univerzi.

Prisrčno nas je v Clevelandu - Ohio - ZDA sprejel častni konzul RS prof. dr. Karl B. Bonutti. Pokazal nam je nekaj zanimivosti v Clevelandu, kot so npr. cerkev sv. Vida, Slovenski kulturni center itd. Posebej pa smo mu hvaležni, da nam je omogočil ter organiziral ogled ene največjih Fordovih tovarn v ZDA, t.j. CCP - Cleveland Casting Plant, kjer proizvajajo več tipov odlitkov za motorje Ford in sestavne dele. Ogled omenjene tovarne je

Posnetek s srečanja podjetnikov (Foto G.)

bil za nekatere udeležence pravo čudo z vidika organizacije dela, tehnologije, stimulacije in kakovosti, saj dosegajo "total quality excellence".

Za mnoge udeležence je bil obisk tovarne posebnih vozil za varna predsedniška vozila ter blindirana vozila v Fairfieldu - Ohio - ZDA, kjer smo lahko tudi preizkusili eno od varnih izvedb. Lahko rečemo, da so se Slovenci uveljavili tu-

di v ZDA in Kanadi. Tako npr. tudi prof. dr. Saša Dekleva, ki predava na DePaul University, School of Accountancy v Chicagu., nas je izredno prisrčno sprejel s sodelavci. Obrazložil nam je delovanje nekaterih ameriških univerz, kolidžev in povezovanje z gospodarstvom. Med uspešnimi slovenskimi podjetniki v Kanadi bi posebej podčrtal Jožeta Slobodnika, ki je lastnik in predsednik podjetja Top Grade Molds v Mississaugi pri Torontu. Šteje 110 zaposlenih in je specializiran za proizvodnjo zahtevnih orodij za brizganje plastičnih mas. Njegovi izdelki - orodja - so našli kupce po vsem svetu. V zadnjem času navezuje sodelovanje tudi z nekaterimi slovenskimi podjetji.

Med kanadskimi podjetniki je odskočil tudi Ludvik Stajan, ki ima specializirano podjetje ABC Fire Door - proizvodnja protipožarnih vrat v Mississauga pri Torontu. Zaposlene ima že sinove in vnuke. Pohvalil pa se je z dvema vnukoma, ki sta že na univerzi. To zagotavlja razvoj in širjenje sedanje in bodoče proizvodnje.

KANADSKO-SLOVENSKA TRGOVINSKA ZBORNIKA

V začetku junija nas je v Etobicoke v bližini Toronta sprejel predsednik kanadsko-slovenske trgovinske zbornice Mihael Luzar s sodelavci. Naši študentje in absolventi s FOV Kranj so znali prisluhniti strokovnim izvajanjem predsednika in sodelavcev ter postavljati konkretna vprašanja za možno nadaljnje sodelovanje med Kanado in Slovenijo s pomočjo omenjene gospodarske zbornice ter uspešnih slovenskih podjetnikov v Kanadi. Le-ti sodelujejo tudi z Marijo Ahačič-Pollak pri radijski oddaji Glas kanadskih Slovencev v Torontu. Ta mešana gospodarska zbornica ima že vzpostavljeno sodelovanje z Gospodarsko zbornico Slovenije in drugimi obrtnimi institucijami oz. podjetji ter obrtniki. Vsekakor pa bo koristno, da bi vložili več truda v izmenjavo izkušenj in selekcijo tistih slovenskih izdelkov, ki so zanimivi za Kanado oz. Severno Ameriko.

DALJE

OBISK SLOVENSkih POSLANCEV V F-Jk

V petek, 20. junija, se je v deželi Furlaniji-Juljski krajini mudila na obisku 10-članska delegacija Državnega zbora Republike Slovenije. Sestavljali so jo člani Odbora za mednarodne odnose, Odbora za gospodarstvo in Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Med temi velja omeniti predsednika odbora za mednarodne odnose Jelka Kacina, podpredsednika Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Davorina Terčona, predsednika odbora za gospodarstvo Jožeta Zagožna, člana odbora za gospodarstvo Izidora Rejca in predsednika odbora za znanost in tehnologijo ter člana odbora za gospodarstvo in odbora za mednarodne odnose Borisa Saviča. Na obisk so prišli na pobudo Slovenskega deželne-gospodarskega združenja z namenom - kot je dejal eden od podpredsednikov SDGZ Marko Štavar -, da se seznanijo s stvarnostjo gospodarstva slovenske manjšine v Italiji.

V dopoldanskih urah so slovenski poslanci obiskali terminal pri Fernetičih, kjer so se tudi pogovarjali o zunanji

trgovini in povezanih sektorjih; zatem so si ogledali Zadržno kraško banko na Opčinah in obrtno cono v Dolini. Na sedežu SDGZ so se z zamejskimi gospodarstveniki pogovarjali o strateških interesih manjšinskega gospodarstva in odnosih z matico. Pogovora - ki mu je sledilo srečanje s časnikarji - sta se udeležili tudi generalni konzul Republike Slovenije v Trstu Vlasta Valenčič-Pelikan in vicekonzul Zdenka Simonovič. Po kosilu so obiskali tiskarno Grafica Goriziana in se srečali z vodstvom Slovenskega gospodarskega združenja Gorica, zatem pa so se srečali z gospodarskimi in javno-kulturnimi predstavniki Benečije. Obisk se je zaključil v restavraciji La Subida v Krminu (Gorica), kjer je bil pogovor o gostinstvu in turizmu, nato pa še večerja.

Če lahko na kratko obnovimo zaključke, do katerih so prišli ugledni gostje in ki so jih podali na tiskovni konferenci, moramo povedati, da so pozitivno ocenili obisk. S pridobljenimi informacijami bo namreč lažje razpravljati in od-

ločati v parlamentu (pa tudi v izvršilnih organih), ko bo šlo za slovensko manjšino in njeno gospodarstvo. Potreben je tudi konkreten strateški načrt sodelovanja med matico in manjšino, zlasti kar se tiče vstopanja Slovenije v Evropsko zvezo. Tu so v Sloveniji še v fazi osvetljevanja vseh perspektiv glede vstopa, vsekakor, so dejali poslanci, je manjšinsko gospodarstvo sestavni del gospodarske strategije Slovenije. Pogoji za sodelovanje so ugodnejši tudi zato, ker je po mnenju gostov slovenska manjšina v Italiji (z razliko od tiste na avstrijskem Koroškem) enotnejša kot v preteklosti. Tudi v delegaciji slovenskega parlamenta je bilo opaziti enotnost v pogledih, ne glede na strankarsko pripadnost oz. politično prepričanje. To je nadvse pomembno, saj je usklajevanje stališč bistvenega pomena za organsko politiko neke države. Od tega ima korist tudi manjšina z vsemi svojimi dejavniki, saj tako vemo, pri čem smo, in na tem lahko gradimo sodelovanje in skupno strategijo.

IŽ

DO 30. JUNIJA IZPLAČILO STRANSKIH DAVKOV NA DEDOVANJA

DAMJAN HLEDE

Kot je bilo že pisano v NG 10. aprila letos, je Prodičev dodatni finančni manever uvedel določene novosti na področju davkov na dedovanja, med katerimi so predvsem nadomestni davek Invim (1% vrednosti dedovanih nepremičnin) in nova pravila v zvezi z izplačili davkov na dedovanja. Na tem področju je bilo uvedeno pravilo samoizplačila (autoliquidazione). Doslej je namreč veljalo načelo, da so dediči v šestih mesecih po zapustnikovi smrti morali izročiti registrskemu uradu prijavo o dedovanju, ki je vsebovala opis in vrednosti vseh elementov zapuščine, davčni urad pa je v treh letih poslal dedičem davčni izračun, šele po katerem je prišlo do plačila. Odslej pa bo veljalo naslednje pravilo: pred izročitvijo prijave o dedovanju bodo morali sami dediči (oz. s pomočjo notarskih uradov ali komercialistov ali geometrov) izračunati in izplačati davke, ki so povezani z davkom na dedovanje: hipotekarni, katastrski in nadomestni davek Invim. S tem v zvezi je predvidena tudi prehodna določba, in sicer za dedovanja, za katera je bila dne 29. marca že predstavljen prijavo, ampak registrski urad ni še opravil izračuna. V tem primeru morajo dediči oz. voliljojemniki do 30.6. 1997 plačati manjše davke, povezane z dedovanjem (skupaj 3% vrednosti nepremičnin, prisotnih v zapuščini). Registrski urad pa bo kasneje opravil še izračun za davek na dedovanje in nadomestni davek Invim.

Težava je v tem, da davčni uradi niso davkoplačevalcem

poslali nobenega obvestila v zvezi s to novostjo in s časovnim rokom 30. junija. Inicijativa je bila prepuščena dobri volji časopisov in notarskih uradov. Večina le-teh je namreč poslala obvestila klientom, ki so pri njih opravili obveznosti v zvezi z dedovanji. Tovrstno obveščevanje pa ne more izpolniti vseh vrzeli, saj smo videli, da je možno izpolniti prijavo na dedovanje tudi s pomočjo drugih izvedencev. Veliko je torej dedičev, ki za novost še niso izvedeli. Finančno ministrstvo je zato v teh dneh pripravilo tiskovno sporočilo, v katerem napoveduje, da bo rok odložen na 30. september. Kdor pa

bo obveznost opravil po 30. juniju, bo moral doplačati dodatni davek v višini 1% davčnega bremena. Skratka pravilo je naslednje:

1) do 30. junija (ali do 30. septembra, a z enoodstotnim davčnim dodatkom, če bo res prišlo do napovedanega odloga) mora poskrbeti za samoizplačilo, kdor je izročil prijavo o dedovanju, v kateri so bile prisotne nepremičnine ali stvarne pravice nanje, pred 29.3.1997;

2) do 30. septembra po bo moral obveznost opraviti tudi tisti, ki je prijavo izročil po 29. marcu, ker je rok šestih mesecev minil po tem datumu (v tem primeru pa ne glede na to, ali je prijava vsebovala nepremičnine ali ne).

OBČNI ZBOR DEŽELNE ZVEZE ZADRUŽNIH BANK

Potem ko je v zadnjih mesecih vseh 19 zadržnih bank v naši deželi izpeljalo svoje občne zbere, je imela svoj letni občni zbor tudi njihova deželna zveza. V ta namen so se v soboto v vili Manin zbrali predsedniki in drugi predstavniki omenjenih bank. Občnega zbora se je udeležil tudi predsednik vsedržavne zveze Azzi. V svojem posegu je najprej prikazal sedanje stanje zadržnih bank v Italiji in njihove uspehe na raznih področjih, nato pa je zlasti razvil najpomembnejše vodilo, na katerem naj sloni gibanje teh bank; to je zvestoba identiteti, ki se kaže v solidarnosti in sodelovanju z zadržnim gibanjem nasploh ter v povezanosti s člani in teritorijem.

Najpomembnejši podatki, ki zadevajo gibanje zadržnih bank v naši deželi, pa so naslednji: 22.000 članov, 19 zadržnih bank s 122 okenci, 1.070 nameščencev, 6.300 milijard lir zbranih sredstev, 2.100 milijard lir posojil, nad 600 milijard lir premoženja.

Poleg običajnih točk na dnevnem redu so po statutu nadomestili v upravnem odboru tiste predsednike zadržnih bank, ki na letnih občnih zborih niso bili več potrjeni za predsednike.

Zato je med novimi člani upravnega odbora deželne zveze tudi nova predsednica Zadržne banke iz Doberdoba Severina Peric.

(MAB)

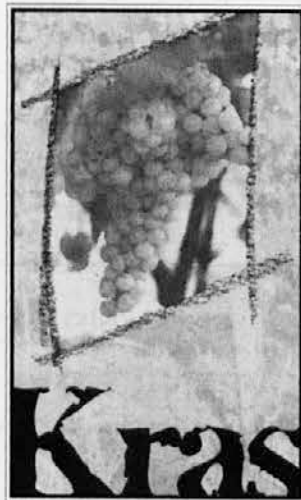
VINA Z ZAŠČITENIM POREKLOM

PRODUKCIJSKO OBMOČJE KRAS

ERIK DOLHAR

To je naslov zgibanke, ki jo je izdal Konzorcij za zaščito vin s kontroliranim porekлом Kras ob letošnji degustaciji vin Enokras 97. V njej je podrobneje opisano območje Kras, ki obsega vso tržaško pokrajino in goriški Kras. Kljub svoji omejenosti kaže teritorij raznoliko podobo in na njem najdemo okolja z zelo različnimi rastlinskimi vrstami. Obdelane površine so ravne ali rahlo položnate, dokaj pogoste pa so tudi terase na strmih pobočjih gričev, ki se spuščajo do morja.

V tržaškem predmestju, dobršem delu dolinske občine in na miljskih gričih najdemo rjavo prst na flišu, medtem ko je nad kraškimi robom, ki se strmo dviga iz morja, zemlja, ki je nastala iz apnenca, močno rdečkaste barve. Podnebje tega področja je rezultat zmerno kontinentalnih in sredozemskih vplivov z burjo, ki močno piha iz notranjosti, in rahlimi morskimi sapicami. Zemlja je po svoje skromna in življenje na njej od nekaj težavno. Vsaka obdelana ped je bila iztrgana naravi, ki je ostra, a hkrati gostoljubna. Pretekli rodovi so s svojim umnim in trdim delom na njej ustvarili prijetno kulturno, arhitekturno in kmetijsko krajino, ki jo danes čvrsto varujejo zlasti tisti, ki se posvečajo tradicionalnim dejavnostim, kot je kmetijstvo. Žlahtno grozdje, ki ga potrzajo v brajdah, daje vina z izrazito osebnostjo. Vzrok temu

so skromne pedoklimatske značilnosti in prizadevnost marljivih ljudi, ki intenzivno obdelujejo svoje vinograde in skrbno kletarijo. V zadnjih letih delajo številni proizvajalci, ki so mladi po duhu, a hkrati spoštljivi do vsega, kar je dobrega v tradiciji, mnogo na tem, da bi dvignili kakovost vin. V ta namen so prešli na gosto sajenje in celo drastično znižanje pridelka; svoja boljša vina pa hranijo in negujejo v leseni posodi.

Trenutno so v seznamu vin z zaščitenim porekлом za tržaško in goriško pokrajino chardonnay, malvazija (iz istrske malvazije), sauvignon, merlot in rdečepepljati refošk, v seznamu samo za goriško pokrajino sivi pinot, traminer, kabernet frank in kabernet sauvignon in v seznamu samo za tržaško pokrajino vitovska in teran.

SREDOZEMSKÉ IGRE

COSLOVICH
SREBRNA

25-letna tržaška Slovenka Claudia Coslovich, doma s Piščancev nad Rojanom, je na Sredozemskih igrah v Bariju dosegla največji uspeh v svoji dosedajni atletski karieri.

Bivša Borova atletinja, sedaj članica turinskega Sisporta, je v sredo, 18. t.m., z rezultatom 57,16 m osvojila srebrno medaljo v metu kopja. To je njen letošnji najboljši rezultat in tretji vseh časov v Italiji. Zlato se ji je izmuznilo le za las, saj je najlahtnejše odličje šlo Francozinji Auziel le v zadnji seriji za samih 16 cm. Dotlej je bila Claudia stalno v vodstvu. Kljub končni hladni prhi je bila naša brhka plavalaska z osvojenim srebrno kolajno na letos najpomembnejši množični športni prireditvi na svetu izredno zadovoljna: "To je moj letošnji najboljši rezultat. Seveda mi je žal za zlato kolajno, toda osebni rekord Francozinje Auziel znaša 64 m, tako da ni nič čudnega, da je zmagala, čeprav sem na tistem upala, da se ji zadnji met ne bo posrečil. Vendar pa, ponavljam, sem zelo zadovoljna!" Claudia je že naslednjega dne z ostalimi člani italijanske reprezentance odpotovala v München, kjer jo je konec tedna čakal nastop na tekmah za evropski pokal. Z razmeroma skromnim rezultatom 53,80 je zasedla 6. mesto. Skrita želja tržaške atletinje, ki se ima za vzpon v evropski vrh zahvaliti tudi svojemu dolgoletnemu trenerju, Ljubljancu Leopoldu Toplaku, je nastop na svetovnem prvenstvu avgusta v Atenah, za kar pa potrebuje met čez 60 m. Coslovicheva je bila že štirikrat državna prvakinja, za državno reprezentanco pa je nastopila trinajstkrat.

Drugi zamejski atletinji, Margaret Macchiut, ki je nastopila v Bariju, pa žal ni uspelo osvojiti kakega odličja. V teku na 100 m z ovirami je namreč zasedla 5. mesto, a je lahko s tem rezultatom zadovoljna, saj se je uvrstila tik za najboljšimi, kot sta Francozinja Girard in Slovenka Brigita Bukovec. - ERIK DOLHAR

SLOVENIJA NADVSE USPEŠNA

Slovenija je na Sredozemskih igrah v Bariju dan pred koncem tekmovanja osvojila že 5 zlatih, 8 srebrnih in 10 bronastih kolajin. Gregor Cankar je z 8 m dolgim skokom zmagal v skoku v daljino. Po osvojenem zlato odličju je izjavil: "Razmere, v katerih sem skakal, so bile ene najtežjih v moji karieri. Veter se je neprestano spreminjal, zato je bilo izredno težko ujeti pravočasni odskok. Meni je uspelo le en dober skok, k sreči pa je bil ta dovolj za zlato medaljo."

Rajmund Debevec je v streljanju z malokalibrsko puško v trojnem položaju Sloveniji pristreljal bronasto kolajno. Prvi je bil Jugoslovčan, 2. pa Bosanec. Ljubljanka Polona Vilar je v karateju v kategoriji do 55 kg osvojila bronasto kolajno, ravno tako kot rokometiške, ki so v malem finalu gladko odpravile ZRJ. Slovenska jadralca v razredu 470 Tomaž Čopi in Mitja Margon sta si že predčasno zagotovila zlato kolajno. Na teniškem turnirju sta Borut Urh in Iztok Božič osvojila srebro.

JADRANJE

SPET GAJA LEGEND

Slovenska jadralnica je potrdila svojo premoč tudi na tradicionalni italijansko-slovenski mednarodni regati Milje-Portorož-Milje. 19-članska posadka Gaje Legend koperskega jadralnega kluba Jadro je s krmarjem Kosmino prispela na cilj s tako prednostjo, da si je zagotovila še Trofejo prijateljstva. Druga je bila tudi slovenska jadralnica Esimit Matjaža Antonaza (društvo Burja), 3. pa Cimbra di Levade s seslanske Pietas Julie, na krovu katere je bilo kar nekaj članov Čupe (Alex Bezin, oba Ferfaglia in drugi).

ROLKANJE

PAULINA IN SULLINI
DRŽAVNA PRVAKA

Lissone (MI) - Na državnem prvenstvu v rolkanju v ravnini sta člana Mladine iz Križa Mateja Paulina in Eros Sullini osvojila državni naslov. Za Matejo je to že drugi državni naslov v dveh tednih, saj je že zmagala tudi v reber. Največji uspeh teh dveh rolkarjev so dopolnili še trije člani Mladine: Mateja Bogatec si je med kadetinjami priroklala srebro, bron pa je šel v kategoriji najmlajših Ani Košuta in naraščajniku Lorenzu Schirri.

ŠD Mladina je bilo deležno še enega priznanja: Mateja Paulina je bila poklicana v državno reprezentanco, ki bo konec meseca nastopila na tekmi za svetovni pokal začetnic na Švedskem.

KARATE

DEVETAK IN BENSA DRŽAVNA
PRVAKA V KATAH

Slovenski člani goriškega kluba Karate Shotokan Sankaku Isonzo so uspešno nastopili na državnem prvenstvu AICS (Associazione italiana cultura e sport) v tradicionalnem karateju. 29-letni Erik Bensa med plavo-rjavimi in 22-letna Neva Devetak med oranžno-zelenimi pasovi sta osvojila državni naslov v katah, Devetakova pa je osvojila bronasto kolajno tudi v borbah.

Za Karate Shotokan Sankaku Isonzo je bila letošnja sezona zelo uspešna, saj je klub v raznih zvrsteh posegel kar po 14 državnih naslovih. Najpomembnejši rezultat je na italijanskem pokalu FIKTA z zmago dosegel Robert Bensa, ki si je skupaj z Matjažem Černicem prislužil črni pas.

Večina slovenskih članov Shotokana Sankaku Isonzo izhaja iz vrst slovenskega kluba Karate Shotokan Ryu, ki je zaradi težav s trenerskim kadrom začasno prekinil delovanje.

KOŠARKA

SLOVENIJA ZA
SVETOVNO
PRVENSTVO

V sredo, 25. t.m., se je v Španiji začelo košarkarsko Evropsko prvenstvo.

Zamejski košarkar Gregor Fučka

Slovenska reprezentanca igra s trenerjem Urlepom v skupini B prvi krog prvenstva v Gironi. Najprej se bo srečala s Francijo, nato še z Izraelom in Litvo. V slovenskem taboru so si kot cilj zastavili uvrstitev v drugi krog, saj se zdi, da ima Slovenija med tako izenačenimi moštvimi, kot so letos na EP, pravico, da upa in se bori za 5. mesto, ki vodi na svetovno prvenstvo (to bo prihodnje leto v Grčiji). Le Jugoslavija se zdi nepremagljiva. V skupino moštev, ki se bodo vmešala v boj za vabljenja mesta, spadajo Francija, Slovenija, Litva, Italija, Turčija in Hrvaška. Glavni adut italijanske vrste bo rojak Gregor Fučka.

OBČNI ZBOR KK BOR

BREZBRIŽNOST BIVŠIH UPRAVITELJEV

V ponedeljek, 23.t.m., je bil na Stadionu 1. maj v Trstu redni občni zbor Košarkarskega kluba Bor.

FOTO KROMA

Predsednik dr. Renato Štokelj se je najprej poklonil družini bosanskih bunccev, ki se po dolgem bivanju v gosteh pri Boru lahko končno vrne domov. V svojem poročilu je Štokelj pregledal delo vseh ekip, ki so letos nastopale v raznih prvenstvih, in poudaril, da je "glavna smernica in vodilo delovanja KK Bor omogočiti košarkarsko dejavnost na čimboljši strokovni ravni doraščajoči mladini v mestu in bližnji okolici ter omogočiti vsem, ki želijo ostati v košarkarskem okolju, tudi ko dorasejo v člane, primerno možnost igranja." To je Boru tudi uspelo, najvažnejši pokazatelj zadovoljstva v Klubu pa je število fantov, ki gojijo košarko: brez članske ekipe je letos vadilo 94 fantov. Tako mislijo pri Boru tudi nadaljevati. Trenerska komisija je že izdelala načrt, ki za prihodnjo sezono predvideva še večjo pozornost trenerjev in večje investicije Kluba pri delu z mladimi. Za izvedbo teh programov pa se srečujejo s finančnimi problemi in težavami z razpoložljivostjo vadbeneh prostorov. Iz blagajniškega poročila Darija Kovačiča je bilo razvidno, da se je tudi letošnja sezona končala s pasivo, ki pa je veliko manjša od lanske. Štokelj se je nadalje zahvalil vsem družinam košarkarjev, ki jim gmotno pomagajo, da se njihovi otroci lahko udeležujejo pri Boru, in ravno tako vsem sponzorjem: podjetju Velox, ki v Trstu zastopa firmo Radenska, ki že 10 let omogoča nastope Borove članske ekipe, nato podjetjem La nuova edile, Dentalex, Autocarrozzeria Krmec, Ediauto ter Zadrugi Kraški Banki, ki je omogočila nakup novega kombija. O stiski s prostori na Stadionu je Štokelj povedal, da je "SZ Bor v nenehnem iskanju izhoda iz težkega ekonomskega položaja, v katerem je, (za katerega pa nima sedanji odbor nobene krivde) prisiljeno omejevati razpoložljivost prostorov in vadbeneh ur

lastnim klubom in sekcijam ter dajati prednost donosnejšim dejavnostim. To politiko Zdrženja razumemo in delno podpiramo, predlagali pa smo, naj se pri dodeljevanju ur sekcijam upošteva predvsem številčnost le-teh. Zelo cenimo napore predsednika Rustje in ostalih odbornikov pri upravljanju Bora in objekte, preseneča pa nas popolno brezbriznost tistih, ki so gojili politiko Zdrženja v preteklosti in pripomogli, da je v tem stanju." O tekmovalni dejavnosti je Štokelj povedal, da ni še jasno, če bo prva ekipa napredovala v C2 ligo, znan pa je trener, Luka Furlan. Člani bodo kot običajno šli z mladinci na priprave v Radence, mladinske ekipe pa na Trbiž. Za največji društveni uspeh sezone je poskrbela ekipa trenerja Stojana Corbattija, ki je v prvenstvu *propaganda* v široki konkurenci zasedla končno 3. mesto, razveseljivo pa je bilo tudi veliko število otrok pri minibasketu (41!).

Občni zbor so pozdravili Peter Žerjal za SZ Jadran, Gorazd Pučnik za ZSSDI, pismeno predsednik SZ Bor Alexander Rustja, zastopnik glavnega sponzorja Radenske dr. Boris Siega in za Cicibono Vanja Jogan. V razpravi so prišli na dan vsakodnevni problemi na Stadionu 1. maj, s posebnim poudarkom na parkirninah, ki jo bodo morali odslej plačevati pred športnimi objekti. Na volitvah je bil za predsednika potrjen dr. Renato Štokelj, podpredsednik bo Bruno Kneipp, blagajnik Dario Kovačič, odborniki pa Igor Canciani, Walter Corbatti, Walter Gaburro, Martin Kralj, Pejo Krčalič, Edi Lovriha, Mario Pison, Andrej Udovič, Cesare Ursich, Pavel Volk in Matija Jogan.

ED

ZSSDI: KLJUB TEŽAVAM
POZITIVNA SEZONA

Novi odbor Zdrženja slovenskih športnih društev v Italiji je na nedavnih sejah razpravljalo o problematiki zamejskega športnega gibanja.

Beseda je stekla o racionalnejši porazdelitvi dela v uradih s prevzemom večjih nalog reprezentančne narave, o odnosu do članic ter povečanju uslug, ki bodo na razpolago društvom tudi na Goriškem. Razčlenil je dokument iz l. '92 o vsebinski usmeritvi slovenskega športa v Italiji, ki so ga društva že soglasno sprejela za svoje vodilo. Dokument so posodobili in ugotovili, da je bil tako sestavljen, da je še vedno aktualen. O splošnem finančnem stanju pri ZSSDI-ju menijo, da je težko določiti jasnejše programe in obveze, saj ni še znano, s kolikimi sredstvi bo Zdrženje razpolagalo. Z zadovoljstvom so pozdravili ustanovitev panožnih komisij tudi na Goriškem ter medpokrajinsko sodelovanje in dogovarjanje

med posameznimi panogami, ki predstavlja predpogoj za bodoče zadovoljive rezultate tudi v ekipnih športih. Govor je bil o športnem srečanju manjšin v Brežicah, o skorajšnjem izidu Lakovičevega Zbornika zamejskega športa za sezono 1996/97 ter o predstavitvi nekaterih zamejskih dejavnosti in ekip v Ljubljani. Na koncu je vodstvo ZSSDI-ja podalo letni obračun in ugotovilo, da so slovenski športniki v ekipnih športih. To le potrjuje vitalnost zamejskega športnega gibanja in njegovo prilagodljivost tudi najtežjim časom.

SREČANJE OBMEJNIH ŠPORTNIKOV,
ZMAGALI ZAMEJCI

Konec tedna je bilo v Brežicah XXI. Srečanje slovenskih športnikov iz obmejnih dežel v prireditvi Olimpijskega komiteja Slovenije. Najuspešnejša je bila 40-članska reprezentanca ZSSDI, ki je zasedla prva mesta v namiznem tenisu in odbojki. Poleg nje so se srečanja udeležili predstavniki Slovenske športne zveze z avstrijske Koroške, Zveze Slovencev na Madžarskem in Športne zveze Brežice. Športno snidenje je bilo namenjeno tekmovalcem letnika 1982 in mlajšim. Na programu je bil tudi sprejem delegacij pri županu občine Brežice, ki je bil tudi pokrovitelj srečanja. Vsi udeleženci so bili nastanjeni po družinah, kar je bila še dodatna priložnost za medsebojno spoznavanje in navezavo prijateljskih vezi s sovrstniki, kar je tudi cilj tovrstnih prireditev. Organizacija in prijateljsko vzdušje v Brežicah sta bila vzorna.

ODBOJKA

FINALE MEMORIALA SPAZZAPAN:
OLYMPIA B - MOSSA

FOTO BUMBACA

V Štandrežu se je
končal turnir na mivki

Na odprtem igrišču Slovenskega športnega centra v Gorici se je v sredo, 25. t.m., zaključil 18. Memorial Peter Spazzapan v organizaciji SZ Olympia. Pred zaključkom redakcije nam je uspelo le izvedeti, da se bosta za končno zmago potegovali Olympia B in Mossa.

Turnir je bil letos za mešane ekipe, kvalifikacijski boji pa so trajali tri dni. Prva dva troboja sta bila na odprtem, zadnji dan pa so zaradi slabega vremena igrali v dvorani. Gledalci so bili priča izenačenim, zanimivim in kvalitetnim dvobojem. Olympia B je zmagala v svoji skupini, medtem ko se je Olympia D uvrstila v polfinale kot najboljša drugouvrščena ekipa. Olympia B je igrala s kvalitetno postavbo: Mijo Vukovič, Mery Trapuzzano, Eri-

ka Brisco, Janez in Simon Terpin, Nikolaj Pintar in Pavel Spazzapan (na sliki).

V Štandrežu pa se je v prireditvi domačega Vala končal turnir odbojarskih dvojic na mivki, ki se ga je letos udeležilo rekordno število igralcev (170). Med ženskami sta zmagali Erika Brisco in Monika Tomasin pred Zottijem in Princijem ter Zdrženjankama Vodopivčev in Gregorjev. Med mladinkami je bil najboljši Valov par Uršič-Vizintin, ravno tako kot Valovca Jelen in Sergio v moški konkurenci. Finale mešanih ekip je osvojila trojica, ki jo je vodil trener Valov Jerončič. Najbolj zanimiv je bil moški finale, v katerem sta igralca trener Olympie Terpin in Vukovič po ogorčenem boju položila orožje pred Videmčanoma De Ceccom in Capellinijem.

DALJE STR. 16

OTROŠKA OLIMPIADA

ENKRATNO DOŽIVETJE
TROJICE

ERIK DOLHAR

FOTO KROMA

Na sliki so Mateja Paulina (Devin, kolesarstvo), Miloš Kalc in Matteo Feruglio (Bor, plavanje), ki so se navdušeni vrnili iz grške Sparte, kjer so se kot člani tržaške reprezentance udeležili 27. otroške olimpiade. 12-letna Mateja je kot zdaleč najmlajša udeleženka iger osvojila 4. mesto v kolesarstvu, ki med drugim sploh ni njena športna panoga, saj se ukvarja z rolkanjem

in tekom na smučeh. Že izkušeni plavec Matteo je bil 5. v hrbtnem slogu, medtem ko je bil Miloš 14. in 16. v kravlu in prsnem slogu. Za vse tri pa je bil nastop na teh igrah pravo doživetje. Nepozaben je bil še zlasti mimohod pred nabito polnim stadionom med otvoritveno slovesnostjo. Ob koncu iger se je izvedelo, da je Trst med kandidati za prireditev iger leta 2000.

ED

AMATERSKI NOGOMET

TRENTIN NOVI
TRENER SOVODENJ

Sovodnje so najele novega trenerja, Armanda Trentina iz Turjaka, ki bo vodil člansko ekipo v 1. amaterski ligi. Gre za priznanega strokovnjaka, ki je že uspešno treniral v Mošu, Ločniku in drugod ter povsod žel uspehe in napredovanja v višje lige. Znan je kot sposoben in zahteven trener, ki doseže tako od posameznikov kot od ekipe največ, kar se da. Društvo s športnim direktorjem Giannijem Marsonom na čelu se sedaj trudi, da bi sestavilo dobro enajsterico, ki bi častno branila barve Sovodenj v 1.AL in se že po enem prvenstvu vrnila v promocijsko ligo.

Na Padričah so se najmlajši Gaje v okviru deželne pokala pomerili z ekipo Sant'Odorico. Padriško-gropajska postava je po naslovu tržaškega prvaka osvojila še deželni pokal in tako s pre-

stižnim uspehom kronala nadvse uspešno sezono pod vodstvom trenerja Žežlja.

ATLETIKA

FABIO RUZZIER
DOBER PRED SP

44-letni lonjerski hitrohodec Fabio Ruzzier je pred bližnjim nastopom na svetovnem prvenstvu v južnoafriškem Durbanu dokazal, da je v dobri formi. V soboto, 14. t.m., je namreč v Trstu za več kot 15 sekund izboljšal svetovni rekord masterjev (neuradni) na razdalji 3.000 metrov, izboljšal pa je tudi osebni rekord, ki ga je pred šestimi leti dosegel v Minsku. V Durbanu bo Ruzzier zadnjič nastopil v najmlajši kategoriji masterjev, kar pomeni, da bo tekmoval tudi s štiri leta mlajšimi tekmovalci. Ruzzier bo branil naslova na 5000 metrov in 20 kilometrov, ki ju je pred štirimi leti osvojil na Japonskem.

PLAVANJE

BOROVCI DOBRI
V TRŽIČU

Na zadnji kvalifikacijski tekmi začetnikov za nastop na deželnem prvenstvu je Borovec Daniel Pettiroso zasedel drugo mesto na 100 m prsno. Borovi plavalci so se v istem bazenu udeležili tudi že 9. tekmovalca za plavalne šole in posegli po treh odličjih. Luka Zidarič je bil tretji na 25 m delfin, Niko Sossi je zmagal na 25 m prosto med tekmovalci letnika 1991, mlajša štafeta (Pescatori, Škrp, Sossi, Zidarič) pa je bila druga. Daniel Pettiroso in Luka Peric sta konec tedna sodelovala tudi na zelo kakovostnem 16. mednarodnem memorialu Luciana v Brescii.

NAMIZNI TENIS

BRESCIANI IN MILIČ
(KRAS) NA EP?

Zvezni mladinski selektor je poklical Krasovi naraščajnici Dašo Bresciani in Martino Milič v vsedrjavni visoko specializirani center v Terniju na priprave za evropsko prvenstvo na Češkem.

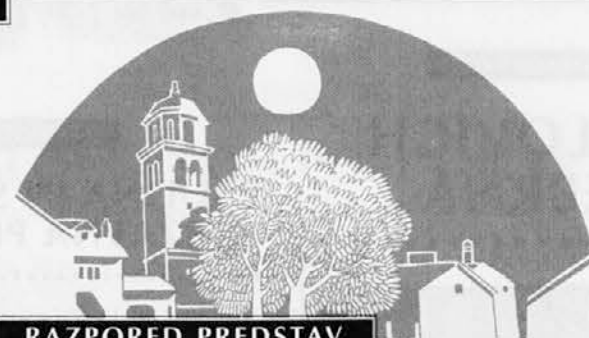
V Tarantu je bilo konec prejšnjega tedna državno prvenstvo za veterane, na katerem Sonji Milič ni uspelo ubraniti dveh naslovov, ki ju je bila osvojila lani. Tako med posameznici kot v dvojici z Miriam Rosso iz Cunea je osvojila srebrno odličje.

KOTALKANJE

POLET
SOORGANIZATOR
EVROPSKEGA
PRVENSTVA

V sredo, 25. t.m., se je v Trstu začel evropski pokal v umetnostnem kotalkanju, ki ga prirejata tržaški Jolly in openski Polet pod pokroviteljstvom CONI-ja, dežele, pokrajine in občine.

To je nedvomno veliko priznanje za naše društvo, saj mu je italijanska kotalkarska zveza zaupala organizacijo tako pomembnega tekmovanja, ker verjame v izredne organizacijske sposobnosti openskih športnih delavcev.

RAZPORED PREDSTAV

2. ZAMEJSKI FESTIVAL AMATERSKIH
DRAMSKIH SKUPIN NA TRGU
V MAVHINJAH

Na tem mestu
objavljamo spored
mavhinskega festivala.
Več o njem na 9. strani.

ČETRTEK, 26. T.M.:

- ob 20.30: Romilda Smotlak Tul - MAČKULANSKE ŠTORJE; dramski odsek Prosvetnega društva Mačolje, igrata Milena Smotlak in Valentina Tul (tradicionalna ljudska igra)

- ob 22. uri: JEN ŠE SMUA LETE; dramska skupina KD Rovte - Kolonkovec, režija Drago Gorup (tradicionalna ljudska igra)

PETEK, 27. T.M.:

- ob 18.30: Fran Milčinski - ZVEZDICA ZASPANKA; izvaja dramska skupina SKD Primorac - Trebče, režija Suzi Bandi (otroška igra)

- ob 20.30: Aristofanes - LA PACE-MIR; izvaja dramski skupini Znanstvenega liceja F. Prešeren (Trst) in Industrijskega tehničnega zavoda Volta (Trst), rež. Paolo De Paolis (mladinska igra)

- ob 22. uri: člani "bande" MTKB - TIERRA, DENTIERRA Y LIBERTAD; izvaja MTKB (Mala Tržaška Kabaretna "Banda"), samoupravna režija (eksperimentalna igra)

SOBOTA, 28. T.M.:

- ob 18.30: Stana Milič - TAČKOVA SREČA; izvaja dramska skupina KD Kraški dom, rež. Stana Milič (otroška igra)

- ob 20.30: Luise Alcott, prir. Lučka Susič - MALE DAME; izvaja Slovenski oder Slovenske prosvete v Trstu, rež. Lučka Susič (mladinska igra)

- ob 22. uri: Tatjana Turko - ANA B'LANA PUPA, izvaja dramska skupina SKD Slavec Ricmanje - Log, rež. Tatjana Turko (tradicionalna ljudska igra)

NEDELJA, 29. T.M.:

- ob 18.30: Mariza Perat - GOZDNE ŽIVALI PRIREJAJO GOSTIJO; izvaja Otroški zbor KD Oton Župančič - Štandrež, rež. Ada Bačar (otroška igra)

- ob 20.30: več avtorjev - TEKU JE BLO AMBET V BUERŠTE; izvaja dramska skupina PD Slovenec iz Boršta, rež. Boža Hrvatič (tradicionalna ljudska igra)

PONEDELJEK, 30. T.M.:

- ob 20.30: Žarko Petan - PET PEPELK; izvaja Mladinska skupina amaterskega odra Jaka Štoka - Prosek - Kontovel, rež. Sara Balde (otroška igra)

- ob 22. uri: Anton Ingolič, prir. Lučka Susič - TAJNO DRUŠTVO PGC; izvaja Gledališka skupina Slovenskega kulturnega kluba, rež. Lučka Susič (mladinska igra)

TOREK, 1. JULIJA:

- ob 20.30: Zvonko Legiša - KLEPET NA PUNKIŠČU; izvaja Srednja šola Igo Gruden - Nabrežina (ml. igra)

- ob 21. uri: Kristina Brenkova - MODRA VRTNICA; izvaja Pedagoški licej A.M. Slomšek, rež. Suzi Bandi (mladinska igra)

- ob 22. uri: Sregej Verč - IZ TAKE SMO SNOVI KOT S(R)IJA; izvaja Mladinska igralska skupina KD Rdeča zvezda - Salež, rež. Sergej Verč (mladinska igra)

SREDA, 2. JULIJA:

- ob 20. uri: Jana Kolarič - SALON EXPON; izvaja Lutkovna skupina ISKRICE Srednje šole Ivana Trinka iz Gorice, rež. Ada Bačar in Luciana Budal (otroška igra)

- ob 21. uri: Tatjana Turko - POD ZVEZDAMI; izvaja dram-

ski odsek KD F.Prešeren, rež. Tatjana Turko (tradicionalna ljudska igra)

- ob 22.15: Čuk, Mermolja, Kravos, Košuta - KAJ BI BILO SONCE BREZ LJUDI; izvaja dramska skupina Metronom, izbor poezij in rež. Nerina Švab (eksperimentalna igra)

ČETRTEK, 3. JULIJA:

- ob 20.30: Svetlana Makarovič - KORENČKOV PALČEK; izvaja Mladinska lutkovna skupina SKD Tabor - Opčine, rež. Olga Lupinc (mladinska igra)

- ob 22. uri: Vinko Möderndorfer: ŠTIRJE LETNI ČASI; izvaja dramska skupina KD Kraški dom, rež. Drago Gorup (tradicionalna igra)

PETEK, 4.7.:

- ob 20.30: C.Goldoni, prir. Maja Lapornik - PRIMORSKE ZDRAHE; izvaja Dramska skupina SKD Igo Gruden - Nabrežina, rež. Maja Lapornik (tradicionalna igra)

- ob 22. uri: Tatjana Turko - VANKA IN TONCA, izvajata Tatjana Turko in Ingrid Werk (tradicionalna predstava)

SOBOTA, 5. JULIJA:

- ob 20.30: Aldo Nicolaj, prir. Beneško gledališče - BUOGI MOŽJE; izvaja Beneško gledališče, rež. Marjan Bevk (tradicionalna ljudska igra)

- ob 22. uri: Gizela Budin Pegan - PRIPRAVA NA ZLATO POROKO, izvaja dramska skupina KD Rdeča zvezda, rež. Anton Petje (tradicionalna ljudska igra)

NEDELJA, 6. JULIJA:

- ob 20.30: SLAVNOSTNO NAGRAJEVANJE

- PONOVI TEV IGRE, KI JE PREJELA NAGRADO OBČINSTVA

- DRUŽABNOST.

pripravljamo...

1
2

za
naše sedanje
in
bodoče stranke

dve v eni